

308996

ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 6 వ తేది మంగళవారము

No 181

సంపుటము. 4.

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస బహుళ సప్తమి ౮.

సంచిక ౧౮౧

Esanofele (Anti Malarial)

ఇసనాఫిలి మందును సేవించి, మంగ్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు

ఈ మందు బహు నమ్మకమైనది. మంగ్యజ్వరమునకు దివ్యవిషధము:—ప్రపంచమందంతటను మంగ్యపు జిల్లాలయందు వెక్కువదికి జయప్రథముగ ఉపయోగించినది. గొప్ప వైద్యులందరును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము తగ్గించి గుల్మవ్యాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అపారముగ పని చేయును తిరుగ జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాత్రపు చుక్కలతో జ్వరము నిశ్చయముగ నశించును. ఏమియు అపాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫిలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరుకును.

పోల్ పిజంట్టు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి.
చెన్న రాజధానియందు పోల్ పిజంట్టు:—డబ్ల్యు. ఈ. స్మిత్తు అండు కో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకుడు.

బాధాపీడితులకు ధరము: ఐవోడిజా నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తమువలన జనించు వాద్యములకు కిరీటమవలె మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను, ఇండ్లను, ప్రాతనిష్ఠలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షకుప్రకారము (28)

ఈ పిడిసారపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిష్కంఠము, గహజమైనను వాద్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి సాదరకరోషములను, మలబద్ధకమును, కారైసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మంటుకు 4 ట్రాన్సుల బాడ్జిట్ అమ్మబడును.

ప్రొత్తెరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

అమృతాంజనము డిపో వారి

దివ్య విషధములు.

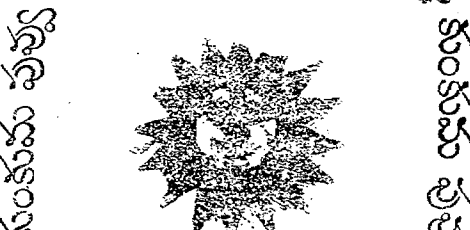
నామము	ధరము
దంతచూర్ణము పండ్లుతో ముటుకు	0.2
బిర్లరసాయనము మూత్రము అజీర్ణమునకు	1.4
దంతకులహరి పండ్లుతో ముటుకు	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.5	0.12
మూలకంకణ తైలము డబ్బి 1.5	0.12
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1.5	0.8
శీతాంజనము కంటివ్యాధులకు	0.4
కలరామూత్రము వాంతిభేదులకు	0.6
అజ్జక తైలము గజ్జచీడలకు డబ్బి 1.5	0.8
అనుకరమూత్రము సీసా 1.5	0.6
తేలుకు నగుడు సీసా 1.5	0.4
తానవ తైలము; తానవ, శీటకు	0.6
వజ్రగుళిక తైలము డబ్బి 1.5	0.4
గురతి ద్రావకము సీసా 1.5	1.0
కఫహరి కీతిగట్టు దగ్ధులకు	1.4
కఫహరిచూర్ణం ఉబ్బుములకు డబ్బి 1.5	0.8
వాయుపుష్టికు మందు	1.0

నామము	ధరము
మోహినితైలము పెండ్లుకలు పెరుగుటకు	0.12
శోమహరి పెండ్లుకలు డబ్బుకు	0.0
ఉబ్బునమునకు మందు సీసా 1.5	1.8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దది, మంచిది	50.8
గుళికోగి మూత్రము	1.0
గుళికోగి తైలము పుండ్లకు	1.0
విరేచనములకు మూత్రము డబ్బి 1.5	0.8
గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1.5	0.8
కరోవేదన మూత్రము తలనొప్పిలకు	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1.5	0.8
కేగకు ద్రావకము సీసా 1.5	1.0
గుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1.0
మందుకు నూనె సీసా 1.5	0.6
గుండరితైలము, ముఖకాంతికి	0.8
పగుళ్లకు తైలము కిరిపగుళ్లకు	0.6
కర్ణమాలహరి చెవిమీకుకు	0.6
జలాలి మూత్రము మలబద్ధమునకు	0.8
బంటుచాతహరి ఎమిడికలకు	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు
లిలా లేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీలక్ష్మి మనస్సై
ర్యము చాపల్యాదిగుణములు కల్పించబడినవి. ధా. 1.0.0
యశోధర:—ఇందొక యాడుది తనమగనివైగల యనురా
గమునై పడరానిపాటుపడి యున్న శిశిలికివెచ్చును 0.12-0
మనోరమ:—మగడువేట కేగి రాత్తునుకొద్ద జిక్కుకొనవలసి
సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మి పెండ్లిచేయును. 0.10.0
జగదేకరంధ:—అన్నై పడరానిపాటుపడి యున్న శిశి
లికి వెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ అ. 0.10.0
సహోదరనాంధ:—తమ్మునకు బుద్ధితేక కలహించినను
అన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. అ. 0.4.0
అత్తలారాభిమునకోర్కవికోడండ్ర ప్రలాపము:—
అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలది. అ. 0.2.0
మిత్రద్రోహము:—అపవృంధుడగు మిత్రునివై నిందమోపి
కడకు తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0.8.0
ఇదియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుడనినను పంపుదుము.
856 వలయువారు:— కణ్ణాక బుక్ డిపో.
6, కంకటేశమెత్తి వీధి, సామకారు పేట, మదరాస్.

కంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెస్కు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

శ్రీమదాంధ్ర బహుంశ పురాణము

(పద్య కావ్యము)
వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదమేనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కులభేదము తల
కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లెట్లునూ? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
కొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి ముఖప్రాయములయినవని.
తైలి మిగుల నులభము. 900 పుటలు ఉత్కృష్టమైన ప్రతిమూత్ర
మున్నవి. ధర 5-0-0. కర్నూలు పేట.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తైలి 1-0-0. నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము
5000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాలినో
వైండు ధనము 1.8-0. పోస్టుభర్తము చేరు.
(26) జనమంచి తేజాద్రిశర్మ
కల్యాణము నీతిముగ వ్యాధినివారక ముద్దామూర్తి, కడప.

ఆంధ్రవంచమహాజనసభ

బెజవాడలో సమావేశము,

అధ్యక్షులసంఘాధ్యక్షులు అధ్యక్షులతో సమావేశము.

ఆంధ్రదేశము యొక్క వివిధ భాగముల నుండి శ్రమ కోర్కె యీ సభకు దాని చేరిన పంచవత్ ప్రతినిధుల సోదరుల కందరికిని ఆహ్వానము చేయున మనఃపూర్వక మయిన వందనము లర్పించుచున్నాము. ఆహ్వానమునందు చునిగి దరిద్ర స్థితియందుండి సంఘమునందు మిక్కిలి హీనముగ చూడబడి అన్ని విధముల వెనుకబడి యున్న మన పంచవత్ సంఘము యొక్క అభివృద్ధికి పనిచేయు కృతేంద్రులయితో ఈ సభ కూడుట దేశమునకును మన సంఘమునకును మిక్కిలి శుభ సూచకము. తక్కిన అన్ని జాతులతో పాటు మనము కూడ యీ హిందూదేశము యొక్క పుత్రులము. ఈ హిందూ దేశము యొక్క జనసంఖ్యలో మూడు ఆరవ వంతు మన కులమువారున్నాము. దేశము ఈ దేశ చరిత్రలో మన పూర్వులు గొప్ప స్థానము పొంది యున్నారు. మనలో భిక్షులు, బ్రాహ్మణులు, కవులు, గూరలు, రాజులు, పత్రికరచయితలు పుట్టి యున్నారు. మనము ఏ కారణముల వలన ప్రస్తుత దురవస్థయందున్నామో వానిని నేను ఇచట వివరింప దలచలేను. కాని మన సంఘము హీనస్థితియందున్నదనియు మనయొక్క అభివృద్ధికి మన దేశములోని యితర సంఘముల తోపాటు విద్యార్థులను సరిసంపదలను స్వాతంత్ర్య సాయములను మన సంఘము పొందువరకును మనము పట్టుదలతో కృషిసల్పుట మనయొక్క విధి యని నేను మనవిచేయుచున్నాను. ఎట్టి దురవస్థయందున్న మనలను కన్న యీ భరతమాత మనతల్లి యని మనము పూర్వముగా ప్రేమించవలెను. మన హీనస్థితిలో మనలను ఒడిలో పెట్టుకొని మనకొరకై, కన్నీరు కార్చుచున్న మన తల్లిని, మనము విడువ రాదు. మనకొరకై ఆమె పరితపించుచున్నది. ఆమె యొక్క తక్కిన పుత్రులతోపాటు, మనముకూడ ఎప్పుడు మంచిస్థితికి వచ్చెదమామని ఆమె ఆతురపడుచున్నది. మన తల్లినివీడి, మన మెక్కడికి పోగలము? మనము అభివృద్ధి చెందుటలో, మన కంటే మంచిస్థితిలోనున్న చెందియున్న మనజేష్ఠసోదరులగు ఆగ్రవర్ణముల వారి యొక్క సహాయము నపేక్షించుచున్నాము. ఇతరవర్ణముల వారిని మనసహోదరులుగా ప్రేమించుచున్నాము. మనము ఎక్కువ మంచిస్థితికివచ్చుట, దేశమునకు ఎక్కువభాగము. దేశములో విశేషసంఖ్య గల మన సంఘమువారు, హీనస్థితిలో నుండి, ఏకరవు ఏకలర, ఏమహామూరి వచ్చినను ముందుగా కొట్టుకొనిపోవు దుస్థితిలో నుండగా, తక్కిన వర్ణములవారు, విశేష అభివృద్ధి చెందినను దేశమంతయు, నిజమయిన అభివృద్ధి చెందినదని, చెప్పటకు నెట్లు వీలగును? చల్లని బ్రీటీషు ప్రభుత్వము క్రింద మనదేశములో, దేశాభిమానము కలిగి, ఒకనాతనదీనము ఏర్పడినది. దేశములోని తక్కిన సంఘముల వారందరూ, దేశముయొక్క అభివృద్ధి కొరకై, పాటుపడుచున్నారు. తక్కిన వర్ణములవారు మనయొక్క స్థితి బాగుపడినగాని దేశమునకు, నిజమయిన అభివృద్ధి కలుగ జాలదని గ్రహించినారు.

మనము గూడ వారితోపాటు భరతమాతయొక్క బిడ్డలమనియు, వారికి తమ్ములమనియు వారుగ్రహించి మనకు సహాయము చేయుటకు, సంసిద్ధులయి యున్నారు. వారికి మనము విశేషముగా కృతజ్ఞులమైయున్నాము. ఇట్టి జాతియాభ్యుదయ, తరుణమునకు నిద్రనుండి లేవవలెను. మనము ఇతరులతోపాటు మనభాగ్యులని గ్రహించవలెను. తోడి మానవులతోపాటు మనకును, శరీరములు, ఆత్మలు గలవు. తక్కిన హైందవులతోపాటు మనము కూడా హిందూదేశము యొక్క పుత్రులమనియు తక్కిన ఆంధ్రులతో పాటు ఆంధ్రదేశముయొక్క పుత్రులమనియు గ్రహించవలెను. హిందూ జాతియొక్క గౌరవము కొరకు, అభివృద్ధి కొరకు వాక్కుల కొరకు మన చేయుచున్న దేశీయ మహాజన, సభతోడను ఆంధ్రదేశముయొక్క ఉన్నతికై పని చేయుచున్న ఆంధ్ర మహాజనసభతోడను, ఏకీభవించి తక్కిన వారితోపాటు పాల్గొని, తక్కినవారితో కలసి హిందూదేశము యొక్క ఆంధ్రదేశముయొక్క గౌరవముకొరకై మనము కూడ

పాటుపడుట మన కర్తవ్యము. మనకు ముఖ్యముగా కావలసినవి విద్య, శుభ్రతలు, వ్యవసాయము. ఘోషే మహాశయుడు ప్రయత్నించిన ఉచితవిద్యుత్ ప్రాథమిక విద్యాశాసనమును వెంటనే ఆచరణలో పెట్టవలసినదని మనము మోతమువారిని ప్రార్థించవలసియున్నది. వెంటనేమనకు, సహాయభూతులుగా నున్న మన ఆగ్రవర్ణ సోదరులయొక్క సహాయ ప్రోత్సాహములతో, పాఠశాలలు, స్థాపించవలసి యున్నది. మనలో కొందరు ప్రత్యేకముగా ఈపనికి పూను కొనవలసియున్నది. శుభ్రమయిన యింట్లు కట్టికొనుటకు, తగిన స్థలములను వ్యవసాయము చేసికొనుటకు భూములను ఉచితముగా యివ్వవలసినదని మోతము వారిని కోరవలసియున్నది. మన భూములను బాగుచేసు కొనుటకు స్వల్పవడ్డీతో మనవారికి ఋణములు ఇచ్చి యితర దుణ్ణాతలయొక్క ఒత్తిడిని తప్పించవలెనని దొరతనమువారిని ప్రార్థించవలసియున్నది. మనకులభ్యుత్తర తరములనుండి చేసికొనుచున్న నేతపని తోళ్లపనులు మొదలగు వృత్తులు విదేశీసరకుల పోటీనలన నశించి మనవారిని అన్నము లేనివారిగా చేసింది. పారిశ్రామికవిద్య మనవారికి నేర్పుటకు పాఠశాలలు స్థాపించి తగిన నేతపని తోళ్లపనులు వడ్రంగము మొదలగువృత్తులను, పరిశ్రమలను మనవారిలో విశేషముగ నెలకొల్పవలెనని మనము ప్రభుత్వమువారికి మనవిచేసి కొనవలసియున్నది. మన సంఘముయొక్క పరిశుభ్రతకొరకు ఎక్కువ పనిచేయవలసినదిగా త్రాగుడును నిరుత్సాహపరులను టకును దొరతనమువారిని కోరవలసియున్నది. ఈ అన్ని విషయములలోను అందరికంటే వెనుకబడియున్న మన సంఘము వారికి ప్రత్యేక మహాశయున్నట్లు కలుగజేయుట దొరతనము వారి ధర్మమైయున్నది. మనవారికి విద్యార్థి వేతనము లిచ్చి ఉన్నతవిద్య వీలైతే మంచికి కఠిని సర్కారు ఉద్యోగముల ను ముందుగా మనవారికి యివ్వవలెనని మనము దొరతనమువారిని కోరవలసియున్నది. దేశమునకు రాబోవు ఎక్కువ స్వతంత్రములలో మన సంఘముకొరకై నూతన చట్ట నిర్మాణసభలలో ప్రత్యేకముగా పనిచేయుటకు మనసంఘపు అనవరములనుపట్టి, తగినంతమంది ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు మనకు హక్కును కలుగజేయవలసినదిగా ఇండియామంత్రిగారికి విన్నవించవలసి యున్నది. మనయొక్క ఉద్యమము ఈ సభతో సరిపుచ్చక గ్రామములకు వెంటనే వెళ్లి మనజాతివారికి బోధించి వారిలో నూతనజీవము నూతనశక్తి కల్పించి వారికి తమ హక్కులను విధులను తెలియపఱచి వారిలో విద్యావ్యాపకము చేయుటకును వారికి వృత్తులను పరిశ్రమలను కలుగజేయుటకును వారిస్థితిని చక్కపఱచుటకును సంవత్సరములపాటుగను సర్వప్రయత్నములను జేయుట కొక సంఘము ఏర్పాటు కావలసియున్నది. మనలో సంఘ సేవకై ఉదారస్వభావులను, దేశాభిమానులను మనకు సర్వవిధముల సహాయము చేయుటకు పూనుకొనియున్న వారును అగు మహాశయులు మనసంఘమునకును దేశమునకును మహాపకారమును చేయవలెనని కోరుచున్నాము. సర్వ కారణమయ్యుడు భగవంతుడు దీనులగు మనమొఱు సాలకించి మనసంఘమును సుద్ధరించవలసినదనియు మన మాతృదేశముకు భరత వర్ణము ప్రకాశంపజేయ వలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

సికింద్రాబాదులో మనకొరకు విశేషముగా పాటుపడుచున్న భాగిరెడ్డి వర్మగారు ఈ సభకు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు కోరుచున్నాను.

అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిన భాగిరెడ్డి వర్మగారి ఉపన్యాసము.

భాగిరెడ్డివర్మగారు తమ యధ్యక్షోపన్యాసము నారంభించుచు హిందూమాతృప్రస మిట్లు చేసిరి. ఓ హిందూ దేశమా? ఓ హిందూ ధర్మమా? నీ యాశ్రయము పొచ్చిన పరదేశీయుల నందరిని పవిత్రవంతులనుగా జేసిన పుణ్యమాత్రపు. ఓదేవీ నీగర్భమున జనించిన ప్రథమ పుత్రులగు మమ్ముల నేల యింతవరకు అభయస్థితిలో నుంచులివో! నీ ఉదరమున నిప్పుడు 32 కోట్ల ప్రజలు వాసము జేయుచున్నారు. అందులో లక్షలకొలది మాఘ

అన్యమతాంతరులైనను యిప్పటికి 6 కోట్లచునుజులు చంద్రుని కొరకు చకోరములు నిరీక్షించుచున్నట్లు. పవిత్రమైన హైందవ ధర్మమునకు నిరీక్షించుచున్నార. తల్లి నీవు నేనున్న సహిత ముద్ధరించుటలో అపవిత్రపు కాలేదు; గాని నీసంతానము నంబరగు మమ్ములభరించుటలో నీవు అపవిత్రురాలవు కాగలవా? అదియే నిజమైతే నీగర్భమున నిద్రవరకు నున్నవలెన పాత్రికలు, వసిష్ఠులు, కపిలుడు, మాతంగుడు, పాన్ధులు, పరాశరుడు, శుకుడు, వాలి, సుగ్రీవుడు, అంజనేయులు, గుహుడు, శిబిరి, సత్యజేవి, అయంధతి, జర, మయుడు, ఘటోత్కచుడు, నందుడు, దివాకరుడు, చోళమేళుడు, లోహిదాసుడు, మొదలగు అనేకయునులను, భక్తులను, శూరులను నెట్లు పవిత్రవంతులనుగా జేయు గలగిలివో? నీకొరకు వివిధరకు మేము బలియగుచున్నారము. ఇంకను బలి కాగలము.

ఎప్పటికరకు నీద్యుతియ పుత్రులనంబరగు బ్రాహ్మణోత్తములు తమకర్తవ్యమును పూర్ణముగ పాలించుచుండిరో, ఎప్పటికరకు కేవల దయామూర్తులైయుండిరో, ఆప్పటికరకు అన్యఅనార్య భేదములేకుండ ఈశ్వరుడిచ్చిన జ్ఞానము మనుష్య మాత్రులగు అందరికొరకై యున్నదను, వేదవాక్యము మఱువకున్నంతకాలము అన్యభేదములకు సహితము జగద్విద్యా లయముగా నుండినను మాట క్రొత్తదిగాదు. మారు విద్యవారి విగ నందరికి సమానముగా నౌసంగుటచేతనే కదా మాలో నుండి అనేకులు ఉచ్చపదవికి చేరగలిగిరి. ఆప్పటి బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులు నిద్ర యెగులొనున్నను భూషించుచుండిరి. కావున విద్యగల అభిమము దైనను తగిన పదవులు మెసంగుచుండినను మాట సత్యము.

ఓ దయాద్రోహదయు లగు బ్రాహ్మణోత్తములు తమ యాదర్శముల నుండి యెప్పుడు పడిపోయినారో అప్పుడే భారతమాత మరియొకరిని స్వీకరించ వలసి వచ్చినది. అప్పుడు స్వలాభాపేక్షచే ఒకరి నొకరు పీడింప వలసిన సమయము తటస్థించినది. ఆప్పటినుండి మాకష్టము లన్నచో వివరించి చెప్పటకు అదిశేషమైననను నలవి కాదు. మాకష్టనిఘరములు చూడలేక అన్యమతాంతరులగు క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ మహాశయులు కోట్ల కొలది ధనము వ్యయపరచుచు మమ్ముల సుద్ధరించుచున్నారు. హైందవులు నెట్లు బాధల కోర్కెకై అసంఖ్యాకులు మతాంతరులైనను వారి హృదయములుమాత్రము హిందూధర్మము వైపే ఆకర్షింపబడుచున్నవను మాట నిజము నిజమైన రాజభక్తిని నిరూపించ వలయు నన్నచో నేను బహు గర్వముతో జెప్పుచు ముందు మా వారిని మాత్రమే ప్రదర్శింపగలను. జేదవ్యాసులు రచించిన 18 పురాణములలో ఆర్య అనార్యులకు నికట సంబంధము గలను. భాగవత, భారత, రామానుజాది సద్గ్రంథములయందు మావారి చరిత్రమును విశేషములు గలవు. పురుషోత్తముడగు శ్రీరామచంద్రుడు వనవాసమున కేగునపుడు ప్రభువదినము విందొసగిన గుహుని ఆలింగన మొనర్చలేదా?

ఓరీ రామా? యనిపించినంత మాత్రమున లక్ష్యుణుడు బాణమెక్కి నెట్టి గుహునిచంపనున్న తమ్మునికి జెప్పిన హితవాక్యములు హిందూమహాజనులు జ్ఞాపక ముంచుకొనుదురు గాక--ప్రేమతో నెంగిలిపండ్లు నిచ్చినను, ఆదరముతో ఆరగించి శిబిరి కోరిక దీర్చలేదా? సీతను గానలేక అసహాయకుడై విలపించుచుండునపుడు యే హిందువుడు వచ్చి ఆదరించినాడో యిండుక యోచింపుడు. వనచరులగు (అనగా వానరులు) మావారి సహాయముచే మహాబలిష్ఠుడగు రావణుని జయింపగల్గెను. వాలి, సుగ్రీవాంజనేయులు స్వదేశీయులగు మావారుకారా? జర యను శాడు పడుచు సహాయమున జరాసంధుని జన్మ వృత్తాంతము అరయుడు. మహాదాతయగు కర్ణుడు యే తల్లిపోషణలో నుండి సుశిక్షిగాంచి కారక సేనానియై అపాయకరమగు యుద్ధసమయ మైనను కవచ కుండలము దానముజేసినవాడు పాండవులను, కుంతియును, యంత వేడుకొనినను కారవద్రోహిగాక చిరయశస్సు గడింపజేసిన కుమారుని సుశిక్షితునిగా జేసిన తల్లియే భల్లికగా! ఆతల్లి అనార్య శ్రీయోగదా? భీష్మునివంటి మహాకూరాగ్రేసరుడు, ఘటోత్కచుని యుద్ధ సామర్థ్యమును గనుగొని ఆ దినమున యుద్ధ మాపవలసినవైనను, మహాబలిష్ఠుడగు ఘటోత్కచుడు పాండవులకొరకు ప్రాణ మర్పించి తమ రాజభక్తిని ప్రకాశంపజేసెదదా? పాండవులను తప్పించుటకు లక్ష్మయింట తాను తన అయిదుగురి కొడుకులను అగ్నికి ఆహుతినిచ్చిన భక్తురాలు మాతయేదా? కారక పాండవులు నేర్పిన బాణవిద్యకు మించి

విద్య నేర్పిన మాబాబుడు, గురువగు ద్రావిడు కోరిన గురు దక్షిణాంశము తన బాటనలేలకోసి నిచ్చినది మావాడేకదా? ఇటువంటి చరిత్రాంశములు విశేషములుగలవు.

జుట్టి స్వాతంత్ర్యపరాయణులగు యాదేశ సేవకులకు కొన్ని స్వాతంత్ర్యములు నిచ్చి మీలో, అనగా శూద్రశ్రేణిలో వ్రేసిన జేర్చుకొనినగాని మాకు ముక్తిలేదు. బహుశ్యయ ప్రయాసలకోర్చి మమ్ములందరిని ఒక్కచో చేర్చి కొన్ని స్వాతంత్ర్యములు ను నీ ద్వయము ను, శుభ్రతయు ను నేర్పుటకు ప్రయత్నించ వలయునని యొకకారణముగ జెప్పటకును మాలో మేము బాగుపడుటకు ఉత్సాహవంతులుగా జేయుటకును మీరు పురికొల్పుచున్నారను మాట మాకందరికీ విదితిమే. ఇదియును గాక హిందూదేశములో ననేకచోట్ల మూలము ఉద్ధారణ నిమిత్తము దయాద్రుహిద్వయములగు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర మహాశయులను భగిరథ ప్రయత్నములు సలుపుచున్న సంగతి బహుశ్చానునీయమే? కావున మరొకందరి యభిప్రాయముకూలముగ కేవలము విద్య నేర్పించుటలో మావారు బాగుపడ గలరను ఊహ సరియైనదిగాదు. మాజాతివారు బాగుపడమార్గము అది కాదు. సరళమైన మార్గము యింకొకటిగలదు.

మాలో మీరు సెకనాతనోజ్జీవమున గల్పించుచున్నారని శత్రు సంవత్సరములు మారిన పనిజేసిన సంతోషము కలుగునో అంతలాభము మీకు నొక సంవత్సరములో కలుగుమార్గము నివేదించెదను. ఆ మార్గము క్రొత్తదికాదు. మన ధర్మశాస్త్రములు సమృద్ధించిన మనభూమి మార్గము, త్రివిధములు బ్రాహ్మణులు కావచ్చునని యు, వైశ్యులు త్రివిధములు కావచ్చుననియు, శూద్రులు వైశ్యులు కావచ్చుననియు, అతిశూద్రులు శూద్రులు కావచ్చుననియు గలదు. విధివిధానముగ మమ్ముల కొన్ని నియమములతో శూద్రులనుగా జేయుటకు నొకమార్గ మేర్పాటుజేసిచో, మాలో నొక నూతనసంజీవిని పురికొల్పినవారు గురువర సందేహములేదు. గోమాంసము భక్షించుచున్నారని కావున నెట్లు చేర్చుకొనలే నన్నచో ప్రస్తుతము తినటమువంటి వారికి మూత్రము, నేత్రమున చాటించుట. తర్వాత చూడుడు. ఎన్నిధర్మభాష్యము వచ్చి చేరునో మీరే గ్రహించగలరు. నేడు మాలో కొన్ని తరముల నుండి తినటమువంటివారు విశేష సంఖ్యాకులు గలరు. అంతియే గాదు. శుద్ధకాకాహము కూడ మాలో నెక్కడనుండి గల రన్నసంగతినివిని సంతోషించుచు. చుండుకు వారి నెండులో చేర్చడకో యాలోచించుచు. మడిగట్టుకుండ భోజనముచేయని వారి సంఖ్యకూడ కోరిన మనవి చేయగలను.

చిన్న చిన్న పల్లెలలో కూటికి, గుడ్డకులే మలముల మాచువారిని జూచి మూలము గోమాంసములని నిందింపకుడు. అది మీ తప్పుగాని మాదిగాదు. ఎట్లనగా అందరిని జూచునట్లు మమ్ములను కూడ సమర్థులై తో జూచి నట్లయిన మాకు ఈగతి నట్లకగోవును. అప్పటికిని హైందవులు కాసన నుతిక్రమించ లేదు. ప్రాణాపాయకరమగునవస్థలో నీమందు నేమియుండిన నది నీవుభక్షించి నీప్రాణము కాపాడుకొనుము అని ఆపత్కాల భర్తయులోని దిగు నొకధర్మము గలదు. నలు డాపత్కాలమున పశులను బట్టి భక్షింప నుద్వేగము లేదు.

మహాశాస్త్రదేశములోని మూలము జగద్గురుస్వామి శంకరాచార్యులవారికి ప్రార్థనాప్రత్యుద్ధారా తిమ్మను శూద్రులనుగా మార్చునలెనని కోరి కొన్ని నియమములకు లోబడి, యిప్పుడు ఆ నేకసంఖ్యాకులు శూద్రులుగా నున్నారనుటకు మనకు హెచ్చరిక జేయుచున్నది. మీరు ఏని చేసినను మీరు గురువులు. మీరు చాతలు. మీరు సర్వము. అన్ని ప్రయత్నములు నిలిపి మీ సర్వశక్తులు మమ్మును శూద్రులనుగా జేయుటకు మార్గము వెతకి యత్నించినచో చాలును. అట్లయినయెడల ఒక సంవత్సరములో మావారిని ఒకలక్షమందిని, తరతరములనుండిగోమాంసమును భుజింపని మంచి నడవడి గల వారిని చేర్చెదను. తర్వాత తక్కినవారిని గురించి ప్రయత్నింతుము. ఇట్టివిలు కల్పించినచో స్వయంకృషి సలుపగలరు.

ప్రస్తుతము దక్షిణ హైద్రాబాదునందు మాలోమేము ఎంతయున్నతి చేకొనినారమా మీ నేనలో నివేదించెదను. మూల్యసంఘ మను పేర సెకసంఘము స్థాపించి కొన్ని నియమము లేర్పరచి ప్రతిశుభాశుభకర్మలలో మద్దయింపజేయుటకు జేయవలయును, అతిబాల్య వివాహములు కూడవలయును, కన్యలను దేవదాసీలు (అనగా బోగిని, పార్వతిని, దాసురాండ్రుగాను కా కూడదని యును) ప్రతివీధిలో పాతకాలు నిర్మించుటయును, పంచాయతీ సభలలో దొరకు ధనము మంచి కార్యములలో ఖర్చుచేయుటకు నిధిగా చేర్చుటయును,

నియమము లేర్పరచి జగత్తుటయే గాక, ఆహింసాప్రచారము కోరకు ప్రత్యేకముగ మా జాతివారిని యిట్లు పనిజేయుచున్నారను. హైద్రాబాదునందు బ్రాహ్మణ మాజము స్థాపించి పనిజేయుచున్నది మావారే.

ఒక శ్రీ సమాజముకూడ కలదు. ప్రతిగ్రామములో, జాత్యుద్ధారక మహాజనసభలు దినదినము వెలయుచున్నవి. మమ్మును జూచి మంగలివాండ్రు, మున్నూరువాండ్రు కూడ తమ జాతిలోని అశ్రమములను బాగుపరచుకొనుటకు సభ లేర్పరుచుకొనుచున్నారను.

హిందూదేశములోని యన్ని భాగముల పంచములలో హైద్రాబాదు పంచములు అన్ని వ్యవస్థలలో కొన్ని తి సెందిన వారిని చెప్పట యతిశయోక్తి గాదు. నాగరికతయే దేమి, మర్యాదలయే దేమి, ధార్మికవిచారణలయే దేమి, యే విధముగ నైనా, హిందువులకు తీసిపోవువారు గాక దినదినము వృద్ధి గాంచుచున్నారను. ప్రతి శుభాశుభ కార్యములలో కొందరు, అధ్యసమాజమువారిని పిలిచి హోమములు కూడా చేయించుచున్నారు. కావున దీనికంతయు ప్రబలకారణము ఏనియో మీకు తెలియునా? అది జాతిచేదములు లేని మహమ్మదీయ నిజాం రాష్ట్రము కావుననే మాయముతికి నేయాటంకములు లేవు. మాకు చేరుతోవలలేవు మాకు నేర పాతకాలక్కరిలేదు. ఆయన సర్కారుచున్నాళ్లు కొన్ని యంతులుచేత మేము ప్రత్యేకముగ ధర్మపాతకాలలు స్థాపింపవలసి వచ్చినది. మాకు నేరు అంగభులేవు. అచ్చట అందరికీ సమాన హక్కులు గలవు. బ్రిటిషుప్రాంతమున నున్న మావారిగతి చేరు నిజాం రాజ్యములోనున్న మావారి గతికాదు.

ఇచ్చట విజయముచేసిన నా స్వజాతీయులారా! నేను కూడ మీ జాతివాడను. నన్ను మీ సభాధిపతిగా నియమించినందున నా భాగ్యమే భాగ్యము. ఏలయన నా జాతీయుల నేన నాకు లభించె గదా యనియు, మీ నేన జేసి నా జన్మము ధన్యత గావించు సమయము చిక్కె గదా యని సంతోషించుచున్నాడను.

మనము కుక్కలముగాము; కాకులముగాము; బ్రాహ్మణులనెల్లి బ్రాహ్మణుని నెట్లు కనుచున్నదో మన తల్లికూడ మనలను నట్లేకనుచున్నది. వారి తల్లి వారిని బాలుపోసివెంచుచు, మన తల్లి మనలను రక్తముపోసి వెంచుచున్నదా లేదు లేదు. వారివలె మనముకూడ మనజాలమే గాని పశువులముగాము. ఈశ్వరుడు నొక బ్రాహ్మణునికే నన్ని శక్తుల నిచ్చినాడో అన్ని శక్తులు మనకుకూడ నిచ్చినాడు. మనలో నేమాత్య గలదో వారిలోకూడ నేమాత్య గలదు. మనలో ఆశక్తులు లేవని నమ్ముచు. పూర్వము జగద్గురు ఆది శంకరాచార్యులకు ఆధ్యాత్మిక విషయములలో కొన్ని ముఖ్యాంశములు బోధించినది మనవాడే? శ్రీమద్రామానుజులవారికి తమ మతవ్యాపన సందర్భములలో చేయూతనలే నున్నవారు మనవారే. మనలో ఋషులు యునులు భక్తులు శూరులు వీరులు నుండిరి. నేడు మహర్షులనబడువారు పూర్వము మహావీరులై శ్రేణివారియు మూలములవారు పూర్వము మూలములతోనుండి ఆదిమనినానులనియు చరిత్రములవలన స్పష్టమగుచున్నది. ఈ భూభాగములలో రాజ్యము నేలిన రాజులు కూడ మనలో నుండిరి. అట్టివారు గుని మనవిప్పుడు పిల్లలమైతిమి.

మనమే ఈ దేశ పూర్వ నివాసులమును మాట మరనకును. బ్రతుక వచ్చిన నాగరాజులను మనమే ఆదరించితిమి. తర్వాత విజయము చేసిన హిందూ మహాశయులకు మనమే సహాయముల మైతిమి. అవై మహమ్మదీయప్రభువులకు మనమే తోడ్పడితిమి. తదుపరి బ్రిటిషు ప్రభువులకు సహాయము ఏ తీరునచేసితిమో, 1857 సం॥ లో జరిగిన గదరు సమయమున మనవారు చూపిన రాజభక్తి ఎటువంటిదో వారికి బాగుగా తెలియును. అది రక్తక్షరములతో లిఖింపబడియున్నది. వారి భార్యలిడ్లలను రక్షించుటలో తమ ప్రాణములు బలిగా నిచ్చిన మనమాతల భక్తి వారు మరనలేదు. దాని ఫలమే మనల నీకాలమున నిట్లు మార్పు చున్నది. ఇప్పుడు మన ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకో వలెను. హైందవులు ఏదేవుండ్రు పూజించుచున్నారో అదే దేవుండ్రు మనముకూడ పూజించుచున్నారము. బోగమువారికంటెను కటికవారికంటెను మనము చెడిపోయినామా? అయిన నిప్పటికాలమున వారికే ఎక్కువ మానముగలదు. అయిన నేమి న్యాయకారియగు భగవంతుడు వారికి తగినఫలమునివ్వకపోడు. నిరాధారులమగు మనలవాదరించక పోడు. ఇప్పుడారంభింపబడిన యీ నూతన శకము తప్పక మనలను బాగుపరచగలదు. దయాద్రుహిద్వయములగు బ్రాహ్మణ మహాశయులను, బ్రాహ్మణేతర మహాశయులను

కటికబద్ధులై అన్ని భాగములలో నున్న మన వారిని లేపుటకు ప్రయత్నములు సలుపుచున్నాడు. ఇప్పుడు మనముకూడా దైర్యముతో, పట్టుదలతోవారి ప్రయత్నముతో పాటు కృషి సలిపినచో త్వరలోనేగవ్యస్థాన మలంకరింప గలుగుదుము. మొదట అస్పృశ్యతపోయి సమానప్రతిపత్తిగల మానవులుగ నెన్నబడుటయు, కడుపునిండ అన్నమును, ఒంటినిండ బట్టయు నివసించుటకు నగర గృహమును సాధించుకొనుటయే ప్రస్తుతము మా గాత యోగముగవలె యున్నది. అని మన కొంగకలెను. ఈ సాధన బ్రాహ్మణులు మామే తోడ్పడుదు. ఇటు యలకదిన గాని మీరు యెన్ని ఉన్నతాదర్శములు బోధించినను మామనస్సున కెక్కుట దుర్లభము. కడుపుగాలు వానికి దగ్గర రానివ్యవధిక. దూరముగ తిరుగుగట్టువానికి రాజకీయములగురించి కొంత విమర్శించవలసి వచ్చినది.

ముందు మాకు ఆత్మగౌరవమును స్వాతంత్ర్యమును కావలయును. మేమును ఆంధ్రులము కావున ఆంధ్ర మహాశయులు పడుపాట్లతో మేము కూడ పాటుబడుటకు సిద్ధముగా నున్నాము. మనము ఈ సభలో గమనింపదగిన అంశములు నాలుగు (1) పరిశుభ్రత (2) గోమాంసము వదలుట (3) కల్లు సారాయములు శుభాశుభ కర్మలలో తెచ్చుటకు మనకుల నాయకులు బలవంత పెట్టుదురు. కావున మనమందరము యేకీభవించి అరి తెచ్చినవారిని బహిష్కరించెదమని నియమ మేర్పరచుకొనుట సాధ్యమైనంతవరకు మన పిల్లలను అవిటి వద్దకు చేరనివ్వకుండ జాగ్రత్తపడవలయును. (4) విద్యయును విద్యావంతులైన వారికి కొన్ని స్వాతంత్ర్యముల నిచ్చుటకును మన వై వారగు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర మహాశయుల విధియై యున్నది. (4) మన బాలబాలికలకు విద్య సభ్యసంపజేయుట ఇందులో 3 కర్మలు మన ఆధీనముగోనున్నవి.

క్రిమాన్ బ్రహ్మక్రీ గూడారు రామచంద్రరావుగారు ఆంధ్ర పత్రికలో నిరూపించిన “పంచముల నూతనోజ్జీవము” అను లేఖలో ప్రతి అంశముతో నే నేకీభవించుచున్నాడను. ఈయనగారు మాయాటంకములను బాగుగా తెలిసికొనినవారు. అదియే క్రియాపూర్వముగ జరిగినచో, ఇది వరకు ఆంధ్రపత్రికలలో చర్చించిన మామంచమసహాదరుల ప్రశ్నలకు విశేష సమాధానము కలుగ గలదని నమ్ముచున్నాడను. ఇదివరకు అనుభవించిన కష్టములను నిరాశలను మరచి మన మందరము చుండుకు వచ్చుటకు ప్రయత్నించెదము. ఇదియే నా ఆంతర్య ప్రార్థన.

తీర్మానములు.

స్వయంసహాయము.

మనము భరతవర్షముయొక్క పుత్రులము గనుక తక్కిన అన్ని జాతులవారితో సమానమైన హక్కులును, బాధ్యతలును, గౌరవమును పొందుటకు అర్హులని సభవారు నిశ్చితాభిప్రాయమై 1 ఇంతటినుండి మన పేర్ల చిరర “గాడు” “గా” ఉండగూడదనియు, “దాసు, ‘స్వామి’ అయ్య ‘అన్న’ అని వాడవలెననియు, 2 ఇంతటినుండి ఈ సభను ఆది ఆంధ్రమహాజనసభ అని పిలువ వలెనని యు, 3 మనము ఆది ఆంధ్రులమని పిలుచుకొల వలెనని యు, 4 మూలమాది గూడెములని పిలుచుకొనక ఋషుల యొక్క గాని, మహానీయుల యొక్క గాని పేర్లతో పిలుచుకొని డిప్రెక్టు నెజలులో ప్రవరించవలెనని దొరతనమువారిని కోరవలెనని యు, 5. మనము చచ్చిన జంతువులను తినగూడదనియు, 6. శుభాశుభ కార్యములలో సారాయి, కల్లు ఉపయోగించగూడదనియు, 7. గోమాంసమును తినకూడదనియు, 8. మనము నివసించు స్థలములను శుభ్రముగా నుంచుకొనవలెననియు 9. మన పిల్లలకు చదువు చెప్పించుకొనవలెననియు, 10. మన సంఘము యొక్క అభివృద్ధికి పనిచేయుటకు ప్రతిగ్రామములోను పంచాయతీలను ఏర్పరచుకొనవలయుననియు, సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపసాదకులు జి. వందనముగారు (గుంటూరు) — బి. ఏ. ఎల్. టి.

ఆమోదకులు — నూతక్కి వెంకటేశ్వర్లు గారు.

ఈ తీర్మానమును ఉపసాదించుచు వందనముగారిటుల చెప్పిరి. “ఈ తీర్మానము ఇంతట ఆమోదించబడినది ఈపాటున ఊరికి వెళ్లి కూలిచేయించుకొని అన్నము నిచ్చుచున్న శూద్రులలో మమ్మును ఏమిరా అని మమ్మును పిలువనూడదు అనిన ప్రయోజనములేదు. మనము మంచినికీ వచ్చినప్పుడు వారు మనలను మర్యాదచేయక తప్పుదు. నేను బి. ఏ. ప్యాసయినను మా గ్రామములో నన్ను ఆగౌరవముగ చూడప్రయత్నిం

చుచుండును. కాని నావద్దనున్న యోగ్యతలను నేను వారిని నన్ను మర్యాదగా పిలుచునటుల చేయుటనున్నాను. కాబట్టి నానాస్థులెల్లరు ముందు యోగ్యత సంపాదించి ప్రయత్నించవలయును. మాసోదరులగు ఇతరవర్ణములవారు అభివృద్ధి లోనికి వచ్చేలాగున సాయముచేయు మిక్కిలి చేడుచున్నాను. ఇది తీర్మానములోని ప్రథమభాగమునకు సంబంధించిన విషయ మైయున్నది. కొన్నిమిషన్ పాఠశాలలోకూడ ఇప్పుడు ప్రవేశముకలుగుట కిష్టపెట్టవలసివచ్చినది. గుంటూరు బోర్డు పాఠశాలలో పంచములకు ప్రవేశ మొసంగుచున్నందులకు వారంతయు వందనీయులు.

(2) విద్య:— 1 వెంటనే ఉచిత నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసమును ఏర్పాటు చేయవలెననియు, ఆంధ్ర మహావిద్యులకు పాఠశాలలను నిర్మించి స్థాపించవలెననియు, 2. మాకులకులకు పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను ఉచితముగా విద్య నేర్పు ఏర్పాటు చేయవలయుననియు, 3. మాకు ప్రత్యేకముగా విద్యార్థివేతనములను ఇవ్వవలయుననియు, వసతిగృహములను ఏర్పాటు చేయవలయుననియు, 4. దొరతనము వారియొక్కయు దొరతనమువారి సహాయమును పొందునట్టియు, అన్ని పాఠశాలలలోను కళాశాలలలోను మాకు ప్రవేశమునకు అట్టి అటంకములను కలుగజేయు పాఠశాలలను దొరతనము వారు తీసివేయవలెననియు, దొరతనమువారిని ఈసభవారు వినియ పూర్వకముగా కొరచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— నిలకంతయుగారు.

ఆమోదకులు:— దొరతనపు రాములుగారు.

(3) మాకు పాఠశాలలు, రాత్రిపాఠశాలలు, వసతి గృహములు, పాఠశ్రామిక పాఠశాలలు స్థాపించి మౌఖితిని అభివృద్ధికి తీసుకొనిరావలయుననియు, మా అభివృద్ధికి సర్వవిధముల ప్రోత్సాహముతో తోడ్పడవలెననియు ఇతరసంఘముల వారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— కె. వెంకయ్యగారు. వి. అంజయ్యగారు.

(4) 1. హంసాయి మాక్కులలో నిమిత్తము లేకుండా సాగుకు బాగున్న ఇప్పుడు అగ్రయముగాగాని, బంజరుగాగాని ఉన్న భూములకు అన్యాయము చేయగూడదను నిర్బంధముతో ఉచితముగా మాసంఘమువారికి దయచేయవలెననియు, 2. విశాలముగాను, కుద్రముగాను ఆరోగ్యకరముగాను, ఉండులగు ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు తగిన స్థలములను మాకు ఉచితముగా దయచేయవలెననియు, 3. భూములను బాగుచేసికొనుటకును, గృహనిర్మాణమునకును, కర్మసాయపు బుణముల మూలమునను, పోషకసంఘముల మూలమునను, స్వల్పవడ్డీకబుణముల నిష్పించవలెననియు, ఈ సభవారు గౌరవనీయువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— చిన్నయ్యగారు.

ఆమోదకులు:— సి. హెచ్. పక్షిగారు.

(5) నేత, తోళ్ళపనులు, వడ్రంగం, మొదలగు పరిశ్రమలకు చేతిపనులను నేర్పుటకై ప్రత్యేకముగా పాఠశ్రామిక పాఠశాలలను స్థాపించవలెననియు, డిప్రెస్సివైజ్డ్ మ్యూనిసిపాలిటీ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో మాకు పాఠశ్రామికవిద్య తప్పక దయచేయ ఏర్పాటు చేయవలెననియు దొరతనమువారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— రెవరెండు వి. జార్జిగారు సి. హెచ్. పేరయ్యగారు.

(6) మన కులము వారిని ఇతర వర్ణముల వారు దగ్గర రానియవలయుననియు, క్లబ్బులలోను విశ్రాంతి గృహములలోను మనలను నిరాటంకముగా చేర్చుకొనవలయుననియు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(7) 1. సారాయి కల్లు దుకాణములు మా నివాసములకు దగ్గర లేకుండ చేయవలెను. 2. ముప్పయి సంవత్సరములలోపు వారికి సారాయి కల్లు అమ్మకుండ నిర్బంధములు చేయవలెననియు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— సి. హెచ్. వెంకటస్వామిగారు.

ఆమోదకులు:— దాకారపు సుబ్బారాయుడుగారు సోరె వెంకటపతిగారు అప్పన్నగారు.

(8) (ఎ) మావల్లెలకు సమీపముగా నుండునట్టి నాకులు, చెరువులు ప్రభుత్వము వారు కలుగ చేయవలెననియు, (బి) సంచారవైద్యశాలలను నెలకొల్పి మాసంఘపు ఆరోగ్యమునకు తోడ్పడవలెననియు, ప్రచారకుల నియమించి, మాజిక్కులాంతరుతోగూడిన ఉపన్యాసములమూలమున మాకు ఆరోగ్య

పారిశుధ్యము మొదలగువానిని బోధించవలయుననియు, గృహములు నిర్మాణము నేర్చుకొననిమిత్తము నిద్రవృత్తిలై నేర్పాటుచేయవలయు ననియు దొరతనము వారిని నేడుచున్నాము.

(9) ఆంధ్రోద్యమముతో సానుభూతిని తెలుపుచు చట్టనిర్మాణ సభ్యులలోను, మునిసి పాలిటీలకు, బోర్డులలోను ఈ సంఘముయొక్క అనసరమును బట్టియు, సంఖ్యకుబట్టియు, ప్రత్యేకముగా ప్రతినిధులను యెన్నుకొను స్వాతంత్ర్యమును దయచేయవలయుననియు, ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

(10) ఈ తీర్మానములను ఆచరణలో పెట్టుటకును ఉద్యమమును ఫలప్రదముచేయుటకును ఆదియ ఆంధ్రులయొక్కయు, తదుద్యమభిముఖులయొక్కయు సంఘ మొకటి ఈ దిగువ సభ్యులతో నొకసంఘమును స్థాపించుటకు తీర్మానించుచున్నారు. దొరతనమువారివద్ద ప్రాతినిధ్య సౌకర్యములను సాధించు నిమిత్తము ప్రభుత్వాధికారులకు రాయబారము నడుపుటకును ఈ సంఘమునకు అధికారము ఉండునటుల తీర్మానించడమైనది.

దివాక్ బహదరు కేశవస్వామి భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణ సి. కొళందరెడ్డి చింతాశేషయ్యగారు మొదలుగాగలవారలు ఇరువదిమంది సభ్యులుగ చేర్చుకొనబడిరి.

(11) ఈసభయొక్క ఉద్దేశములను వ్యాపించుటకు ఒక పత్రికను స్థాపించుటకు తీర్మానించబడినది.

అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ చివర ఉపన్యాసములో నిలువచెప్పిరి. చేతిలో నాలుగు వ్రేలు ఉండి బొటన వ్రేలు లేకుంటే ఎంతని మ్రుమో జనమో అలాగున నేహించు దేశములో పంచములను అధోగతియందుంచి నన్నట్లు దేశమునకి దుష్టితి ఇటులనే ఉండును. అది ఆంధ్రులనునెడి పేరును ఈరోజున మీరు మనకు ప్రసాదించినారు. ఆర్యులకంటె ముందు ఈదేశమున మనము ఉంటిమి గనుక మన కది సార్థక నామమైనది. మన స్థితిని మనము ముందు బాగుచేసికొనవలయునే గాని ఇతరుల పోట్లాటలతో గాని, ఆందోళనలతో గాని మనము ఇప్పుడు జోక్యముగలిగించుకొనగూడదు. మనము కూడ వారి స్థితికి వచ్చితిమేని అప్పుడు మనము వారితో సరితూగ గలుగుదుము. మనము గోమాంసమును మానివేయవలెను. పరిశుభ్రముగ నుండవలెను. విద్యను సాధించవలెను. చేతిపనులను నేర్చుకొనవలెను. ఇటుల మన స్థితిని మనము బాగుచేసికొనెదమేని మనలను ఇతర కులముల వారు గౌరవింతురు. కాబట్టి మనము ఈరోజున ఈ పనులను చేయుటకై శపథము పట్టవలయును. దేవుడు మనల నాశీకరించు గాత!

ద్విజాల క్షమాపణ

నల్లపాటి హనుమంతరావుగారు ద్విజాల పక్షమున పంచముల నిర్మిదినములు సేవస్థితి నుంచినందులకై వారిక్షమాపణను వేడిరి. కహాకచంద్ర వర్మగారు పంచాయతీ సభలలో పంచముడు కూడా విదనసభ్యుడై యుండవలయు కుక్కలకు బాతులకు మావెడి యాదరణనైనను వీరియెడల చూపవలయుననియు, కాకులలో మొకటి జబ్బుగానుండిన తిల్యక్త కాకులన్నియు గుమిగూడి దానికి సాయముచేయుననియు, ఎచటగో గుడిసెవేసి చదువుచెప్పిన ప్రయోజనము లేదనియు, పంచములలోకూడ మహాత్మ్య మున్నిరం, లాలాహన్సరాజ్ మొదలుగాగల మహానుభావులు ఉదయించెదరనియు, అట్టి ఉన్నతస్థితికి వచ్చుటకై వీరందరూ ఆర్య సమాజములోనికి చేరిన వీరలకు కృత్తిచేసి గొప్పవారిని చేయుదుమనియు చెప్పిరి. మండపాక కేశవరాయ శర్మగారు. (తై)స్తవమత ప్రచారకుడు).— మిషనరీలు ఇచటికి వీరిని బాగుచేయుటకు రాలేదనియు, వారి మతమును వ్యాపింపజేయుటకై వచ్చిరనియు, వీరిస్థితి బాగుచేయవలయునన్న ఈదేశస్థులే ప్రయత్నము చేయవలయుననియు, పంచముల అభివృద్ధిని (తై)స్తవము సదా కోరుచుండెదరనియు, వీరి ఉద్యమముతో (తై)స్తవలకు పూర్ణాభిమానము కలదనియు చెప్పిరి. అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు, అభిమాన సంఘపక్షమున అభ్యుత్థునికని ప్రతినిధులకును ప్రేక్షకులకును వందనముల నర్పించిరి. సభ ఆంతట మంగళగీతములతో ముగింపబడినది.

—:—

గోదావరి మండల సభ:— అనసర గోదావరి మండలసభ నవంబరు నెల మూడవవారములో రామచంద్రపురమున జరుగుటకు ఏర్పాటులు జరిగినవి. పలుకుబడి గల ఆహ్వానసంఘ మేర్పడినది. తగిన ఏర్పాటులు క్రిముగ జరుపబడును.

ప్రాతీచాకలపేట దేవాంగసమాజము ఆయా, కడచిన 4, 5, మాసములుగా వైసమాజమును స్థాపింప నుద్దేశించి దేవాంగజనులు రెండుమూడు సభలుచేసిరి. కట్టకడ పటి సభనుగూర్చి యొకింత విచార్యంపలూని వ్రాయుచున్నాడను.

మొదట చందాల - గంగాధరయ్యగారు రా. బి. పిట్టి త్యాగరాజుపెట్టిగారిని ప్రత్యేకముగా పిలిచిట్లుచు వారు "కానియ్యండి" అనినట్లుచు త్యా. పెట్టిగారు రాకపోయినను ఉన్నవారే జాలునని గంగాధరయ్యగారు సభ జరుప తీర్మానించిరి. పిచ్చుట ఆంధ్రపండితులు బొప్పల ఆదివారాయయ్యగారు త్యాగరాజుపెట్టిగారు రావన్ను సభ జరిపి! ఆసమాజమును స్థాపింపవలె నని చెప్పిరి. సజ్జా మునుసామయ్యగారు వైయిద్దటి అభిప్రాయములతో నేకీభవించి కొన్ని ప్రశ్నల నడిగిరి. కొంపల బుచ్చయ్యగారు మాత్రము కొంచె మోషికతో వేచియుండి సభ జరుపుట బాగని చెప్పిరి.

వీరు నోటినును దేవాంగు లండలకు బంపినట్లు త్యా. పెట్టిగారికిని బంపియే యుండురు. అట్లు పంపియు వారి నేల ప్రత్యేకముగా 2, 3, మార్లు పిలువవలయును? "అయ్యవారు లేకపోయిన అమావాస్య వెళ్లిపోదా" అను సంగతి తెలిసియు వీరేల వారికై వేచియుండవలెను; అట్లు వేచియుండువారు కడపటికణ కట్టే యుండవలసినది లేవన్న వై విధమున సభ వైసను జరిపియుండ వలసినది. కొంపల బుచ్చయ్యగారు తాము చెప్పిన మాటలు చెప్పుక యుండిన వో ఇదికణకే సమాజము స్థాపింపబడి యుండును. బుచ్చయ్యగారేమియు ననకయూరమండిన ఏమోమేలు చేసి నవారై యుండురు. ఏలతామనము. బుచ్చయ్యగారివన్న కులాభిమానము వైమువ్వకులేదా? ఇట్టి కులాభిమానమునుబట్టియే గదా. ఇటీవలవారు మువ్వకు మునిసిపల్ కమిషనరుల యేర్పాటునకై వోట్లకొడుకు ప్రయాసను తీసుకొనిరి. సుమారు 7, 8 ఏండ్ల క్రిందటయిట్టి సమాజమును గంగాధరయ్య మునుసామయ్యగారు స్థాపించలేదా? అట్టినిర్వాహకులుండ బుచ్చయ్యగారి కేలకట్టము? రా. బి. త్యాగరాజు పెట్టిగారిని ప్రత్యేకముగా పిలిచినట్లును, వారు రావట్లును నిశ్చయించి తమఅభిప్రాయముల మేరకు తీర్మానించుకొనిరిగా. ఇంతటితీర్మానములుచేయ నుద్దేశించువారు వారి నేల ప్రత్యేకముగా పిలువవలయును. గానందులకై దూషింపవలయును. త్యా. పెట్టిగారు ఇట్టి సంఘమును స్థాపించిరా? మన సంఘమున కేవిషయమునందైనను సహాయపడి యున్నారా? ఈ విషయములను గూర్చి కొందఱికి (ముఖ్యముగా వై మువ్వకుకి) తెలిసియే యుండును. మన మందరను వై మువ్వకు యభిప్రాయము ననుసరించి పోయినవో ఈసమాజము యీదేరును. లేనివో పాడగును. మహనీయులు ఈ విజ్ఞాపనము నంగీకరించి సమాజమును స్థాపింప యోచించుదురని ప్రార్థించుచున్నాను. (ఒక దేవాంగ సమాజకుడు)

వీవిల్లుపాము వేడుకలు, ప్రదర్శనములు.

డిశెంబరు 24 వ తేదీ నుండి గాని కొంచెము ముందుగా గాని ప్రారంభమగును.

హిందూదేశ చిత్రకళా, పారిశ్రామిక వస్తు ప్రదర్శనములు జరుగును.

స్వదేశీవస్తువుల నేకములు ప్రదర్శింపబడును.

హిందూదేశ మంతవటకు పారిశ్రామిక రంగమున స్వతంత్రజీవనము చేయగలదను సమస్యకిందు తగిన సహాయమును ప్రస్తుతమగును. చిత్రమొన విసోదములు, వ్యాయామప్రదర్శనములు నేత్రోత్సవము చేయుచుండును.

ఈ ప్రదర్శనములకు శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరుగారు రధ్యక్షులై యుండురు. వీనిమూలమున లభించు ద్రవ్యమంతయు చెన్నపురి యుద్ధసిధి కొనంగబడును.

ఇంగను వివరములు కావలయు వారు మదరాసు పార్కు ఫేరు ప్రదర్శనముల కార్యదర్శికి వ్రాయవలెను.

బహిరంగసభ.

చెన్నరాజధాని సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద నిన్నటిదినము సాయంత్రము 6 గంటలకు చాకలిపేటలో ఒక గొప్పసభ జరిగెను. సుమారు 1000 మంది జనులువచ్చిరి. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు రక్షాసనాధిపత్యము వహించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు కాంగ్రెసు మన్త్రీ లీగువారి సంస్కరణముల ప్రజలకు బోధించుచు నీవిధముగ ద్రవిడమున నుపన్యసించిరి. కాంగ్రెసువారు 30 సంవత్సరముల నుండి ప్రజా సౌకర్యమునకై పాటుపడుచుండుట మీకందరకును విశదమైన విషయమే. మనమిచ్చట వారి సంస్కరణముల గూర్చి ఆలోచించుటకై సమావేశ మయినాము. వారి సంస్కరణములు మనకు లాభమా, నష్టమా? వాని వలన మనకు సౌఖ్యము గలుగునా, అసౌఖ్యము కలుగునా? అను నంశముల నాలోచింప వలసియున్నది. మనకు రాజకీయ విధానమునందు తగినంత భాగముండవలయునని కాంగ్రెసు వారి సంస్కరణములు బోధించు చున్నవి. మన యొక్క రాష్ట్రీయ సామ్రాజ్య శాసనసభల సభ్యుల సంఖ్యలను హెచ్చించి భారతీయుల నధికముగ నియోజించిన గాని మనకు మన రాజకీయ పరిపాలనమునందు తగినంత భాగము దొరక జాలదు. మనము మనయొక్క పరిశ్రమల సభివృద్ధి జేపించ వలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు మనకు తోడ్పడినగాని మనము నట్టి యభివృద్ధిని చెందలేము. మన దేశమునకు గాజు సామానులు కావలయుననిన జర్మనీనుండిగాని, అస్ట్రీయానుండి గాని తెప్పించవలసి యున్నది. ఇప్పుడు యుద్ధసమయ మగుట వలన జపాను దేశమునుండి తెప్పించుకొను చున్నాము. గ్లాసు లను తయారు చేయుటకు శ్రీ గె న సా మా ను ల న్ని యు మనదేశములోనే యుండగ ప్రభుత్వమువారు మనదేశములో గ్లాసుఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పి గ్లాసును యితరదేశమునుండి తెప్పించుకొనుట కవసరములేకుండ చేసినగాని మనమెల్ల అభివృద్ధి నొందగలము? ఈవిధముగనే బట్టు నార యిచ్చు నియుకూడ మన దేశములోనే తయారు చేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయవలయును. అట్లు చేయుటకు అధికారము మనహస్తములలో నుండిన గాని మనమట్లు చేయలేము. ఈ సంస్కరణముల వలన నట్టి అధికారము మనకు రాగలదు. ఇట్లుచేసినచో మనము దేనికైనను యితరదేశములవిదా ఆధారపడియుండవలసిన యవసరముండదు. తర్వాత గవర్నమెంటు యుద్యోగముల కన్నిటికిని బ్రాహ్మణులే నియమింపబడుచున్నారని బ్రాహ్మణేతరులు కొందరు గోలపెట్టుచున్నారు. ఇది ఎంతవరకు న్యాయమో విచారింతము. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల కంటె ననేకరెట్లు తెలివిగలవారగుటచోయుద్యోగములన్నియు వారి కొసంగబడుచుండుట న్యాయముగదా. ప్రభుత్వమువారికి పక్షపాతము లేదుగదా? ఎవరు తెలివిగలవారనిచొచ్చిన వారికా యుద్యోగము లిచ్చెదరు. జపానుదేశములో కూడ 50,60 సంవత్సరములకు పూర్వము సమేయనులను ఒకజాతి మనుష్యులుగలరు. వారు కూడ బ్రాహ్మణుల వలెనే గవర్నమెంటు యుద్యోగముల నన్నిటిని పొందుచుండెడివారు. తక్కినవారికి కొంచెము కొవముగ నున్నట్లు కనిపెట్టి వారు అధికాలములో పాఠశాలలను కళాశాలలను నిర్మించి అన్నివర్తముల వారికిని ఉచితముగా విద్యగఱపి ఉద్యోగములన్నియు సమానముగా నందరికి పంచిపెట్టినారు. ఈవిధముగా నందరును తెలివిగలవారయిరి. దేశాదుర్గు దేశమువారుకూడ ఈవిధముగ నేజేసి వారివారి భేదములను రూపుమాపి యభివృద్ధి చెందినారు. మనయొక్క పరిశ్రమలభివృద్ధి బొందించుటకై ప్రభుత్వమువారు మనదేశీయులలో కొంతమందిని ప్రాన్సు, ఇటలీ, జర్మనీ, జపాను, అమెరికా మొదలుగాగల దేశములకు పంపి వారల క్కడ గల పరిశ్రమలను నేర్పుకొని వచ్చిన పిమ్మట వానిని మనదేశమందు అభివృద్ధి పరచుటకు తగుప్రయత్నములు చేయవలయును. బ్రిటిషువారు మనదేశములో 100 సంవత్సరములకు వైగా రాజ్య మేలుచుండినను కు స్వపరిరాజ్యపాలనమునకుతగినంతసామర్థ్యమును కలుగజేసినారుకాదు. జర్మనీలో జనసంఖ్య 8 కోట్లనుండి మన దేశములో 30 కోట్లు. ఈ 30 కోట్లనుండికి యుద్ధములో పోరాడుట నేర్పినచో, జర్మనీ యింగ్లండువై యుద్ధము చేయుటకు సాహసించునా? మనకువారు అట్టివిద్య నేర్పినచో దానివలన వారు అనేకరెట్లుగా లాభమును పొంది యుండెడివారు. తార్జినిర్వాహకసభలో ముగ్గురు ఇంగ్లీషువారును ఒక భారతీయుడును ఉండుటకులన మనమాట అచ్చట వినువారిన

దును లేరు. మనకొర కలిజేరుట లేదు. కాబట్టి భారతీయులను ఆంగ్లజను సమానముగా నుండవలయును. అప్పుడు మనయొక్క కోరిక రీజేగలవు. శాసనములు చేయుట మొదలుగాగల యధికారము మన భారతీయుల హక్కుగల మయినగాని మనము అభివృద్ధి నొందలేము. పూర్వము ఆంగ్ల ప్రభుత్వము మన దేశములో లేనప్పుడు, మహమ్మదీయులే రాజ్య మేలుచుండు కాలములో మన హైదరాబాద్ మంత్రులుగ నుండు వారు. ఇప్పటికిని హైదరాబాదు మున్నగు మహమ్మదీయు రాష్ట్రములలో మన హైదరాబాద్ మంత్రులను చేయు చున్నారు. మనము యూరోపియనులను మన దేశమునుండి వెళ్ళున లేదు. మన యభివృద్ధికిని వారి అభివృద్ధికిని వారు యిచ్చట నుండుట అత్యవశ్యకము. అస్ట్రీలియా, కనడా, న్యూజిలాండు దేశముల వలె మనము గూడ స్వరాజ్యమును పొందుటకు కోరినాము; గాని పరిపూర్ణ స్వరాజ్యము కోరలేము. ఫిలిప్పైను దేశములో సుమారు 11 లక్షల మంది ప్రజలు గలరు. వారికి మనకున్నంత నాగరికతయును విద్యయును కూడ లేకపోయినను అమెరికా వారు వారికి స్వరాజ్య నిచ్చినారు. వారికి మనము ఏ సంగతిలోను తీసిపోవువారము కాము. అట్టిచో మనకేల బ్రిటిషువారు స్వరాజ్యము సొంతగూడదు. పదిసంవత్సరములక్రితము ఆంగ్లేయులతో హోరాహోరీని యుద్ధముచేసిన దక్షిణాఫ్రికావారికి కూడ స్వరాజ్యము నొసంగిరే మనకేల యెంతగకూడదో తెలియకున్నది. ఈ దేశమందంతటను స్వరాజ్యసమితి శాఖలు నెలకొల్పబడినవి. వాటి యుద్దేశములును, కాంగ్రెసువారి యుద్దేశములును సమానములే. బ్రాహ్మణుల రెప్పటికైనను గుమాస్తాపనిజేసి బ్రతుకవలసిన వారే. స్వరాజ్యమువచ్చి మన పరిశ్రమలన్నియు అభివృద్ధి చెందినచో బ్రాహ్మణేతరులు అత్యధికముగ ధనమును సంపాదించి బ్రాహ్మణులకంటె వెయిసార్లును అభివృద్ధి చెందగలరు. కాన వారే ముఖ్యముగా స్వరాజ్యము కావలయునని కోరవలెను. ఈ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర భేదములు 5 లేక 10 సంవత్సరములలోపల నంతరించి పోవగలవు. అప్పుడు మన మందరము ఏకమై కలసి మెలసి యేకాభివృద్ధికై పాటుపడగలమని నా యభిప్రాయము. కాబట్టి మీ ఎదుట నున్న కాంగ్రెసు లీగు స్పీకరు పుస్తకములలోని యాశయములను పూర్తిగ గ్రహించి అందు అందరును సంతకములు చేయుట అత్యవశ్యకమై యున్నది అని నుడిచిరి. పిమ్మట దండపాణి పిళ్ళగారును, టి. ఎస్. రాజగోపాలాచారి గారును స్పీకరును గురించి ద్రవిడ భాషలో నుపన్యసించిరి.

కే. పున్నయ్యగారు

తర్వాత హ్యూమానిటీ పత్రికాసంపాదకులగు కోటా కాజు పున్నయ్యగారు గంభీరోపన్యాసము గావించుచు నీవిధముగ ముచ్చటించిరి. మనకు పరిపూర్ణ స్వరాజ్యము వచ్చుటకు పూర్వము మనము చాల మెట్లు ఎక్కవలసియున్నది. అందులో కాంగ్రెసు మన్త్రీవారి సంస్కరణములు వచ్చిన ఒకమెట్లు ఎక్కినట్లుగను. ఈసంస్కరణములు వచ్చినను, యుద్ధము చేయుట, సంధి నెల కొల్పట, నేన నాకాద శము, మున్నగు విషయము లన్నిటిలోను ప్రభుత్వమువారికి పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గలదు. ఈవిషయములలో ఇప్పటి వరకును, అస్ట్రీలియా కెనడా మొదలగు దేశములయందు కూడ ప్రభుత్వమువారు ఆయధికారమునుగూడ కలిగియున్నారని ఇప్పుడు ఆ దేశములవారు ఆ అధికారము తమ హక్కుగతమై యుండవలయునని పోట్లాడుచున్నారు. కాని మనమట్లుపోట్లాడము. ఇంగ్లీషువారి జీతములక్రింద 14 కోట్లరూప్యములును, భారతీయుల జీతములు 1 క్రింద 6 కోట్ల రూప్యములును మనధనములోనుండి వెచ్చించవలసివచ్చుచున్నది. వారు మనదేశమువచ్చి హాయిగాపీంఘు లనుభవించుచుండ మనము తిండిలేక మలచులమాడవలసి వచ్చుచున్నది. అట్లున్నను మనము వారిని దేశమునకులి వెళ్లమని చెప్పటలేదు. వారు నక్షత్రములు నూత్రవంద్రాదు లున్నంతవ్యంతము మన భాగు కొరకును వారి భాగుకొరకును మనదేశములో శాశ్వతముగ నుండవలయు ననియే మన కోరిక. కాని మనము కోరు నజేరు నగా. దేశమును, ధనమును మనవి కావుర వారితో చెప్పగము చేసికొనవలసిన వారు మనలను నపురకులవలె గాకుండ, మనము మనుష్యులమని ననలను స్నేహితులవలె భావించి, మనకు సమాధానము చెప్పవారినవలె యుండవలయునని మొట్టమొదట గ్రామపంచాయతీలకు చిన్నచిన్న కేసులను తీర్పుచేయుటకు హక్కు కలుగచేయవలయును. తర్వాత తాలూకా జిల్లా సంఘములవారికి అధికారము కలుగజేయవలయును. తర్వాత రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్య శాసన సభల వారికి అధికార ముండవలయును. ఈసభలలో శ్రీ శంషిప్రజలచే నెన్నకొనబడవలయును. కాన్యనిర్వాహక సంఘమువారు నీతి అధికారమునకు బద్ధులై యుండవలెను. మన సభ్యులు చేయుప్రశ్నల కన్నిటికిని వారు సమాధానము చెప్పవలయును. ఆనాడు కన్యములయందు మనకు హక్కు ఉండవలయును. ప్రభుత్వమువారి క్షమము వచ్చినట్లు దెబ్బలు ఖర్చు పెట్టకూడదు. ఒకదేశ అట్లు చేసిన ననుమిగతా దెబ్బలు నడు

దేశాభివృద్ధికై వ్యయ పరచవలయును. పరిశ్రమలకు గాని విద్యాభివృద్ధికి గాని డబ్బు అడిగినచో "లేదు లేదని చెప్పటయేగాని ఉన్నదని చెప్పట ఎన్నడును కలుగలేదు. మనదెబ్బలలో మన దేశాభివృద్ధికై వారి ఖర్చులు పోను మిగిలినదానినైన ఖర్చు పెట్టువని చెప్పవచ్చును. గాని వారి డబ్బును వ్యయపరచమని చెప్పటలేదు. తాలూకాగుమాస్తాకు 20 రూపాయల జీతమిచ్చెదరు. అతడు పెద్దసంసారమును పోషింపవలెననిన ఈ సామ్యుతో నెట్లు చేయగలడు? కాబట్టి లంచములు తీసికొనుట ప్రారంభించును. యూరోపియనులకు పెద్ద పెద్ద జీతము లిచ్చెదరు కాబట్టి వారికి లంచములవసరములేదు. ఒక ఇంగ్లీషు ఐ. సి. ఎస్. యుద్యోగిగవచ్చినచో వారికిరు 500 జీతముతో ప్రారంభమయి 10,15 సంవత్సరములలో రు 2500 రూపాయలవరకు ప్రమోషనులగును. మనదేశీయులకు ఎన్ని సంవత్సరముల సార్వీసు ఉన్నను 7,8 వందలకు మించుట లేదు. ఇదంతయు అధికారము వారిచేతులలో నుండుటవలన సంభవించుచున్నది. ఆ అధికారము మనచేతులలోనికి రావలయునని కోరుచున్నాము.

తర్వాత మన ఆశయములను అనగా మనయొక్క కోరికలను మనము ఇంగ్లీషువారికంటె భాగుగ తెలిసికొనగలము. 6000 మైళ్ల దూరములో నున్న ఆంగ్ల మంత్రులు ఏమి తెలిసికొనగలరు. కాబట్టి మన అభివృద్ధికి సర్వసాధముల నవసరమగు పనులను నిర్వహించుకొనుటకు అధికారము మనచేతులలో నుండవలెను కాబట్టి మనమందరమును జాతియత భేదములను పాటించక కలసి ముందుకు సాగిన గాని మనకభ్యుత్థానమును అనగా స్వరాజ్యమును గృహమును చేరలేము. అప్పుడు తిరిగి మన హైందవదేశము పూర్వపు దౌర్జన్యభవత వచ్చి ప్రపంచమునంగల దేశములన్నిటిలోను ప్రాముఖ్యతను వహించి మిగిలిన దేశములన్నిటికి మాగడర్కముగా నుండగలదని నాపృథ నమ్మకము. కాబట్టి ఆసర్వేశ్వరుడు మనకు సర్వవిధముల తోడ్పడి మనయుద్ధమునును సఫలీకృతయు జేయుగాకయని ప్రార్థించుచున్నానని నుడిచిరి. పిమ్మట కొంతమంది ద్రవిడ భాషలో నుపన్యసించిన పిదప అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందన శతములతో సభముగి సెను.

ఇటలీ; బ్రిటిషు సేనలు.

లండను, నవంబరు 5:— ఇటలీ ప్రధాన కిరీమువద్ద నున్న నైటుగారి విలేఖరుడు 4 వ తేదీని తంజినిచ్చుచు నిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— బ్రిటిషు సైనికు రణరంగమున కేగునప్పుడు స్నేహపూరితములగు స్వాగతములు విశేషముగ నొసగబడినవి. స్త్రీలుపురుషులు అందఱును ఫలములు, పుష్పములు, సిగరెట్లు మొదలగువానిని స్వేచ్ఛవద్దకు బోయి సైనికులకు పంచిపెట్టిరి. వారును మంచి యత్నాచముతో తమ కృతజ్ఞతను తెలియబరచిరి. గ్రామమాగ్ధముల బోవుకపుడనేకులు వారి నభినందింపగూడుచుండిరి. అన్ని ప్రదేశములందుండు జనులును వారిని సుదర్శింపనేజెంచిరి. "ఇంగ్లండు చిరకాలము వర్జిల్లు గాత"యను వాక్యములు కరతాశ్చర్యుల గలసి నింగి ముట్టుచుండెను.

అమెరికా సైనికులు జర్మనులతో బోరుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 4:—జనరలు మెర్సింగుగారిట్లు నీజేదించిరి. క్రిందటి కనివారమునాడు అమెరికను సైనికులు ముగ్గురు మరణించిరి. ఆయిదుగురుకు దెబ్బలు తగిలెను. 12 గురు శత్రువుల చేపట్టుకొనబడిరి. తెల్లవారుజామున జర్మనులు నేరీయంటువీది కేగిరపు డిట్లు జరిగెను. జర్మనుల నష్టముల వివరము తెలియలేదు. దెబ్బ తగిలిన జర్మను డొకడు పట్టుకొనబడెను.

నార్వేటడలు

లండను, నవంబరు 4:—నార్వే అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. మొత్తముమీద 34,577 టన్నుల బరువుగల నార్వే వర్తకపాకలు క్రిందటి మాసమునందు ముంచివేయబడినవి. నార్వే నావికులు 48 గురు చంపబడిరి.

బ్రిటిషువారి క్రొత్తనౌకలు

ప్యారిసు, నవంబరు 4:—"టెంపుస్" పత్రికయొక్క విలేఖరుడు బ్రిటిషువారి నావికాశ్రయముల జూచి, ఫెయిరు క్లీప్లెన్వద్దను, గ్లాసుగో వద్దను, "ఎలిజబెత్ రాణి" ఓడకంటెను మిక్కిలి పెద్దవియగుపడవల గాంచితినిని వ్రాయుచున్నాడు

ప్యారిసు; మి॥ అంతర్జాతీయ సభ.

లండను, నవంబరు 4:—ప్రజలమందరమున నేడుబాల్యుర గారిట్లు చెప్పిరి.— యుద్ధమెట్లు సమీపవలయునదియు నాలోచించుటకు ప్యారిసు నగరమునందు జరుగబోవు మిత్రవందలి వారి ఆంతర్జాతీయసభ నవంబరు మాసమధ్యను జరుగును. సభవారి యుద్ధోదేశముల గూర్చి ప్రస్తుత మరడు దెబ్బలు జాలదు.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల - బందరు.

దీపావళి వసూళ్లు.

ఆంధ్రమాతృపుత్రులు ఆంధ్రదేశ మందన్ని చోటలను దీపావళి వర్షాదినమున సామన్యము ననుసరించి మాతృపూజ కేయ బ్రాధితులు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ నవంబరు నెల 6-వ తేదీ

మంగళవారము

ఆంధ్రపంచమహాసభ

జాతీయసౌధ నిర్మాణము మన కన్నులార గాంచుచున్నారము. ప్రతిసంఘమునందును నూతనోత్తేజ మారంభమయినది. రాజకీయపరిస్థితులచే ప్రస్తుత ప్రభోధము తీవ్రత గాంచినను, జాతీయందు అంతర్భూత మగు శక్తులన్నియు నొక్కమారు విజృంభించినవి. ఈ విజృంభణములో, వివిధశక్తుల సమ్మేళనమే గాక, పరస్పర సంఘర్షణము కూడ సంభవించుట సహజము. శాఖోద్యమ నాయకులవై, దేశభక్త్యధ్య భారము నిలిచియున్నది. జాతీయోద్యమమును బలపరచు నటు లీ శాఖోద్యమముల సడిపిన, జాతీయసౌధ నిర్మాణము త్వరలో బూర్తిగాగలదు. అటుల గాక, యీ యద్యమమును నడుపుటలో, పరస్పర నైషమ్యాన్ని రక్షింపజేయు సంకుచిత దృష్టితో కార్యమునకు గడంగినచో, జాతీయసౌధ భగ్గుమున కింతకన్నను సులభమగు మార్గముండజాలదు. నూతన శక్తుల నన్నిటిని, జాతీయ మహాశక్తితో సమన్వయము గావింపవలెను. ఇందుకు ప్రజ్ఞావిశేషము, రాజనీతి, మాతృదేశభిమానము, సత్యమువయి యాదరము, మొదలగు సుగుణములు నాయకుల కవసరము. ప్రపంచమునంతట ఉజ్జూత బూగించు యొక్క స్వాతంత్ర్య నివాదమే హిందూదేశమున నూతన ప్రభోధమునకు ముఖ్యకారణము. ఈ మేల్కొల్పు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను పురికొల్పుటయే గాక, సాంఘిక స్వాతంత్ర్యము గూడ పురికొల్పింది. సాంఘిక, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాలవేళ ముఖ్యము, జాతీయ ఆత్మోపలబ్ధియే మూలకారణము గావున, పరస్పర వైరుధ్యము వానియందు గాఢించదు. రెండికిని సమన్వయము గలిగించుటయే, నాయకులధర్మము. సమన్వయ భావముతో నీ సమన్వయ విశీలపక, సంకుచిత దృష్టితో బరికించుచు, జాతీయోద్యమ ప్రతికూలుతో జేతుల గలపి, మాతృగర్భ పిచ్చేద మొనర్చు దేశద్రోహులను ఎంత త్వరలో గౌరవ స్థానమునుండి క్రింద బడద్రొవిన దేశమున కంత జేయవలయును. హైందవ జాతి తన నిజరూపమును కనుగొనవలయును. నిష్కలసన్మభావులగు నాయకుల నెన్నికొనవలెను. దేశద్రోహుల త్యజంపవలెను. అప్పుడు గాని, సక్రమభివృద్ధికి సరియగు మార్గ మేర్పడదు.

ప్రాచీన సాంఘిక చరిత్ర దృష్టి, ప్రాచీన పరిస్థితుల జాత్యాత్మ సూత్రములతో బరికించి, పూర్వమున్నట్లు కనీయ దృష్టి, జాతీయ విచ్ఛేదమునకు గడంగుట కిది అత్యవసరము. జాత్యాత్మప్రాచీన సాంఘికతలకు సంఘర్షణ చరిత్రము ప్రందలనే ఆరంభ మయినది. ఇప్పుడు నిలసింది సమన్వయము.

ఈ సమన్వయము భారతజాతి కనువగు పద్ధతులపై జరుగుట యవసరము. ప్రాచీన కాలమున హిందూసంఘము మృతరూపము దాల్చలేదు. సంఘము జీవకళతో బ్రకాశించు చుండెను. వివిధజాతులకును సామరస్యభావము ప్రబలియుండెను. వాల్మీకమహర్షి తన తపోబలముచే, నిమ్మ జాతీనుండి బ్రహ్మాత్వసిద్ధి జేసెను. వనచరులగు వానరముఖ్యులు భగవద్భక్తిపరాయణు లయిరి. మాంతులమున జన్మించిన మతంగుడు మహర్షి పదవి నొందెను. రాను రాను సంఘము స్పష్ట సామన్యమును గోల్పోయి, ఘనీభవించెను. చలనము శూన్యమయ్యెను. మరణచిహ్నము పొడగెట్టెను. నూతనస్వాతంత్ర్యవాతావరణము, తిరిగి సంఘ స్వాస్థ్యమునకు ద్రోవజూపు చున్నది. ఏ సంఘమునైనను, అన్యథా సంస్కరింపక తులుగుదు. ప్రభోధము సంఘపు హృదయాంతరాళము నుండి కలుగవలెను. పంచమోద్ధరణమునకై యన్యసాంఘికులు కృషిసల్పుచున్నంత వరకు, అభివృద్ధిగన్నట్టలేదు. ఆంధ్రదేశమున, ఈ తరుణమున పంచమ సంఘమునందే, సంచలనము గలిగినది. పంచమాభివృద్ధి నిక నాపుటకు ఏకిని సాధ్యపడదు. విజయవాడలో జరిగిన ఆంధ్రపంచమ సభకు అన్యసాంఘికుల గ్రాసనాధికత్యము వహించు దుర్గతి సంభవించలేదు. అన్యులు తమయిచ్చ వచ్చిన తీర్మానములను వారిపై జొప్పించ నవసరము గాన్పించలేదు. దేశానర్థమునకై, వారిని తమ చేతి కీలుబొమ్మలవలె ద్రవ్యుట కేరికిని అవకాశము కలుగలేదు. ఆంధ్రపంచమ సభ, ఉన్నతజాతులపై ద్వేషము జూపలేదు. దేశీయ మహాజన సభాశయములకును, ఆంధ్రోద్యమాశయములకును ప్రతికూలముగ ప్రవర్తించలేదు. కన్నతల్లి యగు భరతమాతపై ప్రేమ జూపబడినది. భారతీయులు తోబుట్టులవలె, ప్రేమించబడిరి. ఆంధ్రపంచమ సభలో ప్రేమ స్వరూపము మూర్తీభవించినది. పంచములకును తదితరులకును ప్రబలిన భావము భ్రాతృభావము. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు సుంద్ర వెంకయ్యగారు నుడివినటుల "తక్కిన హైందవులతో బాటు మనము కూడ హిందూదేశముయొక్క పుత్రుల మని గ్రహింపవలెను. హైందవ జాతీయొక్క గౌరవము కొరకు అభివృద్ధి కొరకు హక్కుల కొరకు, స్వాతంత్ర్యములకొరకు కనిచేయుచున్న దేశీయ మహాజనసభ తోడను, ఆంధ్రదేశముయొక్క ఉన్నతికై కనిచేయుచున్న ఆంధ్రమహాజనసభ తోడను ఏకీభవించి తక్కినవారితో పాటు పాల్గొని, తక్కినవారితో గలసి, హిందూదేశముయొక్క ఆంధ్రదేశముయొక్క గౌరవము కొరకై, మనము కూడ పాటుపడుట మనకర్తవ్యము." పై వాక్యములలో ఉన్నతజాతు లనబడవారినిందగాని, వారిపై యీర్ష్య గాని లేక, సహచర్య భావము స్ఫుల్భమై ప్రకాశించుచున్నది. సత్వరపంచమోద్ధరణమునకు అగ్రాసనాధికత్యము భాగిరెడ్డివర్మగారు నుడివినటుల, విద్య యొసగిన చాలదు. పంచములకు సంఘమున నర్హులైన మొసగవలెను. తిర్యగ్గుంతులకున్న హీనముగ జూచు దుస్థితిని తొలగింపవలెను. ధర్మశాస్త్రములలో ననుసరించిన మార్గమునే యవలంబించి, కొన్ని నియమములతో వైజాతికి గొంపోయి, పంచములకు జాతీయందు సరియగు స్థాన మొసగ అగ్రాసనాధికత్య గారు సూచించి యుండిరి.

"గోమాంసము భక్షించుచున్నార గావున నెల్లు చేయుకొనవలె నన్నచో ప్రస్తుతము తిననలసినవంటివారిని మాత్రమే చేర్చెదమని చాటిపుడు. భారత చూడుము. ఎన్ని ధర్మాస్తులు నచ్చి చేరు

నో మీరే గ్రహింపగలరు. నేడుమాలో కొన్ని తండ్రిముల నుండియు తిననలసినవంటి వారు విశేష సంఖ్యాకులు గలరు. అంతెయ్యగాదు. శుద్ధశాకాహారులు కూడమాలో నెక్కువమంది గలరన్న సంగతిని విని సంతోషింపుడు. ముందుకు వారి నందులో చేర్చెదనో యూహింపుడు" అని వర్మగారు గంభీరముగ బలికియుండిరి.

పంచముల కవకాశ మొసగిన, యన్నత జాతులకు విద్యయందు గాని, బుద్ధిబలమునందుగాని, ప్రజాహిత జీవనములో పాల్గొనుట యందు గాని, ఏ మాత్రమును తీసిపోరు. అవకాశములలేమియే, వారి దుర్గతికి కారణము. ఇట్టి యవకాశములను ఉన్నతజాతులుగలిగింపలేదు, పంచమజాతులువిదేశకై ప్రవమిషనరీల పాలగుట నిశ్చయము. సాంఘిక బల మిదివరకే వారిచే వీల్చివేయ బడుచున్నది. ఇంకను మిషనరీల కట్టి సాకర్యముల నొసగిన, హైందవజాతీయ ప్రాబల్యము కృషించి, హైందవ జాతి నామమాత్రావశిష్ట మగుట నిశ్చయము. అగ్రాసనాధికత్యగారు నుడివిన వాక్యములు భారతీయులను కార్యదీక్షకు బురికొల్పక బోయినచో, హిందూదేశపు ముక్తి అసంభవమని ఎంచవచ్చును. వారి తీరున నుడివి, పంచమ సభ్యులయందాత్మవిశ్వాసము పురికొల్పిరి. "న్యాయ కారి యగు భగవంతుడు వారికి తగిన ఫలము నివ్వక భోడు. నిరాధారులగు మనల నాదరింపకపోడు. కాలము నొకతీరున నుండదునుమా! ఇప్పుడారంభించ బడిన యీ నూతన శకము తప్పక మనలను బాగుపరచ గలను. దయాన్యూహృదయు లగు బ్రాహ్మణ మహాశయులును, బ్రాహ్మణేతరమహాశయులును కటిబద్ధులై అన్ని భాగములలో నున్న మనవాని లేపుటకు ప్రయత్నముల సలుపుచున్నారు. ఇప్పుడు మనముకూడ ధర్మముతో పట్టుదలతో వారి ప్రయత్నములతో పాటు కృషి సలిపినచో త్వరలోనే గమ్యస్థాన మలంకరింప గలుగుదుము."

పంచమసమన్వయ సాంఘికసమన్వయ మాత్రమే గాదు. అది రాజకీయసమన్వయమై గూడ బరగుచున్నది. జాతీయం దారవవంతును అజ్ఞానాంధకారమందుంచి, జాతీయోత్తేజము బడయుట దుస్సాధ్యము. పంచమోద్ధరణము ప్రారంభమయినది. వారిలో ఆంధ్రవృక్షిత్వము, జాతీయవృక్షిత్వము కలిగినది. ఇట్టి ఫలమునకై కృషిసల్పిన మహామహులు ధన్యులు.

ఇటలీరంగ ప్రాముఖ్యము.

ఇటలీరంగ మీ తరుణమున ప్రాముఖ్యము వహించినది. జర్మను లీ నూతనయవస్థాందనమున కెదురు గడంగిరో, గతవారము చచ్చించి యుంటిమి. ఇటలీపై విజృంభణ మారంభ దశయందే యున్నను, ఇది సంగ్రామ పూర్వభామలనే తీరున మార్పగలదో తెలిసికొనుట యవసరము. ఇటలీదేశముపై, జర్మను లాకస్మికముగ దుమికిరి. ఇటలీయను సైన్యము విశేషభాగము గోరిజియా ప్రాంతముల నిలిచియున్నది. ఆ భాగమును వదలి, ఇటలీయను సైన్యము కొలదిగనున్న టాల్మినో, కాపి రెట్టోలమధ్యగ జర్మను సైన్యము ప్రవేశించి, కాపి రెట్టోను స్వాధీనము చేశోనినది. వెంటనే పూర్తియను మైదానముల ప్రవేశించినది. ఇటలీయను సైన్యము రైల్వే కూడలిస్థాన మగు ఉడయను పల్లనము వదలి టాల్మి మోటోనడిని దాటినది. ఈ చాటుటలో ఇటలీ సైన్యము విశేషనష్టములకు లోనయినటుల బెలుగుబడినను, నిశ్చయ మగు వృత్తాంత మింకను చేరలేదు. జర్మనులు ముందే

టుల విజృంభింతురో చెలియలేదు. టాగ్లెమెంట్లో నడికి వైభాగముపై వెడలి, ఇటాలియనులను జర్మనులు చుట్టవేయ యత్నించుచున్నటుల చెలి యుచున్నది. ఇంతవరకును శత్రువులు టాగ్లె మెంట్లోనదిని దాటినటుల గాన్పించదు. జర్మను లకు టాగ్లెమెంట్లోనది వైభాగమున రక్షణము నకు మంచి యవకాశము గలదు. వెనుక భాగ మున వర్షతపంతుల నాధారము జేసికొని, శత్రు సైన్యము వెనుకకు బోవుచున్న ఇటాలియను సైన్యమున కొత్తిడి గలుగజేయవచ్చును. అట్టి దుస్థితి సంభవింపకుండ, పశ్చిమమున ప్లావినది వరకు ఇటాలియను సైన్యము వెనుకకు బోవలసి యుండును. ప్లావినదికి పైన అరువదిమైళ్లలో, ఎజిజి కనుమ గలదు. అక్కడికి ఇటాలియనులు వెడలి నచో, శత్రువులతో బోరాడుటకు మంచి స్థలము చిక్కును. ఒక్క యుద్ధముఖ మేర్పడును. అట్టి తరి శత్రువులకు ప్లావినదికి కట్టము. కాని ఎజిజి వరకు, ఇటాలియను సైన్యము వెనుకకుబోవుట సంగ్రామ పూహమున కెక్కుడు యనుకూల మయినను, రాజకీయస్థితి గమనించిన, సమంజస ము గాదు. వెనెసియా సంతను శత్రువులకు వదలుట ప్రజలకు నిరుత్సాహకరముగ నుండును. అందుచే, టాగ్లెమెంట్లో, ప్లావినదివరకు ఘోర సంగ్రామముజరుగు నని యూహింపవచ్చును. ఇటాలియనులు వెనుకకు బోవుటకు కారణము, శత్రుసైన్యము లభికసంఖ్యాకులగు నేతెంచుట యే యని తెలియుచున్నది. శత్రువులు ఇరువది రెట్లు సైన్యములతో ఇటాలియనులపై బడిరి. ఇటాలియనులు, ఆంగ్లేయులును ప్రాంచివారును ఒంటరిగ విడుదలేదు. లాయడుబర్జి, స్ట్రెట్సు మొదలగు వారు ఇటలీ దేశమునకు వెడలిరి. ఆంగ్ల ప్రాంచి సైన్యము కొంతభాగము ఇటలీలో దిగినది. ప్రజలు వీని అహ్వానించుటలో యత్నం తామోదము జూపిరి. ప్రాచారములని వీరి ప్రశంసించిరి. మే విడివరకు చెలిపినటుల, జర్మను లీ తరుణ మున రుష్యా ఇటలీలపై విజృంభించు నుద్దేశము, సులభముగ బడయగలుగు విజయఫలితములతో ప్రజలను సంతృప్తుల జేయుట యనుట స్పష్టము. అంతియగాక, పశ్చిమరంగమున జర్మనుల స్థితి దుర్భరముగ నున్నది. హిందెనుబర్స పంక్తిలో యిరువది మైళ్ల ప్రదేశము జర్మనులు బోగొట్టి కొనిరి. ప్రాముఖ్యముగ ఛెమినిస్ దేవిను గట్టచు ప్రాంచివారు వశపరచికొనిరి. ప్లాండర్లలో అను దినము బ్రిటీషువారి యవస్థాందము జర్మను పంక్తుల నవ్వుదరచుచున్నది. మెసపొటేమియా రంగమున ఫార్మి నను పూహము కొనసాగలేదు. అందుచే ఆంగ్లేయుల దృష్టి నెటులయినను మరెయిక రంగమునకు మరలింపవలెనని, శత్రువుల యుద్దేశమై యుండవచ్చు లు. కాని ఆంగ్ల ప్రాంచిసైన్యము పశ్చిమరంగమున తమ యొత్తిడి నేమాత్రము తగ్గింపకనే, ఇటాలి యనులకు సాయ మొనర్ప నిశ్చయించిరి. యుద్ధ పర్యవసానమునకు శత్రువులకు కొలది సైన్యము మాత్రమే గలదు. ఆ సైన్యమును ఇటలీరంగమున జలియచ్చినచో, 1918 సంవత్సరపు వసంతకాల మున ఆంగ్లప్రాంచిసైన్యవిజృంభణమును జర్మను లాపుటకు శక్తిగలిగి యుండరు. ఇట్టి దుస్థితికి తమ సైన్యమును చెచ్చటకు శత్రువు లెందుకు బూని యుందురు? కలవరము జెందియున్న ప్రజలను తృప్తిపరచుటకు తప్ప వేరుయుద్దేశము గాన్పించదు.

దురదృష్టితో సాగించిన, ఇటాలియను విజృంభణము మిత్రమండలికి ప్రతికూలమగుటకు మారుగ, యనుకూలమనియే చెప్పనొప్పును. జర్మను

ను దండయాత్ర, వసంతకాలపు ఆంగ్లప్రాంచి విజృం భణమునకును, మిత్రమండలి యంత్ర విజయమున కును, మిక్కిలి సహాయకారి గాగలదు.

మద్రాసు ప్రైముస్, మెయిలు కలహము ఈవినిగు ప్లాండర్ల విలేఖరి నాడేమిచి నం జుకును, బెనెంటుగారిని దూషింప నందుకును, మెయిలు పత్రిక ప్రైముస్ పత్రికపై దాడి వెడలి నది. ఇందును గూర్చి ప్రైముస్ పత్రిక యిటుల వ్రా యుచున్నది.

“మా సమకాలిక పత్రిక మమ్మును దూషిం చుటకు కారణము విదితమే. హిందూదేశ ప్రభు త్వము వారిపై తీవ్రాందోళనమును మెయిలు ప్రాగంభించి, ఒక్క తంత్రీవార్తతో భూమ్యాకా శముల తలకింద జేయుచుననినపుడు, మేముందుకు అసమ్మతి చెలిపితిమి. తీవ్రాందోళనము నిరుపయో గమయినది. ఒక్క తంత్రీవార్త ఆటభిరంగివలె నిరపాయకమయ్యెను. అందుచే మద్రాసు మెయి లు, ప్రైముస్ పై విషము గ్రక్కుచున్నది.” ఈ పత్రికల వివాదము దీర్చుచు రెవరో?

ప్రతినిధిరథ

మాంటాగూగా రేలేంచునపుడు ప్రజాప్రతి నిధుల సభ యొకటి వారి ఎదుట కూడుట యుక్త మని బాక్టరుగారు గోరగ, బోనార్లగారిది లాభ కరము గాదనిరి.

సిడెకోహోము గారు

బెనెంటుగారితో కలసి కనిచేయు వారంద రును అభివృద్ధికి ప్రతికూలురని సిడెకోహోముగారు నుడివిరి. సిడెకోహోముగారి నాయకత్వము ననుస రించు వా రెట్టివాలో యూహింపవలెను.

వృత్తాంతములు

కేపువన్నులు:— గతసెప్టెంబరు మాసమున సామ్రాజ్య కానక సభలో వెలువరింప బడిన ప్రకారము కథియవారు 1918 వ సం॥ జనవరి మాసమున నుండియు, కేపువన్నులు సంధానపు రేట్లనుగట్టి గాక ఆంగ్ల రాజ్యపు రేట్లనుబట్టి వసూలు చేయబడునని ప్రకటించెను.

మదరాసు మహాజన సభవారి సానుభూతి చిరకాలము నుండి సభకు ఉపాధ్యక్షులుగను, కార్యదర్శిగను నుండి పని చేసిన డబ్ల్యూ. ఎస్. వెంకట్రామానుజులు వాయడ, రైరు నంబియారు గార్ల మరణమునకు సంతాపము తెలుపుచు ఈ నెల 3-వ తేదీన సభవారు తీర్మానించిరి.

నెంటులు యూరోపియను ఎస్సెస్మెంటును వారి సభ:— సమాజమువారు కలకత్తా నగరమున 4వ తేదీన సమా వేశమగుటకై రాష్ట్రము జరిగియున్నది. హిందూదేశమున వస్త్రమా నపు రాజకీయవ్యవస్థను చర్చించు నుద్దేశముతో సభ జరుగు చున్నది. వివిధరాష్ట్రములనుండి ప్రతినిధు లిదివరలోనే విచ్చేసిరి.

ఈనెల 1 వ తేదీన గుడివాడ తాలూకా వెదపాలపర్రు గ్రామమున ఈడర్ శోభనాద్రి చాదరిగారు స్వరాజ్యమును గురించి యుపన్యసించి రైల్వ్ ఆఫీసర్ లి. ఎస్. మాంటేగ్ గారికి చెప్పి పురి రాజధానియందలి బ్రిటిషు ప్రజలు విధేయత లో సమర్పించుకొనవలసిన విజ్ఞాపనమందు ఆసభవారి చేవ్రా లు నిశానియ చేయించిరి.

ప్రాతదర్శము బయల్పడుట:— బట్టిబడ్డిలో నొక కంట్రాక్టరు కూలీచే పనిచేయించుచుండగ, ప్రాతస్తంభ మొకటి బయల్పడెను. స్తంభమును త్రవ్వగ దానికింద లోహ పుముక్కు లనేకములు గానవచ్చెను. దర్శిస్తున్న సీఫలమున పూర్వకాలమున నొక దుర్గముండెననియు, పైని వివరింపబడిన స్తంభ మీ దుర్గమునకు చెందినదనియు తెలియవచ్చెను. మూర్తి దాబాదు నవాబులలో నొక రీదుర్గమును కట్టించిరి.

జర్మనీవారిలో ఉత్తరప్రభుత్వరములను జరుపుట:— చెంగల్పట్టుజిల్లా వెనుక రివిన్యూ ఇతాస్పెక్టరు గా నున్న సి.ఎస్. సీతారామయ్యగారు జర్మనీవారిలో ఉత్తరప్రభుత్వరములను జరుపుచుండిరిని కేసుచేయబడినది. కొంకణట్టుకు సాక్షి విచారణ ముగిసినది. బొంబాయినుండి వచ్చు సాక్షులు సాక్ష్యము చెప్పటకు వచ్చునట్లు వాయిదా కోరబడినది. మద్రాసు పోలీసువారి ఆధీనము చేయుట కేసు వాయిదాచేయబడెను.

వంగదేశమున సముద్రపు పోటు వరదలు:— గత నెల 31 వ తేదీన వంగదేశమున వాకహలిపురమున సముద్రపు పోటు వరదలు కలిగెను. పురమున నగ్గభాగముకంటె, వరదల చే ముంపబడెను. సుమారు 4 గంటల వరకు వరదల చే ముంపబడిన నగర పీఠులలో మొలబంటి నీరుండెను. చెరువులలోని మంచి నీరు కొట్టు కొనిపోయి, ఉప్పునీరు నిండెను. ఒకశతము కొట్టుకొని వచ్చెను. సస్యదులకు చాలనష్టము కలిగెను. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

బ్రాహ్మణేతర నాయకుల మహాసభ:— ఈనెల 11 వ తేదీన బెజవాడ పురమున హిందూ తిదేత్రీకలు హాలులో బ్రాహ్మణేతర నాయకుల మహాసభ జరుపబడును. చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు రావుబహద్దూరు పి. త్యాగరాయసెట్టిగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు. ఆహ్వాన సంఘమునకు రాయి బహద్దూరు కూర్మా వెంకటరెడ్డి, బి. పి. బి. ఎస్, గారు అధ్యక్షులుగ నున్నారు. గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదా వరీ, కృష్ణ, గుంటూరుజిల్లాలలోని ప్రతినిధులు సుమారు 1000 వందకి సన్మానపత్రిక లంపబడినవి.

ప్రేక్షమాన్యు దావాకేసు:— కరాచిలో ముల్ చందు లెజిమల్ కంపెనీవారు 1912వ సంవత్సరముల గాయతు నూలునర్తకము చేయుచుండిరి. పాలెంటులోను, బకోదా లోను తయారగు నల్లనూలును కాగితములలోజాటి వాటిపై ‘వాగ్ చాప్’ అనుమాటలు బంగారపు సిరాతో ముద్రింప బడిన కాగితములనుఅంటించి ఈకంపెనీవారు కింధు, పంజాబు దేశములకు పంపి ఆదేశముల వారితో వర్తకము చేయుచుండిరి. గోబులదాసు డిప్ చందు అను కంపెనీవారు కూడ మొదటి కంపెనీవారి ప్రేక్షు మార్కులు గల నూలు కట్టలను విక్రయించి మొదటి కంపెనీవారికి నష్టమును కలిగించుచుండుటచే వారు వీరిపై కేసును చేసిరి. రెండవ కంపెనీవారు ఆ ప్రేక్షు మార్కు గల నూలును విక్రయింప గూడదని ముందుగ ఆజ్ఞ చేయబడినది కేసును కరాచి మేజిస్ట్రేటు గారు విచారణ చేయుదురు.

హార్డింజి మ్యూనిసిపలు మందిరములు:— తమ పుర మునకు నూతనముగ పురపాలకసంఘ మందిరములను నిర్మింప దిగినీరు మహారాజావారు పునాదిరాలిని వేసిరి. ఈ మందిర ములకు హార్డింజి మహామహుని నామ ముంపబడెను. మహారాజా వారు తమ ప్రసంగమున హార్డింజిప్రభుని సుగుణసంపద నిండుక జ్ఞాపించిరి. హార్డింజిప్రభువు ఉదారస్వభావము కల వాడై విభక్తులధర్మమును నిర్వర్తించవలయునని నిరతము పాటు పడెడి మహానీయుడు. అంతరాత్యయే తా మెనర్లు కార్య ములకు మాగదర్శియని నమ్మి యా మహానీయు డెచ్చడు సంత రాత్య యొనర్చెడి ప్రేరేపణముల నుల్లంఘించెడివాడుగానూ, హార్డింజి ప్రభునినంటి ప్లానమున నుండెడి యువ్యాగులకొక్క యిట్టుండి కలదు. వారు తమ మనోగతమును పూర్తిగ ప్రక టింపలేరుగాని హార్డింజిప్రభుని విషయమున మాత్ర మట్టిలోప ము గానరాదు. అసంతరమున మహారాజావారు మెసపొటేమి యో కమీషనువారి రిపోర్టు, హార్డింజిప్రభువు హిందూదేశము న కొనర్చిన యవకారములను గూర్చి ముచ్చటించజొచ్చిరి. మెసపొటేమియా విషయమున హార్డింజి ప్రభువును నిందింప పనిలేదని, హైందవులు చక్కగ గ్రహించియున్నారు.

శ్రీలు సిగరెట్లు వగైరాపాగను పీల్చుట:— శ్రీలు సిగరెట్లువగైరాలు కాల్చుట ఆపివేసిన బాగుండునని జాకోబ్ నవోగారు పార్లమెంటుసభలో నుపపాదించిన ఉపపాదనము వైద్యులచేగూడ నంగీకరింపబడును. డెయిలీమెయిలుపత్రికలో నొక డాక్టరుగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.

‘శ్రీలు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు గాని, దినమునకు రెండు మాడు పర్యాయములు గాని సిగరెట్లు వగైరాలను కాల్చిన చో నేను దోష మెంచను. కాని 20 సంవత్సరముల వయస్సు లోపు బాలికలు ఆ ప్రాయమునందే సిగరెట్లు కాల్చుట ఆ భ్యసించినచో వా రెడిగినవెనుక పురుషులకంటె నెక్కువగ సిగరెట్లు కాల్చు ఆభ్యాసమునకు పాత్రు లగుదురు. పాగను పీల్చుట పెచ్చెనచో వారి జీర్ణశక్తి క్రమేపి తగ్గి రక్తము చెడును. రక్తము చెడినయెడల వారి పూర్వపు యువవృత్తు నశించును. పాగాకువిషమగుటచే వా రెడుగులకూడ రిగ్గును. గుండెలు వ్యాధికలిగి యావ్వసమున వాధక్యము కలుగును. ముదివా రగుదురు?

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)

దొంగతనము:—తిరుచిర్రాపల్లి కండ్లపల్లి మొదలవీధిలో నొక యింట జొరబడి దొంగతనము చేసిన మాజీకొర్రుచును వానికి 4 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

కర్నాటిక్కు యంత్రశాలలో దొంగతనము:—పై యంత్రశాలలో కూలిగవనిచేయుచునుండిన దుర్గన్ అను నతడు యంత్రశాల నుండి 20 గజముల కాకిలట్టును అపహరించుటచే వానికి 1 మాసము కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

గజల దొంగతనము:—రామస్వామిసాయుడు అను నతని ఇంటిలో తొంగిపెట్టి అనునతడు ప్రవేశించి నుమారు 50 రూ॥ లు విలువగల కొన్నిగజలను అపహరించినందున వానికి 2 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

నవాసారమును దొంగిలించుట:—సాల్పూర్ జిల్లా ప్రేక్షకులకు తులసి అనువాడు యీనెల 4-వ తేదీన సామను గడినండి 10 కేజీ నవాసారపు ముటును అపహరించి నందున వానికి మూడుమాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

తైలుపేటలో దొంగతనము:—ఈనెల 1 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు నరసయ్యఅనువాడు పై కరివేనీవారి గదిలో ప్రవేశించి 2 రూ॥ లు ఖరీదుగల గొడుగును అపహరించినందున వానికి 9 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

మోటారుబండిని నడుపువానికి జుల్మానా:—కుప్పస్వామి అను నొక మోటారుబండి నడుపు నతడు గత ఆక్టోబరునెల 18 వ తేదీ రాత్రి బండికి దీపములు లేనిది మోంబుల్లోనై నడపినందున 15 రూ॥ లు జుల్మానా విధింపబడినది.

చౌక్లా జేబులోని రూపాయల సంచిని అపహరించుట:—గత ఆక్టోబరునెల 4-వ తేదీన గోవిందనాయుడను వాడు తిరుచులపెట్టి అను సొక వర్తకుని చౌక్లా జేబులో నుండి 47 రూ॥ ల సంచిని అపహరించినందున వానికి 6 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

జ్యూరీలకుజుల్మానాలు:—హత్య మున్నగు కేసుల విచారణ కాలమున జ్యూరీలుగా నుండుటకు నియమింపబడిన ఆర్. కుప్పస్వామి నాయుడుగారు నిర్బంధమున కొట్టుకు పోనందున 50 రూ॥ జుల్మానా విధింపబడినది. పై నేరమున కేసు కుప్పస్వామిమొదలియూగానికి కూడ 50 రూ॥ లు జుల్మానా విధింపబడినది.

దొంగనగుటకు విక్రయించి నందుకు జుల్మానా:—చౌక్లా లింగమొదలియనువానియింట దానిగనుండిన జుమ్మ అను నామె తిరుచుంగబొబ్బ అను నాతనియింటనుండి కొన్ని బంగారము, వెండిగలను అపహరించి తనయజమానిని చేతికిచ్చెను. అతడువానిని విక్రయించినందున వానికి నూలురూపాయలు జుల్మానా విధించబడినది.

ఒకపాశ్చాత్యుని దౌర్జన్యము:—కలకత్తాలో శ్రేణి మోటారు కంపెనీలో స్టోరుకేపరుగ నుండిన నెంటుజాను అను నొక పాశ్చాత్యుడు ఆకంపెనీలోనే మేష్ట్రీగనుండి మిస్రి లానును ఒక చీలికగడములో నొకరెండుతో దలపై కొట్టెను. మేష్ట్రీ యతనిపై కేసుచేసెను. ముద్రాయి 2 కంక్షల రూపాయలు జామీనుపై విడుదల కాబడినది. కేసు విచారణ నేడు జరుగును.

రైసికెలు దొంగతనము:—గత బుధవారమున కలకత్తాలో మెకములన్ గారు సీల్ డాక్టరునుకు బోయి తమ రైసికెలు బండిని నిర్దిష్ట స్థానములలో విడిచి రైలువారి పోయిరి. సాయంకాలము తిరిగి వచ్చి బండిని చూచునపుడై కది యగుపడ లేదు. వారు దానిని గూర్చి పోలీసు వారితో రిపోర్టు చేసిరి. పోలీసువారు భోగట్టలపై ఏ. ఓ. ప్లాన్ చేరు గారిని పట్టుకొని కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

పోలీసువారి యాధీనమునుండి తప్పించుకొని పోవుట:—కలకత్తాలో మరిజిని జామాఅను సొక బ్రహ్మకు ఒక దొంగ తనములో పోలీసువారిచేట్ల పట్టుపడినది. వానిని పోలీసుప్రేక్షకులు తీసుకొనిపోవుచుండిన హెడ్డుకనిప్రేటు మార్గమున నిర్దించెను. అతడు నిద్రబోవుచుండగ బ్రహ్మకు పోలీసుయోగు. గత గురువారమున నతడు తిరిగి పట్టుకొనబడి 1 నెల కఠినశిక్ష విధింపబడినది. దొంగనుగూర్చి అశ్రద్ధగ నుండిన హెడ్డుకనిప్రేటు కొలుపునండి తొలగింపబడినది.

కాంగ్రెసు లీగు స్క్రీము.

హిందూదేశమున బాధ్యతగల స్వపరిపాలనము నేర్పరుచుటకు కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము ఏర్పరుపబడినది. ప్రభుత్వము వారు తాము చేయుపనులకును, తా మవలంబించు విధానములకును పాటిటల కుత్తరవాడులుగ జేయుటయే కాంగ్రెసులీగు వారి యుద్దేశము. ఈరెంటిని సాధించుటకు ప్రభుత్వమున కాసననిర్మాణ సభలయం దన్నిటియందును ప్రజానిర్వచిత సభ్యుల సంఖ్య ఎక్కువగ నుండవలెనని కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము వారు నూచించిరి. పిదప కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు చాలవరకు ప్రజానిర్వచితసభ్యులకు కాసననిర్మాణ వేత్తలకు ఉత్తరవాడులుగ నుండవలయును. కాంగ్రెసులీగు వారి సుస్కరణ ముఖ్యంగా మిడియే.

ఈ విషయము ఫలింతుటకు రాష్ట్రీయ కాసననిర్మాణ సభయందు 4/5 వంతు సభ్యులు ప్రజానిర్వచితములుగను మిగిలిన 1/5 వంతు సభ్యులు ప్రభుత్వ నియమితులుగ నుండవలయునని కాంగ్రెసులీగువారు కోరుచున్నవారు. వర్తమానమున మనమిత్రము ముఖ్యముగ గుర్తించవలసిన విషయమేమన— మనవివిధానమును యిప్పుడు కోరబడినట్లు అంగీకరించుటయో లేక ప్రభుత్వనియమిత సభ్యులయందరాదని గాని లేక 1/5 కంటకుండుకూడ విసింఖ్య చాలతక్కువగ నుండవలెనని మనము స్వేచ్ఛగ కోరవచ్చునా? మంటాగూగానికి సమర్పించబోవు విజ్ఞప్తి నుండవచ్చున మన వివిషయమై ముఖ్యముగ యోచించుట కర్తవ్యము. కాన నాయక విషయమై శ్రద్ధ ఆలోచించవలయును.

కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము నిరుటి సంవత్సరమున నిర్ణయించబడినది. దేశీయమహాజనసభవారు దాని నామోదించి 10 మాసములుయునది. ఈ పద్ధతినిగూర్చి కాంగ్రెసు మస్లింలీగు వారి సంయుక్త సభ వారు చర్చించి స్థిరపరచినారు. దీనిని గూర్చి దేశీయ మహాజన సభా విషయ నిష్ణయసంఘము వారు కాని దేశీయ మహాజనసభవారు గాని నిజముగ పూర్వపక్ష సిద్ధాంతమును గావించలేదు. బహిరంగ సమావేశమున గూడ దేశీయ మహాజనసభా విషయనిష్ణయ సంఘమువారు దీనినిగూర్చి తర్కించి యుండలేదని మా యభిప్రాయము. దీని కంతకును కాంగ్రెసు లీగువారి సంయుక్త సభకు తీర్మానములే కారణములు. దేశీయ మహాజనసభవారును కాంగ్రెసు లీగువారు చేర్చేరుగ ఈ విషయమై యోచించు స్వాతంత్ర్యము వారికి లేదు. ఏతత్కారణమున ఈ విధానము దేశమున డెల్లవారిచే యోచింపబడలేదు. హిందూదేశమున గల రెండుసంఘములవారి నాయకులును సభ్యులే జెందుటచే ఉభయపక్షములవారును దీనిని సావకాశముగచర్చించుటకువీలు లేకుండెను. ఉభయపక్షముల వారును ఈవిధానము సంగీకరించుటచే పూర్వపక్ష సిద్ధాంతమునకే అగత్యము లేకుండెను.

ముస్లిము, యున్నమేతరుల సంఖ్యకొద్దపెద్దతని ననుసరించి కాసననిర్మాణ సభలయం దెంతవరకు నుండవలయునను విషయమై ఉభయపక్షమువారును ఒడంబడిక జేసికొనిరి. ఈ ఒడంబడిక కాంగ్రెసులీగు స్క్రీము 4-వ నూత్రమున కాన నగును. స్వల్పసంఖ్యకుల లాభములకు తగిన ఏర్పాటు జేయవలయును. రాష్ట్రీయకాసన నిర్మాణ సభలయందు మనమృద్ధియుల తరపున ప్రత్యేకప్రజానిర్వచిత సభ్యత్వ ముండవలయును. ఇదిమే ఈపద్ధతికి(స్క్రీముకు) ముఖ్యవిషయము. భారతజాతీయ వాదులుదీని ముఖ్యముగ పరిగణించెదరు. హైందవులకును, మహమ్మదీయులకును సభ్యుల సంఖ్యబట్టిచే ఈ వ్యాసమును ప్రాచుర్యపరిచివచ్చెది. కాన ఈవిషయమయి మేమవ్యాసమున ఎట్టిమార్పులను చేయజాలము. ఈవ్యాసమును గూర్చి తిరుగ యోచించి తమయభిప్రాయములను మార్చుకొనుటకు దేశీయ మహాజనసభ్యులకుగాని జాతీయవాదికిగాని ఎట్టిస్వాతంత్ర్యము లేదు. ఈ విషయమును అన్ని పక్షములవారును జాగ్రత్తగ గమనించవలయును.

ఈవిషయ మిట్లుండనిడు. కాంగ్రెసులీగు స్క్రీములో వ్యక్తికరించబడిన విషయముల నన్నిటిని వ్యాసప్రోక్ష ము ల గ నాచరింపవలయునని దేశీయ మహాజన సభ్యుల కెరికిని విధిగాదు. ఈవిధానము ఏర్పడి 10 మాసములకంటె ఎక్కువయునది. అప్పటినుండి క్లితిగతులప్పుడు అనేకవిషయములలో ముఖ్యమార్పులను జెందినవి. 12 మాసముల క్రితము మన మార్పులను గమనించుచు ప్రభుత్వమువారికి మొరపెట్టుకొనుచున్న వారము. నేడు మన ఆశయములను తప్పక గుర్తించవలయునని ప్రభుత్వమువారికి దోచినది. సామ్రాజ్యపు భావ్యాభివృద్ధి అంతయు భారతీయుల

స్వరక్షణా దక్షత్యముపై యాధారపడియున్నది. వర్తమాన ప్రాపంచక విషస్థితిగతులబట్టి జూడ ఈమహత్తరమున అభివృద్ధి కనేకకాళములుగలవు. అట్టివానిని వికసింపజేయకుండుట అత్యవశ్యము గావించుకొనుట యనవలయును. ప్రస్తుత పరిస్థితులను వినియోగించుకొని సామ్రాజ్యము లాభమునకై పాటుబడకుండుట కడుకోవలయును. భారతీయులు స్వేచ్ఛగ ఎట్టి అభ్యంతరములు లేకుండగ సామ్రాజ్యమున సమాన భాగస్వాములుగ పరిగణించబడకుండనివో ఈ యవకాశములను సామ్రాజ్య విజృంభణమునకును సామ్రాజ్యాభివృద్ధికిని లాభకరముగ, ఉపయోగించుకొనుటకు వీలుండదు. సామ్రాజ్యమున సమాన భాగస్థులుగ నెంచబడిన వారి వోర భారతీయులు గూడ అట్టి రాజకీయ జౌన్నత్యమును పొందునట్లు సాయమొనర్చునవో యట్టి అర్హత ఎన్నటికిని కలుగజాలదు. ఈ సంగతిని వర్తమానపు బ్రిటిషు రాజనీతి కోనిదు లందరును అంగీకరించి యున్నవారు. దీనికి తార్కాణము ఇండియాకు మాంటాగూగారి రాకయే!

మనముకూడ ఈ శ్రాత్తస్థితిని తెలిసికొనవలయును. వర్తమానమున హిందూదేశమునందు భారతీయుల ఆందోళనము నడంచుటకు భారతీయులకు స్వపరిపాలనము ముఖ్యముగ కోరబడలేదు. సామ్రాజ్యమున స్వరక్షణాదక్షత్యమును గ్రహించుటకును శత్రువైర్య నివహంబులతో పోరు సామర్థ్యము కలుగుటకును స్వపరిపాలన మవసరము. భవిష్యత్ శత్రుత్వముల యందు జొచ్చి దైర్యముగ సామ్రాజ్యమును రక్షించుటకు భారతీయులకు బాధ్యత ప్రాతినిధ్యముతో గూడుకొనిన స్వపరిపాలన మవసరము. వర్తమానపు పరిస్థితుల పరమరహస్య మిదియే!

ఇట్టి నూతనపరిస్థితుల ననుసరించి మనము సంపూర్ణముగ బాధ్యత గల స్వపరిపాలనమును గోరకుండ మేమి మనము ప్రజాద్రోహులుగ పరిగణించబడుదుము. సామ్రాజ్యమువలన గూడ ద్రోహులగుదుము. కాని మనము ఇట్టి స్వపరిపాలనమును ఒకకోజులో బడయజాలము. కాని సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వపరిపాలనము మనకు ప్రసాదించబడునట్లు మనము ప్రయత్నించవలయును. గాన మనము స్వపరిపాలనమును వాస్తవముగ వాఙ్ఘించు మేమి మనము ఒక సంవత్సరము క్రిందట జేయబడిన కాంగ్రెసు మస్లిములీగువారి నియమములతో సంతృప్తి చెందరాదు. ఏదెట్లున్నను రాష్ట్రీయప్రభుత్వ విషయముల యందు మనము కాంగ్రెసు మస్లిము లీగువారి సంస్కరణములతో తనివి చెందరాదు. ఎట్లయినను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను తక్షణము మనకు. సంపూర్ణ మగుస్వాతంత్ర్యము లభించవలయును.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ పరిపాలనా విషయమున మనము కాంగ్రెసు లీగువారు కోరిన 4/5 వంతు ప్రజానిర్వచిత కాసన నిర్మాణ సభ్యులతో సంతసించక ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులే వలదని మనము తీవ్రముగ కోరవలయును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వకాసన నిర్మాణసభ్యులందరును ప్రజానిర్వచితముగ నుండవలయును. ఫీలిమైను దివులలోనున్న రీతిగ రాష్ట్రీయప్రభుత్వములయందు ప్రభుత్వనియమిత సభ్యుల కవకాశమే యుండకూడదు. అందరును ప్రజానిర్వచితమే యుండవలయును. అల్ప సంఖ్యకుల సౌకర్యముల నరయుటకు ప్రజానిర్వచిత సభ్యులే హద్దులు గాని కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వవర్గము వారిచే నియమించబడిన సభ్యులు లాభకరముగనుండజాలరు. కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునందు అల్పసంఖ్యకులవారి ప్రాతినిధ్యమున కవకాశము కలదు. మనము దీని ననుసరించవలెను. స్వల్పసంఖ్యకులవారి కిది చాలును. వీరిలాభమును కాపాడుటకు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వనియమిత సభ్యుల కవసరము లేదు. మార్పుకొందిన స్థితిగతుల సందర్భమున మన మిట్టికోరికలుగోరుట సహజము. న్యాయము. ఇందియే మనప్రథమ కర్తవ్యము. ఈ విషయమున మనము కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునకు ప్రతికూలముగ వర్తించినవో ఆక్షేపణ యుండజాలదు. ఇట్లుజేసినవో కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమునకు భిన్నముగ నుండజాలదు. ఇట్లాచరించినవో కాంగ్రెసులీగు స్క్రీమువారికంటె మనము పురోవృద్ధికై ముందంజ వేసినవార మగుదుము—అమృతబజారు పత్రిక.

ట్రాముబండిలో దొంగతనము:—గత ఆక్టోబరునెల 20వ తేదీన యొక సంబూద్ధి బ్రాహ్మణుడు రాయపురమునుండి తిరువల్లికేజీకి ట్రాముబండిలో పోవుచుండెను. హైకోర్టుయొద్దకు వచ్చునపుటికి అతని ప్రక్కను గూర్చుండిన రాజగోపాలన్ అనువాడు బ్రాహ్మణుని కోలుజేబులోని రూపాయల మూటను చేతజక్కించుకొని బండిదిగి నడచుచుండెను. గాని బ్రాహ్మణుడు తేలికగనుండిన జేబునుచూచి రూపాయల మూటను వెతకెను. జేబులో లేకపోవుటచే నతడు కేసుపైచెను. కొందఱుదిగి పరుగెత్తుచుండిన రాజగోపాలనును పట్టుకొని పోలీసువారి కొప్పగించిరి. అతడేదెబ్బకు 4-5 సార్లు దొంగతనము చేసినందున వానికి 6 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

దేవరాజు కేశవరావుపంతులు కులకర్ణి మద్రాసు గారు తిరువూరు తాలూకాలో జరిగిన బండిపోటు కేసులో ఆస్తితో సహా దొంగలను తమ జవాగిరు గ్రామములో పోలీసు వారికి పట్టిచ్చినందుకు వీరికి పోలీసు డిప్యూటీ జనరల్ నూప రెండంటు గారు 80 రూ. వెలగల వెండిగడియారమును బహుమతిగా మొసంగిరి. పంతులుగారు ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కమిషన్ రెడ్డిగారి ద్వారా రాజగోపాల పుస్తకభాండాగారమునకు ఆంధ్ర దినపత్రిక, కృష్ణాపత్రికలు తెప్పించుచు కాశ్యపురమున తెప్పించి ఇచ్చినందున వాదనము చేసిరి. 80 రూపాయలు విలువగల గ్రంథములను మొసంగియున్నారని, ఈ సహాయమునకు పుర జనులు వారి కంటేయు కృతజ్ఞులు.

ఒక సహాగమనము:— బెజవాడలో నైజాము రైల్వే గుడ్డుపాస్సు కర్త గానున్న నూరి నూర్యనారాయణగారు 1 సం॥ మునుండి వ్యాధిగ్రస్తులై యుండి గతనెల 28 వ తేదీ రాత్రిని మరణించిరి. వీరి సతీమణి వెంకాయమ్మయన సాధ్య మణి భర్తవియోగమున పట్టణాలక భర్తను భూశయనము చేసినప్పటి తాను ఇంటికొడుగు భావించి బడి మరణించెను. వీరికి సంతానము లేదు. వీరిరువురికిని ఏకకాలమునందే దహన సంస్కారమును జరిపిరి.

విజయదశమి దినమున కాశ్యేటి నగరాధీశులగు రాజ కుమారులు రాజవీరము కట్టించిన దినమున సాయంత్రము ఆర్ బి. వేంకట పెరుమాళ్ళాగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద అతివైభవ ముగ "ఆమ్మయినయ పుస్తకభాండాగార" ప్రారంభోత్స వము జరిగినది. "మహల్" ఆధిపురాలగు రాజా వేంకటాంబా బాయి సాహెబుగారిక గొప్పబీరువా నిచ్చిరి. ఆర్. బి. కె. రాజుగారును సభకు వచ్చి ప్రోత్సాహ మొసంగిరి. గా. వె. కృష్ణమి నాయకుగారు పద్యముల జదిపిరి.

కృష్ణాతూర్పు డెల్టాలోని మాగాణిని మెట్టగ మార్చు నెంచిన సందర్భమున కలిగినకట్టములకు కారణభూతులై రను కారణముచే యగ్నేహ్యుడైన ఇంజనీయరు వి.టి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, గన్నవరం తీహాల్ దారు కృష్ణస్వామినాయకు గారు, గన్నవరం రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరు రాజారావుగారు, సబ్ డివిజన్ ఆఫీసరు కే. జే. లక్ష్మీనారాయణ అయ్యగారు సన్నెండు చేయబడినందు, ఈ విషయమును రివిన్యూ బోర్డు మొదటిమొదలు నేటినుండి బెజవాడలో విచారింపెదరనియు తెలియుచున్నది. (స్వకీయవిలేఖరి.)

పంచమపాతకాల వార్షికోత్సవము:— బెజవాడ రా మమోహన పుస్తకభాండాగారముచే స్థాపించబడిన పంచమ పాతకాల వార్షికోత్సవము ఈనెల 1-వ తేదీ సాయంత్రము చెన్నపురి ఆడొక్కేటు జనరలు గౌ. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి ఆధ్వర్యమున జరిగెను. పి. చెంచలరావుగారు "జాతీయభావ ము, పంచమభూదయము"ను గూర్చి యుపన్యసించుచు పంచ ముల ఆభివృద్ధియే జాతీయమోక్షమునకు మూలమనియు వారికి విద్యాలభుల గలిపి విజ్ఞానవంతులవలెనుననె ననియు వారియొడ ప్రోత్స వాత్మల్యముతో కలసిమెలసి తిరుగవలెననియు చెప్పిరి. పంచమపాతకాలయందు 80మంది పంచమ విద్యార్థులు గలరు. వీరికి వస్త్రము లొసగబడెను. వీరు పాడినజాతీయగీతములు సభ్యులకు విశేషానందము గూర్చివె. (స్వకీయవిలేఖరి)

గతనెల 24-వ తేదీ ఒంగోలుతాలూకా చీరుకుర్తి స్వరాజ్యసమితివారి యాజమాన్యముక్రింద సభ జరిగినది. గ్రా మములోని వర్తకులు, రైతులు, మున్నగువార నేకులు సభకు దయచేసిరి. జాగర్లపూడి వెంకటసుబ్బయ్య కాస్త్రిలుగారు ఆధ్యక్షతవహించిరి. మాతృప్రపంచముతో సభప్రారంభమయినది. యథా సంతరము కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణముల కార్య రూపముగ బెట్టుటకు మంత్రిగారిని వేడుటకుగాను గాంధీగారి మహాజయపట్ల గ్రామవాసులు తమపూర్ణామోదన మును చూపుచున్నారని తీర్మానమును ఒంగోలు స్వరాజ్య సమితికార్యదర్శులు పత్రి శ్రీనివాసయ్యగారు ఉపపాదించుచు కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణము లామోదించబడినదో గలుగు లాభముల వివరించిరి. ఎం. వి. ఎస్. శర్మగారు బలభరించిన యొక తీర్మాన మో డింప బడినది. చీరుకుర్తి స్వరాజ్యశాఖాకార్యదర్శులు సుంకరనుబాధరెడ్డిగారు నిర్బంధ

వాసములోనున్న మహమ్మదాల్, పాకతాల్ అరవింద ఘోషా ములపతిరాయి, మున్నగు మహానీయులకు వెంటనే స్వాతంత్ర్య మిచ్చి మంత్రిగారు వచ్చులోగా దేశమున శాంతి గలిగింపవలె నను తీర్మానమును మోపాదించిరి. ఎం. వి. ఎస్. శర్మగారు బల పరచినవెనుక తీర్మానముమోదించ బడినది. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

బెజవాడ ఒకానొకప్పుడు మండలసభ నాహ్వయింప బాలని స్థితిలో నుండెను. 11 సంవత్సరముల క్రిందట నిచట మండలసభ జరిగెనట. అటు పిమ్మట జరిగియుండలేదు. అట్టి బెజవాడలో ఆంధ్రమహాసభ 1914 లో జయప్రథముగ జరి గెను. ఏసభకు రాని ప్రతినిధులు అప్పుడు ఇరవీకి వచ్చియుం డిరి. భగవదను గ్రహము వలన తిరిగి ఈ సంవత్సరము బెజవాడ ఆవసర సభలకు ముఖ్య స్థాన మైనది. ఆంధ్రమహాసభ, ఆంధ్రపంచమ సభ, ఆంధ్రపంచలముల బ్రాహ్మణేతరసభ, విశ్వబ్రాహ్మణసభ, ఆయుర్యేంద్రమహా సభ—ఇవన్నియు ఒకనెల 15 రోజులలో ఇచట జరుగనుండుట బెజవాడ గొప్పతనమును సూచించుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము వచ్చేసేని ఇది తప్పక రాజధాని పట్టణము కాగల యోగ్యత ఉన్నదని కూడ చాటుచున్నది. ఆర్యవైశ్య సభను కూడ ఇచటనే జరుపుటకై మాయూరివెళ్ళుట విశ్వ ప్రముత్తములు చేసియుండిరి. కాని కాకినాడలో మొదట జరుపుటలు తీర్మానింపబడి యుండుటంబట్టి ఆసభ కూడ ఇచట జరుగుట తటస్థింప దయ్యెను. ప్రతి సభకు కూడ ప్రతి నిధులు మిక్కిలముగ వచ్చుటచే పట్టణము ఆంధ్రదేశములోని అన్ని ప్రదేశములకు అందుబాటులో నున్నదని కూడ నిశ్చయించ వచ్చును. కాబట్టి ఆంధ్రరాష్ట్రము వచ్చినప్పుడు ఈ విషయముల నన్నింటిని నాయకులు జ్ఞప్తియొందుచుకొని దరని వేడుచున్నాను. (బెజవాడ నివాసి)

హిందూదేశ సంస్థానాధిపతుల సభ.

(0) నవంబరు 5 వ తేదీ నీసభ డిల్లీనగరమునందు సామ్రాజ్యకాసనసభామండరమున జరిగెను. 49గురు సంస్థానాధిపతులు సభకు విచ్చేసిరి. మాధులగేలరీయను, రాజప్రతినిధిగారి గేల రీయను పూర్తిగ నిండిపోయినవి. రాజప్రతినిధిగారు సభ నారంభించిరి. సభకులనందర నాదించుచు రాజప్రతినిధిగారు గంభీరోపన్యాసము నొసగిరి.

శ్రీ రాజ ప్రతినిధిగారి స్వాగతోపన్యాసము.

శ్రీవారు రాజులు, మహారాజులు మున్నగు ప్రభువులకు స్వాగత మొసగుచు సభ యందు సంస్థానాధీశులకుగల ప్రేమకు సంతోషించిరి. గత సంవత్సరపు సభకంటె నీ సభకు సభ్యులధికముగ వచ్చిరి. గనుక నిట్టి సభలు ప్రయోజనకారులని సంస్థానాధీశులు గ్రహించియుండినట్లు స్పష్టము. సంస్థానాధీశుల యభిప్రాయములు ధోరణునమువారికి విదితమగుటయే గాక, స్వసంస్థానములకును హిందూదేశమున కంతకును సంబంధించిన విషయములు ప్రభువులకు విదితము కాగలవు. సంస్థానాధీశుల సభ నిర్మితమగు విధులతోడ నచిర కాలముననే సంస్థానాధీశుల సంఘ మొకటి రూపొందునని మీలో కొందరు తలచియున్నారు. ఇట్టి యేర్పాటు సంస్థానాధీశుల పేషీంచుట యుచితమై యున్నది. కాని కొంత యనుభవము కలిగినగాని సంస్థానాధీశుల సంఘము నేర్పాటుచేయ మీకులేదు. గత సంవత్సరపు సభయందు నాప్రసంగముక, స్వదేశ సంస్థానములు, సంస్థానముల ప్రజలు మున్నగు విషయముల యందీ సంఘము దొరతనమువారిసహా నిర్మించుచుననియు, యిట్టిసంఘమును స్థాపించి, సంఘమునకు కొన్ని యధికారముల నిచ్చుటకు పూర్వముక, పురోవృద్ధి యగత్యమున చెప్పియుం డిని, ఏప్రతిష్ఠాపనమైన దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెననియదికాల క్రమమున, యనుభవమున కుచితముగాతీయనమార్పులమొందుచు మెరుగుమండ వలయునని నాతాత్పర్యము. గత సంవత్సరపు వృత్తాంతములబట్టి నాయభిప్రాయము సక్రమమని నానుభవ మైనది.

సామ్రాజ్య మహాసభ.

సామ్రాజ్య మహాసభా వృత్తాంతమును సభ్యులెరిగి యున్నారు. ముప్పదిసంవత్సరముల క్రిత మధినివేశక మంత్రిలు అధి నివేశక కార్యదర్శి యాధిపత్యము క్రింద సమావేశమగు చుండెడి హాస్. రానురాను యీసభయే వృద్ధి నొంది నేడు సామ్రాజ్య మహాసభయైనది. సామ్రాజ్య ప్రతి నిధులందరు ప్రధానమంత్రి యాధిపత్యముక్రింద నిట సమావేశ మగుచున్నారు. ఈసభయందుహిందూదేశమునకుసంస్థానాధీ

శులకునుగూడ ప్రాతినిధ్యమున్నది. లిక్ నీరుమహారాజుమున్నగు ప్రతినిధుల తీరున సామ్రాజ్య యుద్ధ మంత్రవర్తసభలకు ప్రవేశ ము లభ్యమైనదియు, అట్టి ప్రవేశమువలన లాభములును, సభ వారికి విదితము. పై సభ కాలక్రమమున, స్థితిగతుల కనుగుణ్య మగు మార్పుల తో వృద్ధి లో నీ కి వచ్చెను. పురోవృద్ధికిట్టి సహజ పరిణామమే యావశ్యకము. కాని యిం దులకు భిన్నముగ వర్తించినచో లాభ ముండదు. కాగితములపై గొప్ప గొప్ప రాజ్యాంగ విధానములను తయారు చేయవచ్చు ను. అట్టివిధానము లనుభవకావ్యమై యాకస్మికములగుటచే, మన యావశ్యకతల దీప్త ననుభవములై వృద్ధములగును. గనుక నీ సభలు ప్రస్తుతమువలెనే జరుపుట యుక్తము. నాయాద్యోగ కాలమున నీ సభలు ప్రతివత్సరమునను జరుగును. కాలచక్ర గమనము కోర్పుగలిగి శ్రద్ధతో బరితీలించును. భారతీయుల విద్యాసంపన్నతను బట్టియు రాజకీయాభివృద్ధియును బట్టియు హిందూదేశ పరిపాలనా సాంప్రదాయము మార్పు చెందు చుండునని సంస్థానాధీశుల కిదివలెనైన తెలియుచున్నది.

సమర నిర్వహణము.

అనంతరమున శ్రీవారు సంస్థానాధీశులు యుద్ధవిషయ మున మొనర్చిన సహాయమునకు కృతజ్ఞతను మోవరించిరి. రిజ ర్వు సేవల గూర్చియు, రిక్రూట్మెంట్ కేర్వనలననదనియు, శ్రీవారు సంస్థానాధీశుల బ్రార్థించియుండిరి. రెండు విషయములయం దును సంస్థానాధీశు లుదారభావాలై సహాయ మొనర్చియుండి రి. ఇంతియగాక కొందరు మహారాజులు తమవైస్యములయందొ పైనికులసంఖ్య నభివృద్ధి చేసియుండిరి. కాశ్మీరపు మహారాజా వారు తమ సేనలకు నూతనముగ మొక పదాతివళమును క్రియిరి. కపూర్థల భవల్పూరు సంస్థానాధీశులు క్రొత్తసైనికుల గూర్చిరి. పాటియాలా మహారాజువారు కొంతలదశమై నొకదానిని సమర్పించి పోషించుచున్నారు. రిక్రూట్మెంట్ విషయమున గ్వాలియరు లిక్ నీరు పాటియాలా మహారాజులు సెంట్రలు రిక్రూట్మెంట్ బోర్డువారికి తోడ్పడి యుండిరి. వైస్యములకు మనుష్యులను స్వయంచేయట వర్తమానముక, చాల ప్రాముఖ్యము. ఈవిషయమై తమ ప్రజల సేవలకేర్ప సంస్థానాధీశులు యావశ్యకతల ప్రయత్నించుచుగాక యని శ్రీ రాజప్రతి నిధి నడిచెను. సంస్థానాధీశుల పక్షమున శ్రీవారికి లిక్ నీరు మహారాజువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. సంస్థానాధీశు లకు స్వాగత మొసగించుటకు మహారాజువారు కృతజ్ఞతను మొనరించుచు సభయందు సంస్థానాధీశుల కెట్టి సద్భావ మున్నదియు వెలువరించిరి. గత వత్సరపు సభకు నలువది యొక్కగురు సంస్థానాధీశులవచ్చియుండ సిక్కిము మహారాజా వారితోగూడ ప్రస్తుత సభకు 49 రు వచ్చియుండిరి. సభా కార్య క్రమమునకు గత వత్సరపు కార్యక్రమము నంత ప్రాముఖ్యత లేకపోయినను సంస్థానాధీశు లధికముగ వచ్చియండుట, సభ కేంక ప్రాముఖ్య మొసగబడు చున్నదియు స్పష్ట పరచునని మహారాజువారు చెప్పిరి.

సభ్యులతరపున లిక్ నీరు మహారాజుగారు రాజప్రతినిధి గారికి తమ కృతజ్ఞతావందనముల నర్పించిరి.

అల్లుము మురబ్బె.

ఒక వీసె అల్లుము, ఒక శేరు గుల్లసున్నము, ఒక వీసె చక్కెర, ఒకకుంచమునీళ్లు: అల్లుమును చుట్టముచేయవలయును. నున్నము ఉడక పెట్టవలెను. నీళ్లు లేంపెట్టుట రెండుశేర్ల నీళ్లలో అల్లుమును మూడుదినములు ఉరగయ్యెనలయును. పిమ్మట ఆ నీటినిమార్చి మిగత రెండుశేర్ల నీటిలో నాలుగు దినములు ఉరగనిచ్చి పిమ్మట వానిని వైకిటిసి రెండుశేర్ల మంచినీటిలో ఉడక పెట్టవలయును. ఉడకినపిమ్మట నీళ్లు పారపోయవల యును. చక్కెర ఒక వంటపాత్రలోపాసి ఒకశేరు నీళ్లుపోసి పొంగువచ్చినప్పుడు అల్లుము వేయవలయును. పిమ్మట చక్కెర తీగవలె పాకము వచ్చేవరకు యుంచి తీసివేసి ఒకవారము నిలవయించి పిమ్మట భుజించుటకు నినియోగించవచ్చును. (విశేషవతి)

దీపావళి! దీపావళి!!

బాణాసంచాకు కావలసిన పదార్థము.

అల్ప్యామినం బీ డు గుం డ ను కొనుడు. దీనిని బాణాసంచాలో నువయోగించుట వలన వత్తులు ముత్యములవలె నవ నవ కాంతులతో రాలును. మతాబాలలోను, పువ్వు వత్తులలోను, తీగలోను, నువయోగించెదరు. ఈ సామగ్రిని తయారుచేయు విధము కావలయునను వారికి తెలుపుదుము.

బెజవాడ వెంకటస్వామి బ్రదర్స్. (945) రాజమండ్రి.

స్థానిక వార్తలు

(౧)

బ్రహ్మసమాజ పతనమందొరము:—ఈనెల 7 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు మందొరమున (27 బ్రాడ్వే) కే. పార్థసారథి అధ్యక్షుగా బి. ఏ. గారు ప్రభాపిత జీవనమున గల చిహ్నులను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

జాతీయ ఎల్లిటిక్ సంఘమువారు:—ఒకొకాక రాను జేసినందుకు పంపెయ్యటలు యీ నెల 14-వ తేదీ నుండియు ప్రారంభింపబడును. దరఖాస్తులను పంపగోరువారం రజును లెను దరఖాస్తులను యీ నెల 9-వ తేదీ లోపుగ సంఘ గౌరవ కార్యదర్శిగారికి పంపవలెను.

కాంగ్రెసు ఉద్యమ ప్రచారసంఘము:—ఈ సంఘమువారి ప్రధానకార్యక్రమములు తెలుగు, కన్నడము, మళయాళము, ఉర్దూషాసలలో ప్రకటింపబడినవి. వంద కర ప్రక్రముల 8 అక్షరాలతోపున అమ్రుపము. జి. ఏ సలెతను చెన్నపురి అని వ్రాసిన పదముగలరు.

మ్యూనిసిపల్ కమిషనరుకు విందు:—దాక్షు ఎమ్. బిజురావులకు గారు బి. ఏ. ఎమ్. బి. సి. ఎమ్. మూడవదివను కమిషనరుగ నెన్నుకొన బడియుండిరి. దినిజనులొని ప్రజలందరునుచేరి వారికి 7-వ తేదీ సాయం కాలము 5½ గంటల మొత్తం దాసు రామదాసుగారి బంగారా లో విందుచేయుదురు. గౌ. రావులహద్దరు బి. ఎమ్. కర్మగా రధ్యక్షుల వహించుదురు.

న్యాయవాదులు:—1915 సంవత్సరాంతమునకు చెల్లెళ్ల హోల్డర్లలో 127 మంది అడ్వోకేటులును, 1288 మంది వకీలును, 48 గురు ఆటర్నీలును ఉండెనట్లు తెలియుచున్నది. ఇవి నగరములందు మొత్తమునై 1814 మొదటి తరగతి వకీలులు, 1458 గురు రెండవతరగతి వీరధ్యులు ఉండి నట్లు తెలియుచున్నది.

తురిమెల్ల సెకండరీ స్కూలు-దొరతనమువారి ధనసహాయము:—గుంటూరుజిల్లాలోని తురిమెల్లలోని జూనియర్ కాలేజీను సెకండరీ పాఠశాల విద్యార్థి గృహ నిర్మాణమునకు మొత్తపు వ్యయమును రూ. 7950 లలో నగము కంటే మోద్యుగ నీను మీ తదని దొరతనమువారు 23-10-17 తేదీన 1935-వ జి. వోవ ప్రకటించిరి. ఛీపు ఇంజనీరుగారి నూచుల ననుసరించుటకు. గ్రాంటుకోరు నిబంధనల నంద రును గమనించవలెను. ఈ నిబంధనల ననుసరించిన ధనము లభించునపుడు దొరతనమువారు కొనసాగెదని తెలుపబడినది.

లది ప్రజలపై పుణ్య:—నిన్నటిదినమున సాయంకాలమున అలందు గ్రాంట్లో నొక పెద్దపంచునపు జరుప బడినది. బి. జి. వాసుదేవస్వామిగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. స్వరాజ్యంబు తోలమునకు ప్రతిహేతులనును రాజధర్మము ప్రస్తుత విరోధిగా భుజి సుగ్రామము దొరతనమువారికి అనుబంధముగ నొక ముగియవలెనను కోరికను దొరతనము వారికి తెలియజేయుటకు తీర్మానించబడినది. మాంసేగుగారికి పంచముల స్థితిగూర్చి తెలియజేయుట కొక ప్రతినిధి సంఘము వారిని నియమించుటకు గూడ తీర్మానించబడినది. సభ 28 నిమిషాలంతయు పోలికు నభిప్రాయమున సభాధ్యక్షులుండిరి.

కాంగ్రెసువీరుల సంస్మరణముల పుస్తకము:—అనేకులు ప్రత్యేకముగా జేయు మహాసభ మన్నితీయ సంస్మరణ ప్రణాళిక కావలయునని కోరినందున దానిని “స్మరణాట” యను పేరితోకూడ గా. హరినాథ్ స్వయం రావుగారు ప్రకటించినారు. టిటిలో సంక్షేపముగా సులభమైన అన్ని విషయములు వివరింపబడియున్నవి. ఈ పుస్తకమును పంచివెట్టె తరువాత 10 రోజులకి ప్రయత్నమునకు చేతబట్టి తీసుకొను నెడల పని సులభ. రెండవ కాగితము. ఉండరుకు కొనుటకు వీలగునట్లుగా 100) అరు రూపాయల వంతుక అమ్ముట నిశ్చయించినారు. కావలసినవారు హామీగూలం బుక్ షపు 10 ఎస్టేట్ నేకు మద్రాసు అని వ్రాసిన బడియగలరు.

శ్రీ యదుకుల మహాసంఘము:—గత ఆదివారము సాయంకాలమున తిరుపతికి టిటిలో వీరభద్రుల మొగలిసికి నెం 69 రు గృహమును యాదవలెగవా గంధ

రును ఒకసభ జరిపిరి. సి. ముత్తుకృష్ణస్వామిగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. తలంపబడిన సంస్మరణములలో తమకేమియు నట్లము కలుగకుండునట్లు జేయుటకు మోంసేగుగారికి మహా జరును దాఖలుచేయుటకు యేర్పాటులు చేయబడినవి. రావు సాహెబుగారు కృష్ణస్వామిగారు, సి. ముత్తుకృష్ణస్వామిగారు, ఎస్. వెంకటాచలముస్వామిగారు, ముఖ్యరంగముస్వామిగారు మహాజరు నమోనాను తయారుచేయుటకు కమిటీగా యేర్పరుపబడిరి. మహాజరును దాఖలు చేయుటకు ప్రతినిధి సంఘమువారు కూడా నెన్నుకొనబడిరి.

బీదపాఠశాల సంఘమువారు:—సైసంఘము వారు కోడంబాకము ఒక కాటు ధర్మ పంచమపాఠశాల యొద్ద మతీయొక కాటా ధర్మ పంచమ పాఠశాలను తెరచిరి. సుమారు 200 ల పంచముల కెక్కువగ నచ్చటనుండిరి. మిస్. సి. కొంఠెలుగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. సంఘగౌరవ కార్యదర్శియు టి. ఇ. వరదాచారిగారు విద్యనుగూర్చి ఉపన్యసిం చిరి. పాఠశాలలో జేయ బాలలందరును అనుదినమును పాఠశాలకు వచ్చి తమకు తమ ఉపాధ్యాయులు నేర్పుచాని శ్రద్ధతో నేర్చు కొనవలయునని సభాధ్యక్షురాలు నడిచెను. తరగతులు అప్పుడే యేర్పాటుపబడినవి. 70 మంది పంచమబాలురు పాఠశాలలో జేరిరి. తమకు తీరుబడితేనన్ని పనులున్న పాఠశాలను తరుచు తనిఖీచేయు భారమును సభాధ్యక్షురాలు వహించెను.

దక్షిణ హిందూ దేశపు బాధుల మొదటి మహాసభ:—గత ఆదివారమునాడు సైసభ మూరు వెలియనులో ప్రాసెసరు లక్ష్మీనరసుగారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుపబడినది. హయదరాబాదు, మైసూరు ప్రాంతములనుండి చాలమంది ప్రతినిధులువచ్చిరి. ప్రాథమిక సభ ప్రారంభించ బడినది. గాన సభ జరిగిన వెనుక సభాధ్యక్షులు ఉపన్యసిం చిరి. దక్షిణ హిందూ దేశమందలి బాధులకు సభాధ్యక్షులు నడవడికలకు కొన్ని కొన్ని నిబంధనలను యేర్పరుచుటకు, మాంసేగుగారు హిందూ దేశ యువకు మధ్యవర్తిత్వమునకు లేమైన మహాజరును దాఖలు చేయవలెనను ముందు నేమో యాలోచించుటకును సభ జరుపబడినది సభాధ్యక్షులు నడిచిరి. బాధులకు సభాధ్యక్షులకు వ్యక్తియ తీర్మానములకు లోకు యీ క్రింది తీర్మానముల గూడ తీర్మానింపబడినవి. ‘హిందూ దేశము ప్రస్తుతము స్వరాజ్యమునకు తగి యుండలేదు. ముందొక బలము స్వరాజ్యమునకు ప్రజలు తగి యుండునట్లు ప్రజలకును సభాధ్యక్షులకును సేర్పరుచుచు తగినవి యీ సభ వారాలోచించుచు వచ్చును.”

1918 నెం 10 పు నాథ్ జి. డయిరి మాకార్యాలయము నుండి విడిచిరి. ఈతయి 7 సంవత్సరములనుండి ప్రచురింపబడుచున్నది 1917 సం॥ న నున్న విషయములే ఇప్పుడు కూడ ఈ పుస్తకమున ముద్రితములు. ద్రవిడ తెలుగు పంచాంగములు కూడ వ్రాయబడినవి ఇంతియగాక ద్రవిడము మన మహామొగింపు ముఖ్య విషయము తెల్పి యో యిండు తెలుపబడినవి. రైలుబండ్లవేరుచూగుకో ఆయా స్టేషనుల దూర మెంత యో స్పష్టముగ వ్రాయబడినది. ప్రత్యేకముగ రైల్వే స్టేషనుల కొను కొన్న న సరసులేదు. వర్తకులకును న్యాయవాదులకును ఈ పుస్తకము అమితోపయోగము నందగలదు. తదితరుల విషయము వేరుగ వ్రాయవలసినదేను. రాజధానియందున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల జేర్చుదొరతనమువారి కార్యాలయములపేర్లు చెప్పి పుస్తక హోల్డరు పని చేయు న్యాయవాదులపేర్లు తదితర విషయ కరమగు విషయములు ముద్రితముగాకట్లు ఈ డయిరీయందు వ్రాయబడి సర్వజనోపయోగముగ ప్రకటింపబడినది. ప్రతివాని వద్దనుండి తీరవలయును. నెల 0-12-0. వలయువారు గార్మిక్ (నెన్ను నెం 4, నెంబుదాసు స్ట్రీటు మదరాసు అని వ్రాసికొన వలయును.

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపుకల నేర్పడుటచే విలేఖకుల న్యాయములను వార్తలును చాలవలకు తగ్గింపబడవలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు తాము వ్రాయబోవు న్యాయములను సాధ్యమైనంత వైదముగ 1,2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయ వ్రాగితులు. వార్తలందు అతిమాత్రముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను. జైల్లంగ నున్న న్యాయములను కాగితములకు రెండు వైపులను వ్రాయబడినవియును, జిల్లాగ నున్న విషయ ప్రకటింపబడువు, రూపాదేశము.

United Provinces

The First District Conference in U. P.

LUCKNOW, November 5. The first District Conference in these provinces was held at Unao yesterday and to-day. The proceedings began with the Bande Mataram song. Pandit Chandra Bhal Rajpuri, a leading taluqdar of the district presided. Babu Lakshmi Narayan Vakil, Unao, the Chairman of the Reception Committee welcomed the delegates whose number yesterday was about 1500 and to-day about two thousand. Most of the villages of the district were represented. Several leading public men from Lucknow, Allahabad and Cawnpore attended the conference. The Chairman of the Reception Committee delivered a speech in which he replied to various objections which had been urged against

The Grant of Home Rule
to the Indians and referred to various local grievances. He congratulated the people of his district specially Zemindars who had attended the conference in such large numbers on holding the first district conference in the provinces for ventilating local grievances. The President then delivered his address which advocated the grant of permanent settlement to the people of these provinces and said that

the Prosperity of Landowning Classes
was indissolubly bound with it. He expressed his entire concurrence with the Congress League scheme of reforms.

The first resolution on loyalty expressed the sense of deep devotion and unflinching loyalty to the British throne and to the august person of His Majesty the King Emperor of India and conveyed to the Government of India and the Local Government an earnest assurance of the debate of the people of the district to co-operate loyally with the Government in all matters tending to promote the welfare of India and the Empire. The second resolution offered on behalf of the Conference its most cordial welcome to the Right Hon'ble E. S. Montagu and expressed the hope that his visit will result in granting reforms to India in a liberal measure. The third resolution according the full support of the Conference to the Congress and the League scheme of reforms was moved by the Hon'ble Pundit Gokaran Nath Misra of Lucknow who attended the Conference as a delegate being a Zemindar of the Unao District also and was carried. The next resolution repudiated the claims put forward by certain sections of the Anglo-Indian community to represent the masses of India and strongly affirmed that the Congress and the League were representative of the public mind of India. The remaining resolutions on education, sanitation, co-operation and other local matters were passed to-day.

Mr. Montagu's Approaching Visit. Deputation from Lucknow Ulemas.

LUCKNOW, November 5. At a conference of the Ulemas at Lucknow it was decided to send a deputation to the Secretary of State and the Viceroy. The Ulemas' final demands include religious liberty for Muslims and non-interference with the prevalent Muslim observances and the creation of a separate department for all Muslim trusts in each province. They expressed sympathy with the sufferers from the riots in Behar, asked the community to relieve their distress and requested that all enquiries be conducted by non-Hindus. Other proposals suggest that wine-drinking should be considered a crime among Mahomedans.

The Sunni Ulemas passed a resolution asking for the immediate release of Muslim internees at a Mahomedan meeting at Rifaia yesterday. A fund was opened for the relief of the sufferers in the Arrah riots. The principal subscription was Rs 5,000, from the Hon'ble the Raja of Mohumabad.

The Cotton Committee. Why Indians Prefer to Grow Desi Cotton.

CAWNPORE, November 5. At to-day's meeting of the Cotton Committee the Hon'ble Rai Bahadur Jankipranad, Honorary Magistrate, Khurja, examined, said that if the cultivators grow American cotton they could have only one crop a year while if they grew Deshi they could have a second one of barley, gram or peas. Therefore they preferred Deshi to American. Long stapled cotton was more profitable. Witness was of opinion that the forecasts should be published in the month of August before the cotton season. Cotton rates of Bombay and Liverpool markets must be published in up country markets.

Mr. Kamalpat of Messrs. Bijnath Juggal of Cawnpore said that the agricultural department of Cawnpore had succeeded in growing Deshi cotton of a most excellent quality and thought there was no reason why that standard should not be perpetuated.

Tewari Ram Chular, Zamindar, Kadarkot, said that cultivators preferred Deshi to American cotton because it was sown earlier than Deshi and required more water, was destroyed by excessive rainfall and was susceptible to insect pests. Its yield was comparatively less than Deshi.

Mr. Briscoe, Secretary, Cawnpore cotton mills, said he would like to see the growth of Aligarh, white flowered cotton atopped which was too much adulterated. Much mixing of Deshi cotton with impurities was practised in Cawnpore. He did not think any legislation would be much effective in stopping it. The real remedy lay in the hands of traders rejecting such cotton altogether.

The Honourable the Judge of the Madras High Court have passed orders on the memorial submitted to them by the Pudukottah B. L's. practising before the local Chief Court praying for the recognition of their practice here as entitling them to enrol themselves as High Court Vakils, granting their prayer.

This year's session of the Poona District Conference which was originally intended to take place at Junnar early this month, but which had to be given up owing to an outbreak of Plague, will now take place in the course of the next month at Belgaum on the 10th and 11th November.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

Peace Meeting Broken by the Crowd.

LONDON, November 5.
A peace meeting at Swansea was broken up by a crowd invading the platform and expelling Messrs. Rooden, Buxton and other speakers.

New Biggest Warships of the British

Navy.

A Naval Expert's Visit to British Yards.

LONDON, November 5.
PARIS.—The Naval expert of the "Temps", who has visited the British shipyards says that he saw at Fairfields, Glasgow, warships far bigger than the "Queen Elizabeth."

Allied Conference in Paris.

Mr. Balfour's Statement.

LONDON, November 5.
In the House of Commons to-day Mr. Balfour stated he hoped the allied conference in Paris on the conduct of war would be held in the middle of November. He could not at present give any information regarding the conference on war aims.

Tea Control Scheme Temporary.

LONDON, November 5.
Tea Food Controller announces that the existing Tea Control Scheme is a temporary one until the Government purchases of tea in India and Ceylon reach the United Kingdom. It is anticipated that all free tea will have gone for consumption by December 31st, after which it should be possible further to reduce the four shillings maximum price.

INDIAN GOVERNMENT REFORM.

A Representative Conference Proposed.

Proposal Rejected.

LONDON, November 5.
In the House of Commons, Mr. Barton suggested that a Representative Conference of all the leaders of Indian thought should be summoned on the occasion of Mr. Montagu's visit to consider the future Government of India.

Mr. Bonar Law replied that Mr. Montagu proposed while in India to hear in company with the Viceroy the views of representatives of Indian opinion. "I do not think it would be helpful, even if it were practicable, to proceed by means of a general conference."

Lord Sydenham on Agitators.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—Lord Sydenham bidding farewell to Commissioner and Mrs. Booth-Tucker stated that the Indian agitators who were co-operating with Mrs. Besant were reactionaries and their supremacy would result in a set back to India's progress.—("C. and M. Gazette" special cable.)

The Imperial Challenge Shield.

Results of 1917.

LONDON, November 5.
The National Rifle Association has issued the results for 1917 of the Imperial Challenge Shield competitions which have been held annually throughout the Empire since 1910, each team shooting with miniature rifle on its own range. 608 teams entered in the senior division for boys over fifteen years, and 361 teams in the junior division representing a total of nearly ten thousand boys. The Challenge Shield's medals and prizes are presented by Lieut.-Colonel Raymond W. Schumacher of South Africa. The feature of the results in the Senior competition is that most of the leading prizes are won by Australia. The excellence of musketry training of Australian cadets is very marked. Out of ninety seven prizes Great Britain takes fifty. Australia twenty seven, Canada eleven, New Zealand seven, West Indies one, and South Africa one. It is regretted that India does not figure at all. Conditions for 1918 will be issued shortly and it is hoped that India will enter several teams.

France

Allied Premiers Visit Italy.

LONDON, November 5.
PARIS.—Mr. Lloyd George has arrived here Mr. Lloyd George and Mr. Poincaré will proceed to Italy to-day.

The British Party.

LONDON, November 5.
The Press Bureau states that Mr. Lloyd George has left for Italy. General Smuts, Sir William Robertson, General Winson, and General Maurice and other officers are accompanying him.

Chinese Officers in France.

LONDON, November 5.
Reuter's correspondent at Headquarters says that Major-General Kuan Hung Toheng and five Chinese staff officers have visited the western front to study the situation and our war methods.

General

The Allies Will Win.

M. Venezelos Optimistic.

LONDON, November 5.
ROME.—In an interview with Reuter's correspondent, M. Venezelos said he was sure the war would be long and difficult, but he was certain of the final victory of the Allies. Italy would overcome her present troubles. Even if all other allies gave up fighting, which was inconceivable, he was convinced that Great Britain and America would continue the struggle to victory. The Greek situation was improving daily. The moral of the people and the spirit of the troops were admirable.

German Plots.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—The "Novos Vremya" states that German agents in Russia have been ordered to take an active part in the elections in order to engender distrust of the Provisional Government and to foster a demand for immediate peace.—("C. and M. Gazette" special cable.)

American Troops Fight Germans.

Slight Casualties.

LONDON, November 5.
WASHINGTON.—General Pershing reports that three American soldiers were killed and five wounded and twelve captured on Saturday when the Germans raided Instruction Salient before day light putting down heavy barrage and cutting the salient off. Enemy's losses are not known. A wounded German was made prisoner.

Norwegian Shipping Losses in October.

LONDON, November 5.
A Norwegian official announcement says that nineteen Norwegian merchantmen aggregating 34,577 tons were lost in October and forty eight Norwegian seamen were killed.

New Spanish Government.

Strict Neutrality Declared.

LONDON, November 5.
MADRID.—The Government has declared that it will maintain strict neutrality.

Italian Front

The Italian Retirement.

Italians Greatly Outnumbered.

LONDON, November 5.
Reuter's correspondent at the Italian Headquarters was the last correspondent to leave Udine, which was evacuated on October 27, the Austrians and Germans having taken Caporetto and Plezzo on the right bank of the northern portion of the Isonzo and being about to cross at Santa Lucia and Santa Maria south-west of Tolmino. The Military Headquarters were stripped bare before departure. Information from the battle zone told how the Austrians forced through by sheer weight of numbers, the Italians being outnumbered in men by twenty to one and in guns by ten to one. General Gonza reached Udine wounded eleven times. All his staff had sustained casualties, and only three of his escort of fifty were alive. The Bersaglieri fought stubbornly without an idea of surrender. Of three regiments only one officer was alive, and he was wounded.

Patriotic Upstirring of the People.

The "Daily Telegraph's" Milan correspondent describing the patriotic upstirring of the people as the extent of the disaster becomes known, mentions that troops are cheered as they pass.

Probable Enemy Action.

A telegram from Rome says:—It is unlikely that the Austrians and Germans will attempt to cross the Tagliamento, where they are confronted by the bulk of the Italian army burning to assume the offensive in co-operation with the Allies. It is surmised that the enemy may fortify themselves in the occupied area. The presence of British and French troops on the Italian front is considered exceptionally important as at length achieving unity of front on an unbroken line from the North Sea to the Adriatic depriving the Germans of the advantage of attacking the Allies separately.

The Difficulties of the Retirement.

Mr. Ward Price, telegraphing from the Italian headquarters, says that confusion was inevitable in the retreat of a million men from positions they had for over two years on a front of forty miles, down steep, twisting roads and across several rivers to the Tagliamento, where there were only three bridges on which the vast mass of men and material had to converge. The General Staff had reckoned that it would require a month to withdraw the army under normal conditions, and they had to do it in three days. The principal Italian line of defence on the Isonzo was the so-called Plec Line. It was the breaking of this line owing to want of resistance which is still not explained that enabled the enemy to capture the whole valley between Plezzo and Tolmino, to cut off and surround Monte Nero, and other mountain positions and to secure easy roads leading to the plain. Had General Cadorna delayed for an hour in ordering the retirement of the Third Army from the Carso on the collapse of the Second Army, the Third Army would have been captured. It was eleven at night when the infantry of the Third Army left their trenches, and they did so with such good heart that falling transport the men hauled guns by ropes thirty miles to the Tagliamento. Some heavy guns had to be abandoned, but they were first destroyed.

TELEGRAMS.

Allies will Assist Italy.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—The "Times" military correspondent states that there is no reason to doubt that Italy's allies will rise to the situation.—("C. and M. Gazette").

Strong Enemy Attack Repulsed.

LONDON, November 5.
An Italian official message says:—We repulsed a strong attack against advanced posts in the Daone and Giomella valleys in the Giudicarie sector.

British Troops in Italy.

Enthusiastic Reception.

LONDON, November 5.
Reuter's correspondent at the Italian Headquarters telegraphing on 4th inst says:—Passage of the British contingents to the front has been the occasion for touching manifestations of welcome and friendliness. Men and women of all classes flocked to the stations offering fruit, cigarettes and flowers to these tired men who responded gratefully and left an impression of cheerfulness and vitality which encouraged the unlockers. Demonstrations assumed greater proportions along the country roads. Inhabitants everywhere rushed to greet our men and were much impressed by their stalwart forms. There were continuous shouts of Long Live England.

Western Front

Naval Aircraft Successes.

Number of Enemy Machines Felled.

LONDON, November 5.
The Admiralty says:—Our Air Service carried out numerous patrols to-day bringing down an enemy machine into the sea, driving down and damaging another and probably destroying a third. We raided Egel aerodrome and bombed Hangar's and sheds. Two enemy attacking machines were driven down. All of ours returned.

Successful British Raid Gavrelle

LONDON, November 5.
In to-night's communique F. M. Sir Douglas Haig says:—London Territorials made a successful raid eastwards of Gavrelle taking prisoners and machine-guns. The enemy under cover of a bombardment made a raid south-eastward of Epehy. We repulsed the raid. Northward of Polygon Wood, there was considerable mutual artillery firing. Hostile artillery was more active in the Nieuport sector.

LONDON, November 5.
The British communique says:—Yesterday's raid resulted in the capture of fourteen prisoners, four machine-guns and two trench mortars. Nearly one hundred Germans were killed and all dugouts destroyed and set on fire.

LONDON, November 5.
The Sherwood Foresters last night made a raid north-east of Loos capturing a few and killing a number. Our casualties were light. Our fire dispersed reconnoiters in the neighbourhood of Hollebeke.

Fighting in the Region of Meuse.

Two Enemy Attacks Repelled.

LONDON, November 5.
This afternoon's French communique says:—Artillery activity continues to be very marked north of Chemin-des-Dames in the region of Pinon and Vauxaillon. After a violent bombardment the Germans twice attacked north of Chaume Wood on the right of the Meuse. Our fire dispersed the assailants with heavy loss.

Egyptian Front

Its Importance Explained.

LAHORE, November 5.
LONDON, November 4th.—Papers express great satisfaction at the capture of Beersheba. The "Times" states:—The Turks have probably no centre of equal importance nearer than Jerusalem. General Maude's Marshal victory at Ramadieh was the first blow against Falkenhayn's plans and General Allenby has dealt another.—("C. and M. Gazette").

Intense Cannonading at Gaza.

LONDON, November 5.
The Turkish communique says:—There was intense cannonading at Gaza. Our batteries effectively replied to enemy cruisers bombarding coast.

15 Guns Captured.

LONDON, November 4.
The Egypt communique says:—Fifteen guns were captured at Beersheba and 444 prisoners at Gaza including twenty-six officers.

Kathiawar Customs Line.

To be Removed Shortly.

BOMBAY, November 5.
A press note issued this afternoon by the Bombay Government states:—With reference to the announcement, made by the Viceroy at the meeting of Imperial Legislative Council held in September last, it is hereby notified that the Kathiawar Customs line will be removed with effect from the 1st January 1918, this being the earliest date which will allow sufficient time to Native States concerned to make arrangements for the introduction at their ports of the British Customs tariff.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)
(BY WIRE.)

Delhi

CONFERENCE OF RULING INDIAN
CHIEFS AND PRINCES.
Opening Session at Delhi.

DELHI, November 5.

The Conference of the Ruling Princes and Chiefs of India opened to-day in the Legislative Council Chamber, about forty-nine Princes being present. There was a large number of ladies and gentlemen in the Visitors' Gallery and the Viceroy's Gallery was also full. His Excellency the Viceroy opened the Conference.

The Viceroy's Welcome Speech.

VICEROY CAMP, DELHI, November 5.

The following is H. E. the Viceroy's speech on the occasion of the opening of the Conference of Ruling Princes and Chiefs:—

YOUR HIGHNESSES:—

I welcome you once more to this Council Chamber in which we meet for the second time to discuss in a friendly and informal manner certain matters as to which the Government of India would be glad to learn your views and to enlist your co-operation. I am glad to find that the Conference has not lost its popularity and that the number of members attending exceeds that of the last year. This shows, I think, that Your Highnesses realize

The Advantage of such Meetings

not only as giving an opportunity for bringing your views before the Government of India but also as drawing you into touch with larger issues affecting the welfare of your states and of India generally. Some of you, I know, contemplate the early establishment of some constitutional assemblage of the nature (to use the words of Your Highnesses' address last year) of a Council of Princes with specified functions and well defined powers. That, your Highnesses, is an ideal which you may well place before yourselves but which must I fear wait for its realisation until further experience indicates the lines on which these informal conferences may appropriately be developed in the joint interests of yourselves and of the Empire at large. In the speeches which I delivered at the last conference I made it clear that its function was to advise the Government of India on certain specific matters concerning yourselves, your states and your people and I urged that you should give time for development and growth before giving to this assemblage a formal shape in which its functions and powers would be strictly defined. My view was and is that if an institution is to meet a real want and to give real help towards the progress of India it must evolve gradually on lines which experience may show are best suited to its healthy growth. I am strengthened in this view by what has happened during the past year. You all know of the notable development in regard to the

Imperial Conference

how in 30 years from being an assemblage of Colonial Premiers presided over by the Colonial Secretary it has now through gradual stages of growth dictated by the needs of the time become a body representing the whole Empire including India and the Indian states and presided over by the Prime Minister. You know too how the Indian representatives including your own able and distinguished representative H. H. the Maharajah of Bikaner were admitted to the innermost councils of the Imperial War Cabinet and in a position to exercise a voice in shaping the policy of the Empire. Could any more convincing example be found of the

Advantage of Proceeding Slowly.

along the road of natural evolution in preference to building up on paper an artificial structure which after its completion may be found altogether unsuited and unadaptable to the needs which it is intended to supply. I say then once more let us continue these conferences in their present informal shape and I can assure you that for my part I wish them to continue annually during my tenure of office and let us carefully and patiently watch the course of events. The constitution of India as you will have realised from a recent pronouncement made by His Majesty's Secretary of State, is itself destined to change as time goes on in harmony with the higher political education of the Indian people and their natural aspirations for a greater share in the administration of this country.

To turn to a question of even wider and more pressing interest, I cannot let this occasion pass without thanking Your Highnesses once more for the most generous and loyal support which you have given towards

The Prosecution of the Great War.

Since I last addressed you in this Chamber I have called on you for greater efforts in two directions, first in the matter of providing adequate reserves for the maintenance at full strength of your Imperial service troops which are doing such admirable work on active service at the various theatres of the war and secondly in the matter of raising recruits in your territories for the fighting forces and auxiliary services concerned with the army. In both cases I received from Your Highnesses a most gratifying response to my appeal. As regards the Imperial Service Troops all the Durbars concerned have given generous concessions for the period of the war including increases of pay and pension, the grant of Bhatta money, rewards to recruits on enlistment and special terms of land revenue to the families of men on service. These concessions have been very effective in stimulating recruiting and in most cases the depots of the Imperial service troops have, I am glad to learn, been brought up to the required strength and arrangements made to secure a steady flow of war reserves for the future. In addition to these measures certain states have decided to increase the strength of their

Imperial Service Units

for the period of the war. Thus His Highness the Maharaja of Kashmir has recently added a complete new battalion of infantry while the Kapurthala and Bahawalpur Durbars have both increased their units by

the strength of a double company. Last but not least His Highness the Maharaja of Patiala has most generously offered to equip and maintain a camel transport and two mule transport corps in the Indian army for the same period. As regards recruiting for the regular army their Highnesses the Maharajas of Gwalior, Bikaner and Patiala have given valuable advice and assistance to the Central Recruiting Board which has been constituted to co-ordinate the efforts which have become necessary both for the formation of new regiments and to maintain existing combatant and non-combatant at their full strength. I have appealed to Your Highnesses and I am sure that my appeal will not be in vain to do your utmost to encourage your subjects to come forward at this momentous juncture. The question of the supply of man power is vital and I know that I can count on you not to slacken your efforts to obtain recruits until victory has been finally achieved.

Bikanir Maharajah's Speech.

The following speech was delivered by the Maharaja of Bikanir on behalf of the Ruling Princes and Chiefs in reply to His Excellency the Viceroy's address:—

YOUR EXCELLENCY:—

We offer our grateful thanks to Your Excellency for welcoming us again to this conference where we meet for the second time during your Viceroyalty. Your Excellency has rightly observed that the Conference has not lost its popularity with the Ruling Princes of India as is evinced by the increased number of the members who have come to Delhi for the purpose. There are 49 Ruling Princes and Chiefs including His Highness the Maharaja of Sikkim from the very border of the Indian Empire attending the conference this year as against 41 who attended last year. This gratifying feature in spite of the fact the agenda is not so important as that of the last year clearly shows the great importance which we attach to these meetings. We hope to address Your Excellency at greater length on the concluding day and we will not take up any further time to-day.

Parliament's Thanks.

DELHI, November 5.

A "Gazette of India Extraordinary" publishes the resolutions of thanks to the Army and Navy etc., passed by both Houses of Parliament on the 29th October, 1917, and ordered to be communicated to all officers and men.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 5.

H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 2nd instant from the Secretary of State for India:—

The British again attacked and in spite of the marshy nature of the ground and heavy rain and gales made important progress between Ypres Roulers Railway and Poelcapelle, west of Roosebeek Road. The Canadians reached the outskirts of Passchendaele and beat off five counter-attacks. The British aircraft continue to raid German towns bombing munition factories at Kaiserlautern, and steel works at Volkingen, besides raiding Roulers and Aerodromes in Belgium.

The German aircraft raided Calais and Dunkirk.

No action of importance is reported from the French front.

The total number of prisoners captured by the French in the recent fighting on the Aisne, is 11,157, besides 180 guns. The French aircraft continue to bomb railway stations, and points of military importance.

The enemy continue their advance on to the Italian plain. They have captured the important headquarters town of Udine, and the Italians under pressure have withdrawn their armies to a strongly defended line at river Tagliamento, running south from the Alps to the Adriatic. Both the French and British are sending reinforcement to Italy, and enemy invasion of Italian soil has had the effect of uniting the Italians more firmly.

The British have captured the important town of Beersheba and 1800 Turkish prisoners and nine guns.

Combined British and Belgian columns have driven the Germans from Mahenge district in East Africa and captured Liwale 122 miles south west of Kilwa.

There was a slight decrease in the losses from submarines. 2285 vessels of all nationalities arrived and 2321 left British ports. 14 British vessels over and 4 under 1800 tons were sunk. About 50 German aeroplanes in seven groups raided southeast of England. Material damage done was slight. Eight persons were killed and 21 wounded.

MESOPOTAMIA CAMPAIGN.

Turks Defeated on the Tigris.

Position Captured.

SIMLA, November 5.

MESOPOTAMIA.—Early in the morning of the 2nd November one of our reconnoitring columns moving up the Tigris engaged the Turks who were holding a position on the right bank of the river opposite, about twenty miles to the north of Samarra. The enemy hastily withdrew towards Leckrit under cover of a strong rear-guard. Our troops drove the latter from successive lines of trenches and occupied the whole position. In the meantime our cavalry harassed the retreating enemy throughout the day. Eighty-nine prisoners and a quantity of ammunition were captured. Our troops fought with much dash and showed great power of endurance.

Calcutta

Central European Association's
Conference.

On the Political Situation.

CALCUTTA, November 5.

A Conference of the representatives of the Central European Association and its various branches in India will be held here this afternoon at 4 P. M. at Dalhousie Institute with a view to discuss the present political situation in India. Representatives from most of the provinces have already arrived.

Bombay

Mr. Strinivasa Sastri's Lecture at
Dhulia.
On Education.

POONA, November 5.

Lecturing before a large audience at Dhulia on the 4th instant under the auspices of the Deccan Sabha, Poona, with Mr. M. K. Apte in the chair, on the subject of "Free and Compulsory Elementary Education" the Hon'ble Mr. Strinivasa Sastri advocated the Government granting two thirds and Municipalities finding one third of the increased expenditure on primary education. The lecturer concluded his address with an earnest appeal to students for obedience. The lecture was attended by Mr. Wales, the Collector, Mr. Madgankar, the Dt. Judge and many other Government Officials, all leading people of the place being present.

Suit Against the Bombay Chronicle.
Appeal Dismissed.

BOMBAY, November 5.

At the High Court to-day a special Bench consisting of Justices Batchelor, Beaman and Marten delivered judgment in appeal preferred by Mr. Surajmal B. Mehta a solicitor of the High Court of Bombay against Mr. B. G. Horniman, Editor of the "Bombay Chronicle" and others under Clause 15 of the Letters Patent against the judgment and decree of Sir Basil Scott, Chief Justice and Mr. Justice Heaton who were divided in opinion passed on the 29th March 1917. Their Lordships delivered separate written judgments. Mr. Justice Batchelor held the comments made by the respondents were fair. The appeal therefore failed and the plaintiff's suit dismissed with costs throughout.

Mr. Justice Beaman held that there was no libel at all and was of opinion that the suit must be dismissed with all costs.

Mr. Justice Marten held that looking at the articles as a whole and on full consideration of the circumstances he thought the defendants succeeded on the second charge as well as the first. His Lordship thought plaintiff's appeal should be dismissed and the defendant's cross appeal as to cost allowed.

The Gujarat Conference.

BOMBAY, November 6.

At the second days sitting of the Gujarat Political Conference a resolution expressing gratefulness at Mr. Montagu's forthcoming visit and praying for granting of Congress Muslim League scheme of reform as a first instalment of the policy announced by the Secretary of State was moved by the Hon'ble Mr. Jinnah. The speaker asked the audience Hindus and Mahomedans whether they were united or not and whether they wanted the reforms or not, to which there was abundant response from all sides. That being so, Mr. Jinnah said there should be no difficulty in obtaining reforms. Strimati Kamdara a Gujrati lady in seconding remarked that in the struggle for Home Rule the women of India were at one with the men. Mr. Ahmed Udani in supporting strongly urged for self-government. Mr. Tilak said Indians as a nation felt that the time had come when real power to manage their own household should be transferred to them. Another resolution was moved urging Mr. Montagu to cancel his visit to Bombay at a time when most of the leaders would be absent for attending the Congress.

Behar

The Arrah Riots Case.

Formidable Indictment of the Moslem Vakil.
Against the Hindus.

ARRAH, November 5.

The Special Tribunal Mr. H. L. Allanson, Session Judge, presiding commenced to-day the hearing of Shahabad riots cases the first relating to four villages and 37 accused of whom 8 were discharged. Mr. S. Sultan Ahmed, Government Advocate in opening said he believed that when he stated the facts fully the Court would agree with him that there had been rarely any instance of such acts of iniquity, cruelty and inhumanity as were perpetrated on the Mussalmans of Shahabad without any rhyme or reason when they were least prepared for it and when certainly they did not deserve it. So far as the accused were concerned they belonged to all classes of Hindus, Rajputs, Kayasthas, Brahmins, Kurmis, Ketrils from the highest to the lowest. The leaders of the mob were men who could ride elephants and horses and some worked from behind but the court would have evidence that besides these men there were Jeth ryots and petty Zamindars acting as leaders of the mob. Evidence would also be led to show that servants of big zamindars were found inciting the mob but one method adopted by the Hindus was the distribution of large number of patlas or unsigned letters exhorting Hindus to prevent cow sacrifice. The words "Jai German" were significant because they found it distinctly mentioned in Patla that the time of no rule had arrived and that it was just the time when the Hindus should try their very best and prevent now sacrifices. Houses attacked and looted were exclusively of Mahomedans except in one or two cases where Hindu houses were looted, but in those cases they were either mistaken as Mahomedan houses or because these Hindus had given shelter to Mahomedan victims. The mob went further and committed sacrilegious on mosques. Regarding malicious comments on the conduct of Khan Bahadur Ahmad Ali Khan, S. D. O., Sardar he would say that if there was a community which ought to be grateful to the S. D. O. it was the Hindu community. He did his level best to bring about a settlement and succeeded, but compromise was futile. Counsel then detailed the history of the outbreak at Ibrahimpur. The Hindu behaved remarkably well. In 13 villages out of 24 looted the Hindus helped the Mahomedans. Indecent assaults to use the mildest expression, were made upon women at two places. The Mahomedans put up very heroic fight in the latter. The Hindus did not hesitate to murder such men as had failed to escape, and outrage Mahomedan woman.

The case is proceeding.

హిందూ పరిశ్రమలు సంగ్రహము

(రైతుల పక్షమున)

అంగీకారము

తేయాకు విక్రయము.

అండను, నవంబరు 4:— పిల్లలూగారి స్థానే పరిపాలక సంఘమువారు బార్నిషింగ్ గారి నేర్పాటు జేయవలసినదని తీర్మానించిరి. దుసింహాళము, హిందూదేశపు తేయాకులను దొరతనమువారివలె మొదలగుటనుగూర్చి యేర్పాటుల నాలోచింప, ఇండియను టీ ఏ సొసైటీ యే మ ను వారు నిన్నటిదినమున కొక యంతరంగము నేర్పరచి ర ని మ్మె పుత్రికకు తెలియజేసెను. కలకత్తాయందువలె నటగూడ కర్తవ్యము దొరతనమువారి విధానమును ఖండింతురు. తేయాకు తోట యజమానులు హేతుబద్ధముగా భావమును నూచించుచుండిరి. యుద్ధమునకు పూర్వమున నున్న ధరలప్రకారము తేయాకు నమ్మటకు వారు సమ్మతించుదురు. ఆఖరీదులు చాల నధికమని దొరతనమువారు తలంచినచో, అంతకు తక్కువ ధరకు విక్రయించుటకు గూడ వీరు సమ్మతించు రని మైమ్మె పుత్రిక వ్రాయుచున్నది.

తేయాకు ఏర్పాటులు.

అండను, నవంబరు 4:— హిందూదేశమునను, సింహాళమునను దొరతనమువారు కొనిన తేయాకు ఇంగ్లాండు వేరువరకు తేయాకును గూర్చి ప్రస్తుత మములు జరుగుచున్న పరిపాలన విధానము సాగును, అనిష్టంధముగా తేయాకుంతయు డిసెంబరు మాసాంతమునకు ఖచ్చితమవును. అటువై తేయాకు ధరలు తగ్గించుట కవకాశమునునని ఆహారపదార్థ పరిపాలనా ద్వారా ప్రకటించెను.

హిందూదేశ పరిపాలనము

సంస్కరణము.

అండను, అక్టోబరు 31:— హిందూదేశమున వివిధ కక్షల వారల ప్రతినిధుల నందర సమావేశమొనర్చి యాసభయందు భారతదేశ భావి పరిపాలనా విధానమునుగూర్చి హైందవుల యభిప్రాయమున మాంటేగు గారి రాయ నగునని పార్లమెంటు ప్రకాశపఱచుచు చార్లసుగారు నూచించిరి.

రాజప్రతినిధిగారి, భారతీయప్రతినిధుల యభిప్రాయముల సారము నిమిత్తమే మాంటేగు గారి రిండియాకు వెళ్లిరి. సభను జేసి భారతీయుల యభిప్రాయము సారముల అసాధ్యము. సభామూలమున భారతీయుల తలపులు గనుగొనుట లాభకరము గాదని బాసలూగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఆందోళన కారులు.

సిడెహాము ప్రభుని యభిప్రాయము.

అండను, నవంబరు 1:— కమిషనరు బూతు టకరు గారిని వీడుకోలుపు సందర్భమున సిడెహాము ప్రభు విట్టవెను.— శ్రీమతి లెనెంటువద్దగారిగారి నాందోళనమున గూడియున్న భారతీయులు విప్లవకారులు. వీరు విజయమునందో, భాగ్యతగ్గు పురోవృద్ధి నిలచిపోవును.

శాంతి సభ చెదరగొట్టబడుట.

అండను, నవంబరు 5:— స్వామిలో శాంతివాదుల సభ యొకటి జరుగుచుండెను. భాగ్యవనమున ప్రజలు చొచ్చుకొని సభను చెదరగొట్టిరి. యాడెను బక్ష్మను యన్నగు నుపన్యాసకులు తరుమబడిరి.

అండను, నవంబరు 4:— బ్రిటిషు వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియజరుచుచున్నాడు. లాయడు బార్నిగారి రిటరీకి బయలుదేరినారు. జనరలు స్కట్సు సర్ విలియము రాబర్ట్స్, జనరలు మారీసుగారలను మరికొందఱు ఉద్యోగీయులును వారి ననుసరించి పోవుచున్నారు.

అక్టోబరు 29 వ తేదీని పార్లమెంటువారు సైనికులు నావికులు మొదలగువారి కభినందనము లర్పించుచు ఒక తీర్మానమును జేసి అందఱి ఉద్యోగీయులకును సైనికులకును దాని సంపించిరిని “గజెట్ ఆఫ్ ఇండియా ఎక్స్ట్రానికరీ”లో ప్రకటించబడినది.

ప్రాయు

ఆంగ్లేయుల ప్రకటనము.

అండను, నవంబరు 4:— నిన్నటి ముట్టడియందు పదునలుగురు సైనికులను సుమారు ఆరు క్రింగులను బట్టితిమి. జర్మనీయులు సుమారు నూలు గురు చంపబడిరి.

లాయడుబార్నిగారి రిటరీ కేసులు.

ప్రాయు, నవంబరు 4:— లాయడుబార్నిగారి రిటరీకి విచ్చేసిరి. వెయిల్లిపు గారితో గలసి నేటిదినముననే ఇటలీకి బయలుదేరెదరు.

చీనా ఉద్యోగీయులు ప్రాయు బాడనేగుట.

అండను, నవంబరు 4:— ప్రధాన కార్యాలయమునకు నున్న రైటరుగారి విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మేజరు జనరలు కొయూసుహంగు స్కెంగు గారును చురీ ర గురు చీనా యుద్యోగీయులును పశ్చిమరంగమును జూచి ఆచటి సీతిని తెలిసికొనుటకును, మనయుద్ధపు యేర్పాటుల నెఱుంగుటకును పశ్చిమరంగమును జూచిరి.

బ్రిటిషువారి నైమానికపు దాడి

అండను, నవంబరు 4:— నేటిరాత్రి సర్ డక్లసు హేగు గారిట్లు ప్రకటించిరి.— అండను రాష్ట్రీయులు శ్రావణ్ణి తూర్పు తటమున విజయవంతముగా దాడి నొనరించిరి. అనేక మంది ఖైదీలను మరకీరంగులను బట్టుకొనిరి. శత్రువులు ముట్టడి చేయుచు దారిమరుగున ఎవెపో కీలాగ్యమునం దొక దాడి నొనరించిరి. మేమాదాడిని తరిమివైచితిమి. బోలిగాను వనమునకు తైర తటమునందు శ్రీకృష్ణుడు యుద్ధము జరిగెను. నాన్సాన్ యుద్ధమునకు శత్రువుల ఖండగ యుద్ధము చాల శీఘ్రముగ నుండెను.

నాన్సాన్ నైమానిక విజయములు.

అండను, నవంబరు 4:— నాన్సాన్ కార్యాలిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు.— నేటిదినము మావైమానికగళము వారి నేక సంరక్షకపు విమానముల ప్రయోగించిరి. శత్రువిమానము ను యుద్ధమునందు గూల్చువడెను. మరియొకటి క్రిందికి తరిమివేయబడెను. ఇంకొకటి ధ్వంసము గావించబడెను. ఎంజియన్ల నున్న వైమానికాలయమునూ మేము దాడినెసెతిమి. షాంగ్ ర్యు వైమానిక కాలలయిన బొబులను వేసితిమి. శత్రువిమానములు మరిరెండు క్రిందికి తరిమివేయబడెను. మావర్షియు సురక్షితముగ నురతెను.

మ్యూజునది ప్రాంతమున పోరాటము.

అండను, నవంబరు 4:— నేటి సాయంకాలము పరాసు వారిట్లు ప్రకటించిరి. చెమియడెయ్యన కుత్తరమున పినాను వాళ్లెలూను ప్రాంతములందు మహావారులగు ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను.

మ్యూజునది కుడితరమున చామీననమున కుత్తరతటము నందు భయంకరములగు ముట్టడి జరిగినపిమ్మట జర్మనులు రెండు పర్యాయము లెత్తించిరి. మా ఫిరంగిదళములు విశేష నష్టములతో వారి నానలకు బాదకొనినది.

కుష్మా

జర్మనీయుల కుట్రలు.

అండను, నవంబరు 2:— తాత్కాలికపు దొరతనమువారి యెడ నపనమ్మకము పుట్టించి, సంధి కోర్కెలు ప్రజలు నష్టానర్థ నియోజనములయందు శ్రద్ధ వీసికొనవలసినదని జర్మనీవారు రహస్యలోని తమ ఏజెంట్ల కాజ్ఞయిచ్చిరట్లు తెలియజచ్చినది.

వెట్రో గాడు, నవంబరు 4:— వ్లాడికాల్ కేక్ రెయిలు మార్గమున నొక ఎన్జిన్ రైలుబండియు, సైనికులబండియు డికోనినది. ఇరువదిగురు మరణించిరి. 70 మందికి గట్టి దెబ్బలు తగిలినవి.

ఇటలీ

వైరిసైన్య బాహుళ్యము

ఇటాలియనులు వెనుకకు మరలుట

అండను, నవంబరు 3:— కపరిటా, వైజొల నాక్రమించి, నెంటులూషియా, నెంటుమెరయాలయొద్ద విసాంజొనదని జర్మనీయులు దాటవండుటచే, నిటలివారు గత 27 వ తేదీని యుద్ధమును వీడిరి. ఇటలీ ప్రధానరంగములయందుండెడి విలేఖకు దీప్రదేశమున నుండి యందరు పోయినవెనుక తాను గూడ వెడలిపోయెను. వైరిక ప్రధానసలములయందు జెట్టి పదాధ్యక్షులగు శేకుండజేసి, యీ ప్రదేశమును వీడిరి. వైరిసైనికు లిటలివారికంటె నిరువదింత లధికముగ నుండుటచే నిటాలియనులు వెనుకకు బోవలసి వచ్చెను. ఫిరంగులయందు వైరులు ఇటలివారికంటె పదిరెట్లు బలముగ నుండిరి. గాంజా సేనాని గాయపడియు పదిసార్లు యుద్ధమును సమీపించెను. ఈయన యుద్ధాగ్రు లందరు గాయపడిరి. ఆంగరక్షక బలముననుండిన యేబదిమంది యందును మువ్వరు మాత్రము సజీవులైయుండిరి. చెస్నర్లై వైరికులు కడుశౌర్యముతోడ బోరాడిరి. మాకు రెజిమెంటుకు నొక్కయుద్ధాగ్రీ మాత్రము జీవించి యుండెను. ఈతగునూడ గాయపడి యున్నాడు.

సంభవించిన ప్రమాద పరిమితి ప్రజలకు విదితమైన కొలదియు వారల మాతృరక్తి మరింత తీవ్రమగుచున్నది. సైనికులు వెళ్లమండగ ప్రజలు వారల కుత్సాహము బట్టునట్లు కేకలువేయుట మున్నగు చేష్టల మొనర్చుచుండెదని మిలీటరు విలేఖకుడు డెయిలి టెలిగ్రాఫ్ పుత్రికకు తెలియజేసెను.

రోమునగరముననుండి యిట్లు తంత్రివార్త వచ్చెను.— ట్యాగ్గియా మెంటోనడియొద్ద నిటాలియను దండకు, శత్రువులపై ఘోరక సన్నద్ధమైయున్నది. కనుక ఆస్ట్రీజన్లకు సేనలు ట్యాగ్గియా మెంటోనడినిదాట యత్నింపవు. తామున్న ప్రదేశములనే వైరులు బలపరచుకొని యచటనె యుగిపోవుచునని యుగొనుచున్నాడు. ఆంగ్ల పరామర్శకులు లివు డిటలిరంగమున నుండు టెంతయు గ మనింప దగిన విషయమై యున్నది. ఉత్తర సముద్రమున నుండి విడిచిపెట్టెను. సముద్రమునకును మిత్రులందరి యోమై, జర్మనీయుల నెరుపుచుండిరి. మిత్రులను విడచుర్చి, యుగొక్కొక్కరి నెదిరింతునను జగ్గ నీయుల యూహ వ్యక్తమైనది.

ఇటలివారి ప్రధాన స్థానముల నుండి వార్తవైరుగా రిట్లు తంత్రి వార్త నంపుచున్నాడు:— వైస్యము వెనుక బోవుటయందు కలవరముండుటలో నెట్టి విపరీతములేదు. సుమారు రెండు వత్సరముల నుండి, తమ యాక్రమణమున నున్న స్థానములను వీడి యాకస్మికముగ పదిలక్షల సైనికులు ట్యాగ్గియా మెంటోనడికి బోవలసి యుండెను. వైస్యములు నలువదిమైళ్ళ దూరము కనినగు మాగ్గుల నడచిన గారి యానది గోచరింపదు. ఇరవీ వైస్యములను మాకు మానముల కాలమున గాని వెనుకకు గొనిపోవలసిన సైనికోద్యోగు లిదివరలో తెప్పియుండిరి. అట్టిస్థితియందు వైస్యములమాడుదినములయందు వెనుకకు బోయెను. విసాంజొ వైరిటాలియనులకు నైకు వైస్యం క్రిప్రధాన మగురక్షణసాధనము. ఇటలివారి వైస్యము లీపంక్తియందువైరులను బలముగ నెదుర్చునందున వాకిపంక్తి భేదించుకొని నైజొ, టాలియోలకు నడుమందు బోవలసిన బట్టుకొనగలిగిరి. నిరొమున్నగు పశ్చిమస్థానములు వైకాకణముననే వైరిసేనలు చుట్టవేయగలిగెను. పల్లపుభూములకు బోవు మాగ్గులు వైరుల కాక్షరమైనవి. రెండవసేన మోషిపోగానే కార్మోనుండి యూడవసేన పోవలసినదని యూహించుటకు జనరలు కెడొగ్నా గా శ్రమాత్ర మాలించినను మూడవసేనయంతయు వైరుల యధీనమై యుండెడిది. మూడవసేన తాలూకు పవాతినశములు కందకములను వీడునరీకి రాత్రి 11 గం లయ్యెను. వైరికులు తాత్కాలముతోడ నుండినటులకు ఫిరంగులు మున్నగునానిని వారలె లాగికొనిపోవుటకు సన్నద్ధులగుట తార్కాణము. వెర్దఫిరంగులు కొన్నిటికి విడువ కలసి చరచ్చెరు గాని వాటిని ప్రభువును సాడుచేసిరి.

మిత్రమండలి సహాయము.

నిస్సంశయము.

అండను, నవంబరు 22:— ఇటలి వారిమిత్రు లారాష్ట్రీపు విపద్ధతయందు తోడ్పడుదురునుటకు సంజేహము లేదనివైరిక విలేఖకుడు మైమ్మెపుత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు.

శత్రువులను తరుముట.

అండను, నవంబరు 4:— ఇటలివారి యుద్ధాగ్రు లీతియన ప్రకటించిరి:— గిడికేర రంగమున దోష, గియుమెలా లోయలయందు కొన్ని స్థానములను వైరులు బలమగు సేనలతో నెదిరించిరి. కాని మేము వారలను తరిమివేసితిమి.

మిత్రమండలి విజయమొందెను.

కోము, నవంబరు 4:—తైలపుగారి విలేజుకు సందర్శించి వెనిజులనుగ రతనతో నిట్లు పలికిరి. యుద్ధము పూర్తియగుటకు చాలకాలము పట్టుకొనియె, చాలకష్టముగ గూడ నుండు ననియు నెడమ నిశ్చయముగ నెఱుగును. కాని తుదకు మిత్రమండలివారే విజయ మొందుట తప్పదు. ఇట్టి భేదము ప్రస్తుత కష్టముల కల గడువగలదు. తక్కిన మిత్ర మండలి వారందఱును యుద్ధము చేయ నెల్లమని విడచిపెట్టి నను గ్రేటుగ్రేటును ఆమెికా భేదము లింతుకయు నత్యైర్వ మొందక చివరవరకు యుద్ధము సునరించి విజయము నొంది తీరవని ఆతని నమ్మకము. (గ్రేటుగ్రేటి ప్రతినిధును ఆభివృద్ధి సొందుచున్నది. ప్రజల నైతికబలమును నైతికల ఉత్సాహమును ఆభివృద్ధిపరచును.

జర్మనీ

గాయకదీనవానిని కాపాడుట

కోము, నవంబరు 4:—ఉత్తరగమద్రమున ముంప బడిన జర్మనీయుల క్రూరదన గాయకదీన నాకెవల నేర్పించుకొని యొక స్త్రీను కట్టుకు వచ్చినది.

క్రొత్తగానెట్లగు; ఆసంతృప్తి.

లండను, నవంబరు 4:—ఆధికారాభిమానులగు ప్రవృత్తులు పట్టమెట్టువారి కొంగుబడిన కొలది ఆధికారము లకు గూడ సుభక్తికొనక పార్లమెంటుగారికియూపక మే వుంది కాదనుచున్నది. వారి ప్రతికర్షణకట్టి ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. పార్లమెంటుగారికి విజేతముల గంగలి తెలియదు. పార్లమెంటు నుగారి విజేతవిధానమును బలపరిచి. బజేయూ లాభముల గా పాడుటలో ఎక్కువ దృష్టి గలవాడు. ఆల్ఫ్రెడులారేయినను ప్రవృత్తును జేతమున జేతుండ జేసెను. స్పెయిడిమును ఎర్స్ట్ బెర్న్ యు, పే యు రు గా ర ల మా ట ల వి ని ప్ర వృ త్తు ను విశేషముగ మార్చివేయగలదు. పూర్వపు ప్రవృత్తును ఉత్సాహ మావంతయు లేదా? ముఖ్యములైన ఆధికార స్థానములలో నెల్ల దక్షిణభాగపు జర్మను లున్నారని ఆపత్రిక నొక్కి వ్రాయుచున్నది.

టర్కీ

కోము, నవంబరు 4:—బీర్మవాను విజయవంతముగ బట్టుకొనినందులకు జనరలు ఆల్లెబీగారిని ఈజిప్టు నుల్తాను గారును, జనరలు మాడిగారును విశేషముగ నభినందించిరి. జనరలు ఎల్లెబీగారు మాడిగారులు చెప్పిరి. “మాప్రయత్నము విూకు సహకారముగనున తలచుచున్నాను. మాసహాయమున విజయము నేగము సిద్ధింపగల దనుకొనెదను”

బీర్మవా విజయము.

కోము, నవంబరు 2:—బీర్మవా పట్టుకొనెందులకు ప్రతికలు సంకేతమును జూపుచున్నది. తురుష్కుల కిక జరుగరెమునకంటె నందుబాటులో నున్న పరియొక స్థాన మెద్దియులేదు. ఫాకెన హాముగారి స్థానల కిప్పటికి బలమగు రెండుదెబ్బలు తగిలినవి. మాడ్, ఐలెం బై నేనాను లిరువురును పొందిన రెండు విజయములును ఫాకెన హాముగారి యత్నములకు గట్టి సప్తమును సమకూర్చినవి.

తురుష్కుల యోటము.

స్థానమును బట్టుట. సింహ, నవంబరు 5:—ఈనెల 2 వ తేదీ ఉదయమున మాపైన్యదళమును కైగ్రెనుకొనెత్తురుష్కుల నెదుర్చినవి. తురుష్కులు నడియొక్కకుడిగట్టుననున్న యొకస్థానమును రక్షించుచుండిరి. త్వరితముగ వైరిసేనలు లెక్కింతుకు వెదలి పోయెను. వెనకకు బోవుచుండిన యీ పైన్యముల రక్షించు చుండిన సైనికుల కందక పంపులను మాపైన్యము లెదురించి కందకములనుండి సైనికుల పారదోలి స్థానమునంతయు నాక్రమించినవి. ఈలోపున మా యాభ్యంతరము పారిపోవుచుండిన వైరిసేనలను జేధింపజొచ్చెను. నుమా రెనుబదియొక్కరు వైరి సైనికులు కైదీ లొనర్చబడిరి. మందుగుండుసాపగ్రి విశేష ముగ వశ మొగ్గికోంటిమి. యుద్ధమున మన పైన్యములు ఊపిన సాహసము, యోధు సందడ ప్రశంసనీయులు.

గాజాయెద్ద ఫిరంగులు కాల్చబడుట.

లండను, నవంబరు 4:—తురుష్కు లిట్లు ప్రకటించిరి. గాజాయెద్ద ఫిరంగు లతితీవ్రముగ కాల్చబడిన. తీరమును ముట్టడించుచుండిన శత్రువాకలపై మన ఫిరంగులు గురి చేయ బడినవి.

పదునైదు ఫిరంగులను బట్టుట.

లండను, నవంబరు 4:—బీర్మవాలో పదునైదు ఫిరంగు లను గాజాయెద్ద 441 రు సైనికులను బట్టితిమని ఈజిప్టునుండి తెలియవచ్చెను.

స్పెయిను

స్పెయినురాష్ట్రపు నూతనపాలకవర్గము

మేడ్రిడు, నవంబరు 4:—తాము తటస్థులుగ నుండుమని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. తాటస్థ్యవిధులు సంపూర్ణముగ మన్నింపబడును.

హైందవ మహమ్మదీయ సంఘముల సభ్యము:—మొన్నటి రోజుమున లాహోరునగరమున రాజలిఖితమునంత మయ్యెను దేశ మొహమ్మదు సుండుగులలో హైందవ మహమ్మదీయసంఘములకు కాన్సలెన సభ్యులతో నేడుగూడ ప్రత్యక్ష మయ్యెను. మహమ్మదీయు లెండిరు హాయిందవుల యత్నమున పాల్గొనవాలకు సంకల్పమొనర్చిరి. సగరమంతయు నలంకరింపబడిన. హైందవులను మహమ్మదీయులను మైత్రిని బోధించు వ్రాతలచ్చుట గానయ్యెను. మహమ్మదీయులు హైందవ సోదరులకు పుష్కముల లభించుటయు మున్నగు సత్కారములతో తమ మైత్రిని వెలువరించిరి. ఉభయవర్గముల మిత్రత్వమును నెలకొల్పిన నవాబుఫాటా ఆలి ఖాను, సర్దారు మహమ్మద్ అలీఖాను గార్లు వందనీయులు. వైయిరువురు నాయకులను సుప్రసిద్ధులను మహమ్మదీయులు ముందరను నత్నమున గ్రహమృత్యు, హైందవుల నుచితరీతిని సన్మానించిరి.

మాంతుగుగారిరాక:—ఈజిప్టును కొంగులు లక్ష్య ణపురియం దొకసభను గావించి కార్యదర్శి రాజుపతనిధి గారల సందర్శించుమిచ్చి మొక ప్రతినిధిసంఘము నంప తీర్మానించిరి. వా రనేకస్వాతంత్ర్యముల గోరుచు తీర్మాన ముల జేసిరి. మహమ్మదీయులకు మతస్వాతంత్ర్యము తీయబడ వలయును. మహమ్మదీయులపండుగ పవ్యదినములం దితరులు వారి కట్టియోటంకమును గలిగింపగూడదు. ప్రతిరాష్ట్రమందలి మహమ్మదీయ కోశాగారము లన్నిటికి నొక ప్రత్యేకకాఖను నెల కొల్పవలయును. జీహాదుందలి కలహముల వలన గలిగిన బాధ లకు బాధితులయెడ వారు సానుభూతిని జూపిరి. వారి యాప దను తొలగింపవలసినదని తమకాఖవారి నందజీని గోరిరి వారి బాధల పరిశోధించు వారందఱును హిందువులు కానివారుగ నుండవలయు ననిరి. తక్కిన తీర్మానములలో సారాయి త్రా గుట మహమ్మదీయులలో మహాదోషముగ భావించబడవలయు నను తీర్మాన మొకటి కలదు.

4 వ తేదీని రిపాటుముకద్ద సున్నియా విమాను మహమ్మ దీయు లంద జొక సభను గావించి మహమ్మదీయ నిష్పంది తుల వెంటనే విడువ గోరుచు నొక తీర్మానమును జేసిరి. ఆగ్రా కలహములలో దెబ్బలు తగిలినవారి బాధానిభారహార్థ ము వా రొకనిధిని నెలకొల్పిరి. ఆనిధికి మహమ్మదాబాదు రాజు గారు రూ 500. ల నొసగిరి.

గుజరాతీయుల ప్రభువు రాజకీయసభ:—త్రిందటి శనివారమునాడు గుజరాతీయుల మొదటిరాజకీయసభ గొ చ్చాలో జరిగెను. ఎం. కె. గాంధీగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. సభాకార్యక్రమ మంతయు గుజరాతీభాషనే జరుపబడిన. పెద్ద పెద్ద వర్తకులు మొదలు సాధారణ రయతుల వరకు నన్ని తరగతులవారును సభకువచ్చేసిరి. సభకు సుమారు 9, 10 వేల సభ్యులువచ్చేసిరి. ఆందు 1100 మాత్రమే ప్రతినిధు లు గ వచ్చిరి. మహమ్మదీయు ల నే క మం ది విచ్చేసిరి. సుమారు 500 స్త్రీలు సభకు విచ్చేసిరి. ఆభ్యంతరస్వాగతమున గంధీగారు స్వపరిపాలనోద్యమమును గూర్చి విశేషముగ ప్రశంసించిరి. ఇదివరకు జరుపబడిన యాం దోళనమంతయు కేవలము బహిష్కరణమైనదే కాని అంతర్గతమై నది కాదు. ఇంక నత్యధిక ప్రయత్నమున సంతృప్తాందోళనము జరుగు టావశ్యకము. స్వపరిపాలన మొనగుటకు తప్ప చే యుటకాదు. చేసినతప్పను సవరించుకొనుటకును తగిన ఆధికా రము సొనగుట. హైందవుల అర్హతనుగూర్చి చెప్పబడు ఇతర వాక్యములన్నియు త్యాజ్యములు. హైందవులు స్వపరిపాలన మునకు తగియున్నారు. మహమ్మదీయులుగాని స్త్రీలుగాని ఎవ్వ రెవ్వరు విషయనిధారక సభకు రాగోరను తప్పక దయచేయ వచ్చునని వారు పలికిరి.

చిక్కవోలుమహాసభ.

కృష్ణాపత్రిక విమర్శనము.

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము ఈరాజధానియందు బ్రాహ్మ ణేతరులలో ఆత్మగౌరవమును బురికొల్పి ఆత్మాభివృద్ధికై పా టుపడ నుద్యమింపజేసి బ్రాహ్మణేతరులలోని ప్రతికాఖముందు ను మహాసంచలనము గలిగించి ఇప్పుడు మనజేయుల మనం టుల నాకర్షించు రాజకీయోద్యమము పట్ల ఆభిముఖుల జేసె ననుమాటవాస్తవము. కోయంబుత్తూరులో జరిగిన మహాసభకును చిక్కవోలుమహాసభకును గలిగిన భేదము కట్టి విమర్శకున కైనను బాహకట్టక తప్పదు. బాతీయోద్యమము నెడలను దీసెంటుమ్మగారి నిర్బంధవిషయమును దక్షిణఇండియా సంఘ ము వారును వారిపత్రికలును కనబఱచినట్టి ఆనాలో చితమైన విమర్శనము నూతన బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు కారణమైనది. శత్రుయులును వైశ్యులును విడి పోయిరి. దీనికి కారణము బ్రాహ్మణేతరోద్యమము బహుజన సన్మాన మును బడయకుండుటయై యుండనోవు నని కృష్ణాపత్రిక దలంచెను గాని దానికి మూలకారణము బహు సంఖ్యాకు లగు శూద్రులను బెదరించి వారివలన తమకధిక ప్రాతినిధ్యము కొనుటయై యని యూహించవచ్చును. అట్లు గానియెడల బ్రాహ్మణేతరులలో అంతర్భాగముల గల్పించుటకు మార్గ గా వారితో సభలలో గలిసి తమ సమ్యకుల నిచ్చి కాంగ్రెసు విధానమును ఒప్పించియుండుట స్వాభావికమైయుండును. ఇట్లు విడిచిపెట్టిన శత్రుయుల వైశ్యులు హిందూసహజ మయిన భేదభావములనే వెల్లబుచ్చి తమకును బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మునకును బలహీనతను గలుగజేసిరి.

బ్రాహ్మణేతరు లిప్పుడు ముఖ్యముగ బోరాడునది రాజ కీయ స్వాతంత్ర్యముల కొరకు. బహుకాలమునుండియు ఆంధ్ర జేతమున శూద్రులైప్రభువులై వీరులై మంత్రులై యుండిరి. తమ పూర్వపు బొన్న త్యముంగొల్పొప్పు కేవలకర్షకులుగను పార్లరా మితులుగను మాటికి ఇది యిప్పటికిని జూచినవారికి మాత్రము గాక ఇతరులకును సహితము సంతాపకరము గాకమానదు. ప్రస్తు తపరిస్థితులనుబట్టి వారుపూర్వపు బొన్న త్యమును గోరకతక్కిన జాతులవారితో సమముగా రాజకీయమార్కులను గోరుట ఏల తపోకృష్ణాపత్రిక మాపరిపరిచియున్నది. పూర్వము వారుప్రభు వులుగ నుండినప్పుడు బ్రాహ్మణులను పురోహితులుగను గురువులుగను భావించుచుండిరి. అటులే ఇప్పుడును వారు రాజకీయ మార్కులనుగోరుచు బ్రాహ్మణులచే మతివిషయ ములజరుపుకొనుటచే ఏమి వై పరిత్యము సంధించెనో నేచూ దలేకున్నాడను. బ్రాహ్మణేతరోద్యమవలంబకులలో కొందఱు మతసంస్కారమును మఱి కొందఱు పూర్వచార పరాయ ణులు గలరని మనము చురచగూడదు. వారిలో మత సంస్కార మును గోరువారు తక్కిన వర్ణ గులతోబాటు యజమానిపట్కర్మ లొందుచునే యున్నారు. కాని ఆ మతవిషయములను రాజకీయవిషయములతో ఏల కలవ రని వారిని నిందించుట భావ్యము గాదు.

దక్షిణ ఇండియా సంఘమువారు ఇంకను దూరదృష్టి తో మెలగుచున్నట్లు గన్పట్టును. కాంగ్రెసు విధానమును ఎది రించుటవలన తమకనివరకున్న పరపతియును బోగొట్టుకొందు రు. మాయాంధ్రీయులలోని శత్రుయవెలమ కమ్మ రెడ్డి సంఘ ములు తమ పూర్వచరిత్రల నింకను మరవలేదు. స్వరాజ్య ముల కర్షులముగామని వారితో నొప్పించుట దుర్లభము. వారు కాంగ్రెసు విధానమును ఎదిరించబాలరు. కాంగ్రెసు విధాన ము నెదుర్చునంతటి భావతనమువారికి గలుగలేదు. వెంకటరత్న ము నాయుడుగారు కాంగ్రెసు విధానము మాకు బనికిరాదని తెలుపుటకై ఉపసంఘములో నొకరుగ నియమింపబడిరి. వారు దీనికింగీకరించిరా? అట్లుయింపవో వారివర్తనము అతివిచిత్రము. వారిభావములు దురూహ్యములు. వారికి స్వకాఖాభిమానము గలదా, కలిగినను కాంగ్రెసునిభాగమును ఎదుర్చునంతటి స్థితికి వారు మారిపోవుదురా. ఇందుచేతనే గాబోలు పెద్దలవర్తనమును చివరింపకుమని మనవుచెప్పెను.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ.

ఆనంద ముద్రాలయమునకు

తెనుగు స్రావులను దిద్దుబాటు చేయుటకు తగిన అభ్యాసము జూగరాకత గల Examiner కావలయును. ఆంధ్రభాషా పరిజ్ఞానము కొంత సంస్కృత శబ్ద పుష్పత్తియు నుండవలయును. యంత్రాలయమందు నుండి చక్కగ తేరిన వారు అట్టిశేషము పంపవలయునే కాని తడితరులు పంపకూడదు.

ఆత్మీయకసభ.

(గత సంచికనుబంధము.)

మా|| బి. ఎన్. శర్మగారు ఈ తీర్మానము నుపపాదించిరి. "వీరెంటువారు నిర్బంధము క్కను గావించి, మాంటా గూ గా రీ చేశమురు. విచ్చేయునపుడకి. కాంతివాతావరణ మును వెలకొల్పి యత్నించిన ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యెడలను ఇండియా కార్యదర్శిగారి యెడలను ప్రతికూల భావ ముతో నిచ్చటను ఇంగ్లాండునుండి కూడ వీరెంటుల దురభి ప్రాయము కలుగునట్లు ఈదేశమునను, ఇంగ్లాండుదేశమునను గూడ ప్రయత్నించుచు, ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికలును, ఆంగ్లో ఇండియను సంఘమువారును చేయు నిరంతర దోహదోపహమును చేస్తున్న పాటలు సమాజేశమై భండించి, కార్యదర్శిగారు, దోహదోపహమునకు పాలు గాకుండునట్లును, వారి మర్యాద కను గుణముగ నెల్లరునువ ర్తించునట్లునుచేయుడని స్థానిక, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వములవారిని కోరుచున్నారు."

శ్రీ బార్జి చక్రవర్తిగారు పోలింపబడుచున్న ప్రజలగు భారతదేశీయులను, ఆంగ్లేయులను, ప్రస్తుతము మన దేశక్షేమ మున కత్యవసరమగు అనేక సమస్యలను పరిష్కరింప విషయ ములలో సంకల్పింపబడుచున్న పద్ధతిననుసరించి చేసినపుడు, అధికారబలము గల ఆంగ్లోఇండియను నుల వంటి వారిరుదులకు నిరోధకముల గల్గించుట విచారదాయకము. మాంటాగూగారి రాకను, వారిసంబంధమును విధలము చేయుటకై ఆంగ్లోఇండియనులు దృఢశక్త్యములై యున్నారు. మాంటాగూగారును, వెల్బుస్సెర్ట్ ప్రభువుగారును సత్యమును బలుకుట లేదని మదరాసు మెయిలు పత్రికయు, తత్ప్రతికా హితులను వారినై దోహదోపహము చేయుచున్నారు. వారిరువురును భారతదేశక్షేమమును గోరనవారేగాని మా అభివృద్ధి నభిలషించువారు గారని ఆంగ్లో ఇండియనులు పలుకు చున్నారు. వీరెంటువారు పరిపాలనాపద్ధతులను నిందించి నది. మదరాసు మెయిలు పత్రిక యన్న వో ప్రత్యేకవ్యక్తుల నిందించుచున్నది. తమకును, తమ సంఘమునకును ప్రత్యేక కాళములు గలవని యీ పత్రికా పక్షపాతులు నుడువు చున్నారు. వీరికున్న ఆశయములన్నియు వీరి కీదేశమున నున్న 17 కోట్ల, 80 లక్షల, పానులు తక్కువేరొందులేదు. మరియు రైలుమార్గములు మున్నగు వానివైచుచు ఆదాయము వలన ఈ సామ్యము మంచి కట్టి లభించుచున్నది. ఈ సామ్యము వారికి మన మెసంగదమని మనము చెప్పినప్పటికిని, వారుదాని నంగీకరించుటలేదు. నేను పదిసంవత్సరములనుండి శాసనసభలలో నున్నాడను. కాని యంతవరకు దేశప్రజాక్షేమకర మగు నెట్టి బిల్లును ప్రవేశపెట్టిన యూరపియనుడు నాకు గన్నట్టలేదు. మదరాసు మెయిలుపత్రిక మనకు అవిధేయతను, రాజభక్తి లేమిని ఆరోపించుచు తానే మిగుల నవిధేయతగ నుండి రాజభక్తి విహీనత గనబరచుచున్నది. కావున ఆంగ్లో ఇండియనుల దుండగిడుతనమును తక్షణమే అంతము సుందింపవలయును. ఇందులకు మనమందర మైకమత్యముతో వర్తించుట త్యవసరము.

మా|| బి. వి. నరసింహ అయ్యరుగారు

ఈతీర్మానము నామోదించిరి. మదరాసు మెయిలు పత్రిక యీ దేశవాసులకులైన సత్యవర్తనల ప్రయోగించు చున్నదనియు, మనముగూరు నాయకులను నిర్బంధవాగ శిక్షల పాలు చేసినపుడు దేశము సాత్విక నిరోధాలంబనమునకు గతుంగగ ప్రభుత్వమువారు వీరిని విడుదల చేసినయొ చెప్పిరి. ముఖ్యమంత్రిలాయీదు బార్జిగారు భారతదేశ మిక మనకు లోబడియుండరాదనియు, స్వపరిపాలనను నంది, ఆత్మగౌరవము గావించుకొనుచు, సామ్రాజ్యంతర్భాగమై యుండవలెననియు చెప్పియున్నారు. ఇట్టిభాగ్యత గల ప్రభుత్వాధికారమును మాంటాగూగారు మనకు ప్రసాదించుట కిచ్చటకు వచ్చుచున్నారు. ప్రభుత్వము న్యాయమైనదైనయెడల, అది నిష్పక్షపాతముగ నుండవలెను. కావున మెయిలుపత్రికాందోళనము నడంచుటకు ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే ప్రయత్నింపవలెను.

ఎల్. ఎ. గోవిందరావున అయ్యరు గారు

ఈతీర్మానమును బలపరచుచు, మదరాసు మెయిలు పత్రికచేయు ఆందోళనమువలన మన మెట్టితరగతి జనులతో మెలంగవలయునో తెల్లమగుచున్నదని చెప్పిరి. ఈ దేశమున వారు ధనవ్యయము చేసినయెడల, అది వారి స్వలాభమునకే కాని వేరొందుకాదు. అందుమాలమున మన కెట్టిలాభమును లుగ లేదు. వారిదివసుననిటనుండి భనార్జనముగావించి, మరు

నాదీ దేశమును వీడిపోవువారు. మన మెట్టి సంస్కరణముల గోరనను, ఇది యుద్ధసమయము గాన మనము మాట్లాడ రాదని వారు నుడువుదురు. యుద్ధసమయములో ఆంగ్లో ఇండియను సమస్యలను మాత్రము చర్చింపవచ్చునా? మనము కార్యదర్శిగారిని మన దేశమునకు నునఃపూర్వకముగ నాహ్వానించుచున్నాము.

లాడు గోవిందరావుగారు

మనకు లాభము కేయుటవలన, ఆంగ్లో ఇండియను లు సామ్రాజ్యమునకు క్షేమము చేయువారుగురునియు, మాంటాగూగారిని మన మాహ్వానింపవలెననియు చెప్పిరి.

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు

మదరాసు మెయిలు పత్రికయు, ఆంగ్లోయిండియనులును రాబోవు సంస్కరణములకు ప్రతికూలముగ తేరనియు, ఆగష్టు నెల, 20వ తేదీని చేయబడిన ప్రకటనమునకు మాత్రము వ్యతిరేకులుగ నుండి రనియు చెప్పిరి. మాంటాగూగారి దేశమునకు వచ్చినయెడల ఈదేశపక్షికుల బాగుగగురైరి, హోమురూలువారు లబ్ధ సంభ్యాకులు గారనియు; భారతీయులందరును స్వపరిపాలనమును వాంఛించుచున్నారనియు వారు గ్రహించెదగని ఆంగ్లో ఇండియనుల భయము.

జి. ఏ. నటేశనుగారు

మాంటాగూగారు దూరదృష్టిసంపన్ను లనియు, వారు భారతదేశప్రభుత్వవిధానమున లోపములు గలవని గ్రహించిరనియు, మన మిప్పట్లున నైకమత్యముతో కృషి గలుపవలెననియు చెప్పిరి.

దివాను బహదూరు కేశవశిల్లేగారు

ఈక్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి:—
"ఆగష్టు 20వ తేదీని శ్రీచక్రవర్తిగారుచేసిన ప్రకటనము ననుసరించి మాంటాగూగారు స్వతంత్రముగవర్తించుటకధికార ముండవలెనుగాని, వారినై నెట్టినిర్బంధములునుండరాదనియు యానిర్బంధములను తొలగించుట భారతీయుల అభిప్రాయ మనియు, మంత్రివర్గము వారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు." మాంటాగూగారు మన దేశమునకు వచ్చుచున్నారని యెల్లరకును తెలియును. ఆంగ్లేయులు మన దేశమును వీడిపోవలెనని మన అభిప్రాయముకాదు. మన దేశమును హోమురూలును, బ్రిటిషు అధికారమును కూడ నుండువలెను. కావున మాంటాగూగారు మనదేశమునకు వచ్చినపుడు వారిదేశసమస్యలను చర్చించుటకు స్వాతంత్ర్యము గలిగి యుండవలెను.

గా|| కె. వి. రంగస్వామి అయ్యరుగారు

హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము చేకూరినది కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానమును, భూస్వామి సంఘము వారును, జమీందారులును, వర్ణాశ్రమ భిన్నమువారును అంగీకరించిరి. మనలోని విభేదముల రూపుమాప యత్నింపవలెనని నుడిచిరి.

దివాను బహదూరు కరుణాకర మీననుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఆగష్టు, 20 తేదీని చేయబడిన ప్రకటనము ఆంగ్లో ఇండియనుల ఆగ్రహకారకమైనదనియు, ఇండియా కార్యదర్శిగారిని తగిన మర్యాదతో జూడవలెననియు చెప్పిరి.

మా|| యాకూబు హుస్సేనుగారు.

తమ కీదేశవర్తి. ఆంగ్లేయులు స్నేహితులుగలరనియు, వారు మనకు నాణిజ్యమును నేర్పిన గురువు లనియు అయినను తాము ఆంగ్లో ఇండియనులు వ్రాయుమాటల సహింపజాలకుంటిమనియు చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు

చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వము వారు మాంటాగూగారిండి యాకువచ్చి రాజప్రతినిధిగారితో దేశవిషయముల చర్చించి ఆంగ్ల భారతీయ ప్రజాప్రతినిధుల అభిప్రాయముల గనుగొందు రని ప్రకటించి యున్నారనియు కాని, వారు నోరుతెరవకయే ఈ పనులన్నిటిని చేయు టెట్లనాకు లోపకున్నదనియు చెప్పిరి.

రామదాసు పంతులుగారు

ఆంగ్లోఇండియనుల ఆందోళనము, హోమురూలులకు కృషికంఠును దేశమున కెక్కుడు నుపకార మొనరించినదని చెప్పిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షునకు వందనము లాసంగబడిన తోడనే సభ ముగిసెను.

రెండవ ఒంగోలుతాలూకా గ్రంథాలయసభ.

2వ ఒంగోలుతాలూకా గ్రంథాలయసభ గతనెల 28వ తేదీని వేంకటరంగయ్యగారి హిందూ విద్యాలయము నందు జరిగెను. మిట్టనొడ్డి సుబ్బారావుపంతులు గారధ్యక్షత వహించిరి. అనేక గ్రామములనుండి ప్రతినిధి ప్రేక్షకులు వచ్చిరి.

ఉదయము పురసంకీర్తనాసంతకము దైవప్రార్థనముతో సభ ప్రారంభమయ్యె. తాలూకా గ్రంథాలయసంఘ పక్షమున ఎం. వి.ఎన్. శర్మగారు ప్రతినిధి ప్రేక్షకులకు స్వాగత మొసంగుచు గ్రంథాలయోద్యమములు ప్రజామోదము నొందుటకు చేయదగు ప్రయత్నములగుర్తి నుడిచిరి. పిమ్మట గడియారము రామయ్యగారు అధ్యక్షుని ఎన్నిక నుపపాదించిన పిదప అధ్యక్షులు సభావేదిక నెక్కి గ్రంథాలయోద్యమమునుగుర్తి చెప్పి గ్రంథాలయములం దెట్టి గ్రంథముల నుంచవలసినది నుడిచిరి.

అంత గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి తనరహిత్వ చదివిన తదుక ఆయాగ్రామముల గ్రంథాలయములు చేయుచున్న పనినిగురించి వానివారి కార్యవర్తులు చదివిరి. ముక్తిమాతల పాటి గోపాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు మతి విద్యా యాచార్యులను గురించి యుపన్యసించిరి. టంగుటూరి నాయనశాస్త్రిగారు ముందు సంవత్సరము తాలూకాలో గ్రంథాలయ సంఘమునకు ముక్తి మాతలపాటి గోపాలకృష్ణశాస్త్రిగారి నధ్యక్షులుగను చీరుకు ర్తియూనియను చేర్చును నుంకర నారసింహరెడ్డికొప్పెరపాటి నివాసులు పొన్నలూరి రాఘవయ్య ఒంగోలు మునిసి పలు చేర్చును కొప్పరపు వేంకటకృష్ణారావుగార్ల నుపాధ్యక్షులుగను ఘడియారము రామయ్యగారిని కార్యదర్శిగను మతి కొందరిని కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగ నుపపాదించిరి. ఘ. రామయ్య బలపఠవినవెనుక నది ఆమోదితమయ్యెను. ఒంగోలు పురమున శోక పురచంద్రికమును గ్రంథాలయ పతకమందిరమును నెలకొల్పటకును వాని కవసరములగు ఏర్పాటులనుచేయుటకు నొకసంఘము నేర్పాటు చేయవలెనను తీర్మానమును ఘ. రామయ్యగారు పాదించిరి. తుందుర్తి రామమూర్తిగారు బల పఠవినపిమ్మట అదియు నామోదితమయ్యెను. అధ్యక్షుల యంత్యోపశ్చాసముతో సభ ముగిసెను. రాబోవుసభ కొప్పెర పాటిలో జరుగగలదు. (స్వక్తియు విలేఖరి)

గ్రంథ స్వీకారము

పాకశత లేహ్యప్రకాశికా:—ఈ యథార్థ వైద్యగ్రంథము శ్రీనివాసాచార్యులయ్యపాఠాంగారీచేరచింపబడినది. ఇందువైద్య శాస్త్రరీత్యా వివిధరోగముల కుపయోగించు లేహ్యములు 100 వాని కేయు విధములతో తెలుపబడినవి. వైద్యవిద్య రానివారికిని ఇతెంతయు నుపకరించును. లేహ్యములును మురబ్బొలును వానిని చేయు విధములును, పద్ధతులును వాని యుపయోగమును విస్తరించి తెల్పుబడినవి. వెల 0-8-0 ఇదియును వంటెద్దు నాగయ్య సస్సు వారియొద్ద (రాజమండ్రి) దొరకును.

సంగీత శ్రీకృష్ణనిర్మాణము:—శ్రీపాదుర్తిబుచ్చి రాజ కవి విరచితమగు సంగీత శ్రీకృష్ణనిర్మాణ మను నాటక రత్నము మాకార్యాలయ చులంకరించినది. ఇది నాలుగంకముల మధురమగు నాటకము. అచ్చటచ్చట సమయోచితముగ నుపయోగించుటకు నునోహరములగు గీతములును గలవు. ఇందు చదువచదువ భావకే ఎక్కువ ప్రాముఖ్య మొసంగబడినట్లు తోచుచున్నది. పద్యములయం దెట్లున్నను, ఏశ్రీయైనను "మదవత్తి, ఒప్పలకుప్పా, గొప్పకప్పకొప్ప" గలవానా, యని సంబోధింపబడ సుల్లుదు. వీనిలన భాషామృత్యు మెట్లున్నను నాటకసరణికి భంగము గలుగు నని చెప్పకతిప్పదు. ఇట్లే "కక్కడి,వడముడి" యనుసంబోధనములే ప్రయోగింపబడినవి. ఊరకయమక ప్రయోగములు నిరర్థకముగ ప్రయోగింపబడినవి. ఇది తప్పు అని చెప్పజాలము గాని పేరువెట్టిపిలిచినను, చుట్టటి కమును బట్టి పిలిచినను ఎంతయో యందుముగ నుండెడిది. ముఖ్యమగు శ్రీకృష్ణనిర్మాణ రంగమునకుసరియైన ప్రాముఖ్య మొసంగబడలేదు. కొన్నిచోట్ల పూర్వాచారప్రకారముగా వారికథల పక్కిని "కృతకస్మిన్" సాత్వికవేడియు నేమియును చున్నాడు " ఇత్యాది ప్రయోగములు చేయబడినవి. సద్యహులును పాత్ర సంభాషణమునో నతిసునోహరముగ నున్నవి. నాటకమున అర్జునున కీయబడినంత ప్రాముఖ్యమైనను శ్రీకృష్ణుని కీయబడి యుండినచో ఎంతయు బాగుగానుండును గీతము లతిసునోహరములు. శైలి మధురయు వెల 0-8-0. రాజమహేంద్రవరమునందలి వంటెద్దు నాగయ్య అందు సస్సు వారియొద్ద లభించును.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బా 1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

619

ఈ మురబ్బా సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు
విరాళించినవో కోర్టువారిచే బాంధవమును దురభ్యుసమువల్ల బాల్కుములోనే ధాతునవ్వము
కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు చుట్టము ననుభవించుచు. ఈ సాలామిసిరి
మురబ్బా సేవించినయెడల అట్టి చుట్టము లోనికి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయై ప్రకాశించుచు
కాలము చుట్టముగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతు భే
దముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన చేయును. సాలా
మిసిరి అనునది ఒక హాతిపండు ఇదికాబూగో, కాండనోరే జేరేములలో వైరగుచున్నది. అక్కడ జనుట
అమంతును విశేషముగా తినుటవలన అనడకపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆడకేమున ఒక మనిషికి గలదు. వై మురబ్బానా
శివించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు తాగు
సింపన వారికి పుష్టి గుణములు కలుగును. 2-3 డబ్బాలు తాగుచోగలినచో జ్వరంతగము వరకు గుణములున్నవి.

అనుమానప్రతిక శాస్త్రమునో పంపబడును.

15 ములాలు డబ్బీకల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు రే అనాలు.
డీ. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్, బెంగుళూరు సిటీ.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యవన్యాసములు,
వారి చిత్ర పటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1.8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి పీఠి, జార్జిటవుక్, మద్రాస్.

అద్భుతనివారిణి.

100

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రో టానిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీను
లకును, నీరకు
లకును మందు.
నీడ్ర తేకుండు
ట, జ్ఞాపకము
తక్కువగను,
మెదడు దిక్కు
గా నుండుట.

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చుతేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము;
ఆయాసము, కుష్ణనవ్వునుపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గురువులకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొద
లగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒక మారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " " 2-0-0

సవినము! ప రి మ శ ద్ర వ్య ము ల గా జా సవినము!!

అట్టో దిట్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి అత్యుత్క
వాసనయును కలదు. అల్ కహాల్ సారాయి మొదలగువాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయి వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమునన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
వేనియందేకా యీ అటోదిట్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నుండును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి తంపుడు.
వెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0.8-0. వి.పి. చార్జి
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1.5 ,, 0.12-0 రూ. 0.4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2.0-0 ప్రత్యేకము
ఆంగ్లీయిండియా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని.
నెం 165, జమ్నూనగర్ పీఠి, బొంబాయి
చంద్రామణి బేజంట్లు. మహతా భగవద్గీత మూర్తి,
వై.వా.జా.రూ. హింద్ ముద్రాగు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాషధములు
బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాధ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటీ

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
1/2 పౌను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఛార్మస్ట్యూటికల్

వర్షి

అయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శ్రీశ్రీహరిగోపాలకృష్ణగోకేశ్వరిచక్కని
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి.పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
బొట్టు బాక్స్ 212, మద్రాసు.

ప్రాణము గల పోవులు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు -
బొమ్మల కాళ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము.
క్యాటలాగు కావతేనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

శుక్లనవ్వుమున దివ్యోషధము

శుక్లనవ్వువ్యాధిగ్రస్త లగు విద్యార్థులకు
అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1.

కె. ఎల్. ఎ. సింహా బ్రదర్స్
(915) నేటిపు డాక్టర్, రాజమహేంద్రవరము.

అత్యద్భుతమైన బోస్కము

మీ జననకాలమును తేదీగిని లేక మీ వయస్సును
నక్షత్రమును గాని లేక మీ జాతిని జాబును వాగ్దాయజేయు గాని
తెలియజేయుడు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సం
వత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపా
యని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను
గూర్చి వంభకోణములలో నైకోర్టువకీలుగనున్న టి. కే. శివ
రామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వాగ్దాయున్నారు:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్స
రమంతయు ఇమడవలయు విరుద్ధము లేకుండ నిజమైన దృష్టాం
తము నిచ్చినది.

డీ కలింగ అస్సోసియాటెజ్ కలు బ్యూరో
902 చోడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.
ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
శాశ్వతముఖము నొసంగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగ జేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు
వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆతంకనిగ్రహ కౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీతాంబూములు సరిగ్గ చీరలు, రవి
కెలు, రుమాలులు, తలపాకలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న
పీతాంబరములు, పెండ్లి పట్టుధోవతుల జుతలు, మిక్కిలి నేర్ప
రు లగు నేతపనివాండ్రవలన మేలైన పట్టుతో తయారుచేయ
బడుచున్నవి. వలయువానికి సరసుముగ వి.పి. మూలముగ పంపు
దుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నది లేక, మనముకు గిట్టని
యెడలను వానిని వాపసు పంపిన తీసికొనెదము. 928

Hari Govinda Dass, Gopal Dass,
Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents
Benares City, U. P.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.

శార్వపు నొప్పుల కాని
దోలును, వాయువు
పోట్ల బాగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతిముంట నుండదగి డి.

పనమూలికలచే హిందూదేశమంతు
తయారుచేయుటకు మంచిమందు.
వీరిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నరు.
అమృతాంజనము, డిప్లో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు

పరమరహస్యము

అద్భుతమగు డిటెక్టివ్ ఫలకం. 255 నేటియ
క్యాలిగ్రోలెండు 1-8-0 చందాదారైన 1-0- మాత్రమే
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథాలయము:-
(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.